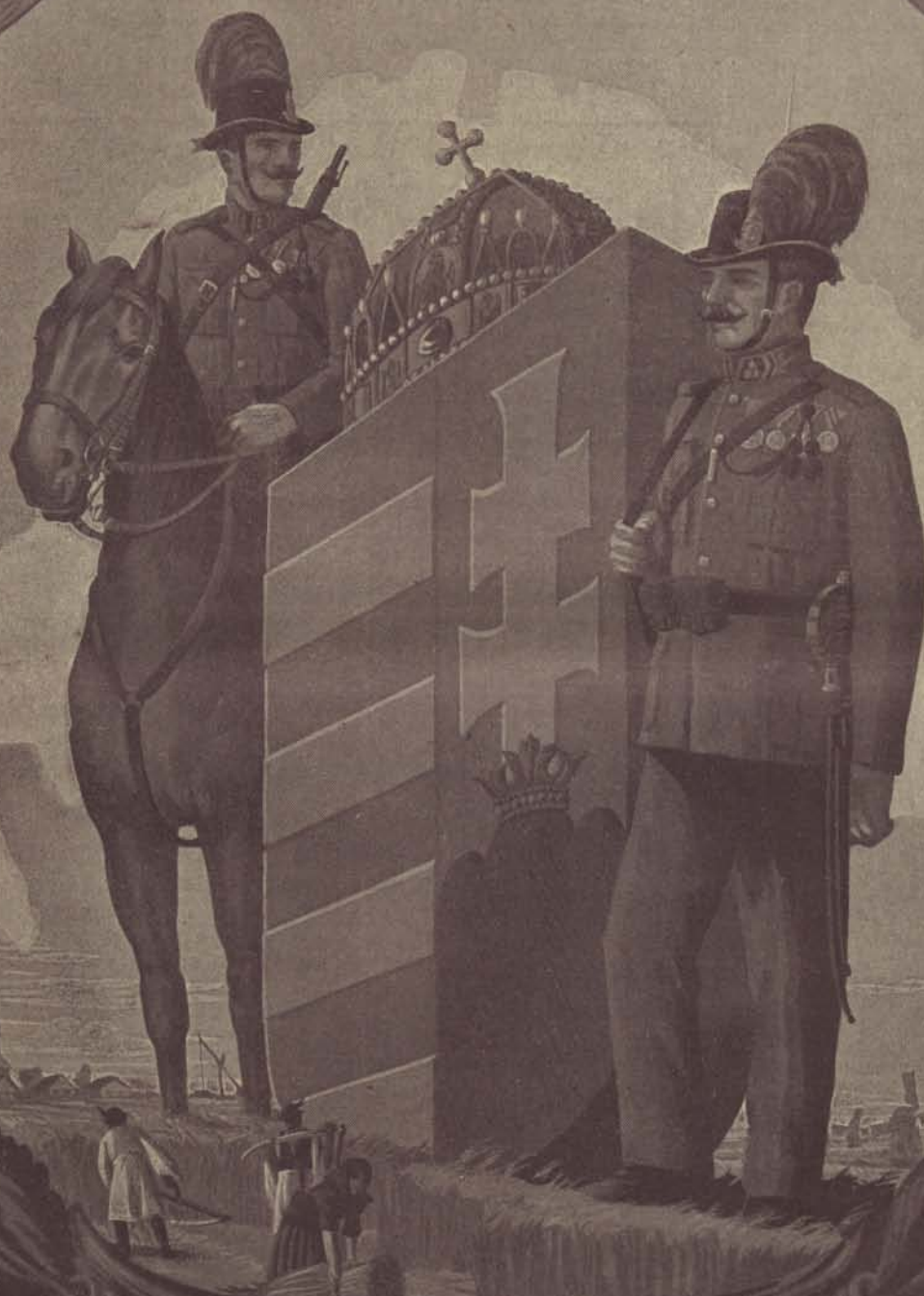

XX. ÉVFOLYAM
30. SZÁM

BUDAPEST, 1930
OKTÓBER 20.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21 SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Böszörményi-út 21.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Levelek.

Örömmel fogadjuk minden olvasónk levelét, mert a gazdag napiposta legkomolyabb jele annak, hogy a Csendőrségi Lapokat nemcsak megírják, hanem — olvassák is. A levelekre szívesen és tárgyilagosan megadjuk a válaszokat: az érdeklődőknek felvilágosításokat, útbaigazításokat nyújtunk, a panaszkodók közül annak, akinek igaza van, megmondjuk ezt, ha pedig valakinek nincsen igaza, annak e szerint válaszolunk.

Általában nincs kivetnivaló sem a levelek hangjában, sem azok tartalmában. Túlnyomórészt a komoly, fegyelmezett és férfias magyar csendőr hangja szól a levelekből. Az ilyen írásokban valósággal örömmel találjuk, mert a legtöbbet érő tapasztalat számunkra mégis csak az, ha a magyar csendőrt leveleiben, vagyis a legegényibb és legőszintébb megnyilatkozásaiban is hivatásához és nevéhez méltónak látjuk. Fegyelmetlen, bántó hangú és tartalmú levelet az évek sora alatt kezünkön megfordult rengeteg levél között egyet sem találtunk. Nem is volna valami szép és bátor dolog visszaélni azzal a biztonsággal, hogy a levelek beküldői felől felvilágosítást senkinek sem adunk, válaszadás után a leveleket megsemmisítjük, szolgálati útra pedig egyet sem terelünk. Ezt a menedéket csak alattomos és gyáva ember használhatná fel arra, hogy kedvére „kiőszintéskedje“ magát.

Mégis van egyik-másik levélben valami, ami nem tetszik nekünk. Egyoldalúan beállított, sőt néha rosszhiszeműnek is mondható panaszos levelek ezek, többnyire az őrsparancsnok valamiféle intézkedése ellen irányítva.

Az ilyen levél írója több-kevesebb ügyességgel befolyásolni akar bennünket s ezzel határozott, konkrét céljai is vannak: a tőlünk kiügyeskedett válaszban próbál magának erkölcsi alapot szerezni olyan ügyekben, amelyekben más úton-módon nem szerezhetne érvényt az igazának, és pedig azért nem, mert — nincs igaza. Szerencsére mindig megérezzük, hogy kilóg a lóláb. Meglehetősen nagy a gyakorlatunk abban, hogy a levelekből a levélírók ki- és milétére következtetni tudjunk, a legtöbb levél beküldője úgy áll előttünk, mintha csak beszélnék vele. Ez rutin dolga s csak azért mondjuk, hogy egyes levelezőink ne tartsanak bennünket könnyen falhoz állíthatónak. Nagyon ritka eset lehet, hogy ilyen kérdések nem olyan választ kapnak, amilyet megérdemelnek.

A Csendőrségi Lapoknak különben sem az a fel-

adata, hogy egyoldalú, rosszhiszemű vagy kicsinyes, komolytalan levélírók panaszkönyve legyen. Mi barátja, tanácsadója vagyunk olvasóinknak, arra azonban nem vállalkozunk, hogy ezen a címen — még akaratunkon kívül is — a fegyelmetlenség szekerét toljuk. Nem sajnáljuk az időt és fáradságot, hogy a komoly érdeklődőknek megadjuk a kívánt választ, arra azonban nem szívesen áldozunk sem időt, sem energiát, hogy kicsinyes házi pörpatvarokban igazságot tegyünk. Arra meg különösen nem vagyunk kaphatók, hogy egyoldalú, rosszhiszemű beállítások alapján egyes őrsparancsnokokat szerkesztői üzenetekben kényelmetlen helyzetbe hozzunk vagy éppen ledorongoljunk.

Az őrsparancsnokok nehéz helyzetét teljes mértékben átérezzük. Az örskörletek biztonságának súlyos felelőssége az ő vállalkait terheli. Természetesnek látjuk tehát, hogy hivatásuk betöltésénél igénybe vesznek minden eszközt és módot, amit az utasítások és szabályzatok keretében csak igénybe vehetnek. A besztottaknak ezerszer könnyebb a dolguk, a felelősséget nem érzik magukon s így sokszor talán szívesebben fognák meg a dolgok könnyebbik és kényelmesebbik végét. Holott az volna nemcsak szolgálati, de emberi, erkölcsi kötelességük is, hogy parancsnokukat nehéz helyzetében teljes odaadással támogassák. A gyenge, erélytelen, bülbülhangú őrsparancsnok néhány hónap alatt nyakára hág a saját tekintélyének és nyakára hág ezzel az egész örskörlet legfontosabb érdekeinek. Az őrsparancsnok nem sokat alkudozhatik, nem érzeleghet, neki cselekednie kell s erre rá kell szorítania az alárendeltjeit is. Elhisszük, hogy szükség esetén túlmegy a tánc- és illemszabályok keretein.

Közben, persze, ő is tévedhet. Maga a szolgálati szabályzat is elismeri ezt a lehetőséget azzal, hogy panaszjogot ír elő, emberi tévedésekkel és túlzásokkal pedig a gyakorlati életben még inkább számolnunk kell. Az orvoslást azonban ilyenkor sem szerkesztői üzenetben, hanem a szolgálat nyílt útján kell keresni. Akinek rendben van a szénája, az nem fél ettől az úttól s annak nincs szüksége arra, hogy a Csendőrségi Lapoktól próbáljon kicsalogatni valami inyére való üzenetet s aztán a maga szűkebb körében azzal próbáljon borsot törni az őrsparancsnok orra alá. Az ilyen próbálkozás annyira átlátszó, mint amennyire nem becsülletes dolog.

Akinek nem inge, az nem veszi magára ezeket a sorokat. Nyílt, tisztességes és jóhiszemű egyéni problémákban, gondokban a legnagyobb bajtársiassággal és utánajárást nem sajnálva, teljes emberi jószándékkal állunk olvasóink rendelkezésére, de haszontalan perlekedések, kicsinyes érzékenységek és rosszhiszemű vádaskodások a mostani nehéz időkben különösen nem valók a mi komoly lapunk hasábjaira.

A megfigyelőképesség fejlesztése.

írta: CSEPI BÉLA százados.

A csendőr szolgálati feladatainak és szolgálati jogainak felsorolásában gyakran találkozunk azzal a kitéllettel, hogy: „... köteles megfigyelni, ... joga van megfigyelni.” Az utasítás a csendőr ezen kötelességét határozottan és körülírtan megjelöli és a többi szolgálati ténykedés mellett ezen ténykedést is elsőrendűnek minősíti. De ha nem is lenne ily gyakori ismétlődéssel nagyfontosságúnak minősítve a megfigyelés, el sem képzelhető közbiztonsági szolgálat enélkül. Fontosságának nagy horderejét magán viseli a megelőző szolgálat mibenléte és teljesítése által a közbiztonság állapotának nyugodtsága vagy megzavart volta. De nemcsak a megelőző szolgálat, hanem nagyobb fokban a nyomozószolgálat eredményessége is függ a megfigyelés állandóságától és helyességétől. A megfigyelésre való törekvés már magában véve is előrelendíti a nyomozószolgálat élénkségét s ezért ez az első követelmény a csendőr szolgálatteljesítésében. Természetesen nem állhat meg a csendőr az erre való törekvésnél, mert csupán az igyekezet még nem fog eredményt hozni. A megfigyelésre való törekvés mellett elmaradhatatlan a megfigyelés helyes, pontos, eredményt biztosító módjainak az elsajátítása, megtanulása és gyakorlatban való alkalmazása.

Senki sem foghat hozzá megfigyeléshez anélkül, hogy az erre való képességeit meg ne vizsgálná. A nyomozás eredményét nem lehet feltenni a véletlen szeszélyére, nem lehet és nem szabad kellő gyakorlat nélkül

hozzáfogni vagy csak vállalni is olyasmit, amiben nem vagyunk határozottak, biztosak.

A képességek az emberben rejlenek, ezeket a képességeket először fel kell fedezni s azután a szolgálat érdekében alkalmazni. Ha a megfigyelőképességre szükség van a nyomozásnál (már pedig szükség van), akkor az ilyirányú képességet is ki kell először mutatni, hogy jó helyen és alkalommal felhasználhassuk.

De ha ez a képesség születésénél fogva nincs meg talán a csendőrben, szükséges, hogy ilyen képességre szert tegyen. Mindkét esetben elengedhetetlen, hogy megfigyelési gyakorlatokat végezzen; az első esetben azért, hogy ezen képességei felfedeztessenek, a második esetben azért, hogy ezen képességeket megszerzhesse s azután természetesen fokozza, fejlessze.

A megfigyelés lényege az, hogy ami előttem van, ami szemem láttára és fülem hallatára történik, azt én tudomásul is veszem. A megfigyelés általában az érzékszervek dolga, tehát a szem, fül, ujjak, orr, nyelv munkája. Legfőképpen és leggyakrabban a szemé, a többi érzékszervek a leírt sorrendben következnek ezen a téren.

Az érzékszervekkel való megfigyelés első elgondolásra természetesnek és könnyűnek látszik. „Amit látok, azt látom...” — mondhatná valaki. De a gyakorlat mást mond. Különbséget tesz a látás és a nézés között. A nézés tudománya minden épszemű embernek megadatott a születéssel. De nem adatott meg a látás is egyúttal, mert a látás már több, már fontosabb munkája a szemnek. A látás már nem csupán a szem munkája, hanem össze van kötve gondolkodással. A szem csak akkor lát is valamit, ha az a valami a szem köz-

Útközben.

írta: BEÖTHY KÁLMÁN százados.

Az átszállóállomáson sokat kellett várni a vonatomra, így hát hálás voltam a főnöknek, mikor ráment a váróteremben.

— Haragszol tán az emberekre, hogy ide elbujsz? — tréfálkozott és kezét nyújtotta.

— Nem én, — válaszoltam. — Jó estét kívánok!... Vizsgálaton voltam s azt olvasgatom. Odakint meg több a zaj...

— Vizsgálaton?

— Igen. Valami feljelentés...

A pincér sört tett az asztalra. Míg kiment, a főnök utána nézett, aztán röviden felnevetve, hozzám fordult:

— Hallod, valami furcsa eset történt velem a napokban egy csendőrrel. Mondhatom, sokáig emlékezni fogok rá.

— Panaszkodol?

— Nem én, dehogy!... Sőt... Mondhatom, hogy inkább hálás vagyok, hogy megtörtént.

Gondoltam hamarjában, hogy valami nem mindennapi történt az állomáson, vagy az utasokkal, ami megragadta a főnök figyelmét.

— Nagyon szívesen hallgatom — feleltem.

— Ismered itt az állomás alatt a kis kertet, úgy-e?...

Nos, hát a gyors után rendszerint ott szoktam kertészkedni egy keveset. Régi szokásom, hogy elbélledek fűvel, fával, virággal, meg a méhessel. Rengeteget tanulok tőlük. Különösen a méhektől, kik az átkos cigarettáról is leszoktattak. Nem is munka, inkább szórakozás az és üdülés. A múlt héten is, azt hiszem kedden, ott dolgoztam: gyomlálók, kapargálók, csinosítók, amikor

Vérzivatar jön.

Már zúgnak a légben a harci hullámok,
Letépi a magyar a gyász-szemfedőt.
Már múltnak a jajszavas, bús könnyhullások,
Új hősök támadnak és nagy temetők.
A Kárpát, a Bánát s az Adria habja
Nem gyászol már többé, de vígan nevet...
Gyors magyar kard élét az ellen' siratja.
És dalt zeng a győztes, hős honvédsereg!

Óh, gyászoltunk már mi, hullt bőven a könnyünk.
Az ország rít rablók dúsz zsákmánya lett.
Rég szenvedtünk szóltan, most bú-pohárt öntünk.
A gyászkor letelt és most jön a tett.
Hát jó, igazságos az Isten se lenn?
Üdv! Látom, mit szebb jövő fátyla takar:
Vérzivatar jön és az ítélet benne.
És nem marad itten más, csak a magyar!

KONRÁD ZOLTÁN.

vetítése útján az agyba, az észbe is belekerül s ott megrogzítódik, ott marad azután is, amikor már a szem elől elkerült máshová. A látás tehát semmi más, mint valamely tárgynak, jelenségnek, cselekménynek az agyban való megrögzítése, az agyban levő fényképe — a szemnek, mint eszköznek felhasználásával. Ezt gyakorolni, tanulni kell.

A nyomozónak munkája során látni kell mindent, ami a szeme előtt van, vagy volt. Mindannak bele kell vésődni az agyába. A látás útján így szerzett adatokat fel is tudja használni, akár közvetlenül a látás után, akár később.

Ez sem volna még olyan nehéz, csupán egy kis figyelem kell hozzá. Nehezebb azonban a látás már akkor, ha — mondjuk — több tárgyat vagy személyt kell ugyanazon időben meglátni. Még nehezebb ez a meglátás, ha a puszta jelenlét tényén kívül a tárgynak, személynek minden részét maradandóan az agyba kell rögzíteni és még nehezebb, ha a tárgyakkal valamely lassúbb vagy gyorsabb cselekvés, vagy több cselekvés történik. A személyeknél ugyanígy. Ez már nehéz és bizony ennek meglátását gyakorolni kell. Főköztartában nehéz a megfigyelés, ha a szem munkája mellett még a többi érzékszerveknek is jut munka ugyanabban az időben. Pl.: két egyén szóbeli sértegetés közben egymást valamely eszközzel ütlegeti is.

Hogy milyen nehéz ez, azt számtalan eset bizonyítja, amelynek lefolyását több, teljesen érdektelen szemlélő más és másként adta elő. Bizonyítják majd az alábbi gyakorlatok eredményei is, ha végrehajtatjuk vagy hajtjuk azokat.

Az alábbiakban néhány gyakorlat leírásával be-

vezetést szándékoztam adni az ilyen gyakorlatok megkezdésére, a megfigyelőképesség fejlesztésére.

Megfigyelőképességi gyakorlatok:

1. Sok különféle apróbb tárgyat az asztalra helyezünk. Azután a csendőrt behívjuk és a tárgyak számahoz mérten bizonyos ideig szemlélni engedjük. Eközben megmondjuk neki, hogy jól jegyezzen meg mindent, mert el kell mondania, mit látott. Az idő elteltével „Hátrá arc!”-ot vezényelünk neki és megkérdezzük, mi mindent látott.

Ezt a gyakorlatot úgy is végeztethetjük, hogy nem meghatározott ideig szemléltetjük a tárgyakat, hanem azok megjegyzését rábizzuk a gyakorlóra s mikor jelentí, hogy készen van, azaz jól megjegyezte a tárgyakat, akkor fordítjuk hátra és soroltatjuk fel vele a látott tárgyakat.

Osztályozás: egyharmadrésznél kevesebb: elégtelen; kétharmadrészig: elégséges, kétharmadrésznél több: jó; mind: jeles.

2. Anélkül, hogy a gyakorló csendőrt előre tájékoztathatnánk, egy előzőleg betanított csendőrt beléptetünk a szobába, aki az ajtónál megállva, 6—8 különféle mozgást végez. Azután elhagyja a szobát. A gyakorló csendőrt felhívjuk, írja le sorrendben, hogyan viselkedett a belépő csendőr. Pl.: a kitanított csendőr belép az ajtón, tiszteleg, majd az egyik zubbonygombját kigombolja, ezzel egyidejűleg jobbra fordul, azután egy kézre szegezi tekintetét, visszafordul és a cipője talpát vizsgálgatja, eközben egyensúlyát veszítve ugrik egyet, kiveszi a zsebkendőjét és homlokát törölgeti, eközben három-négy lépést előrelép, óráját megnézi és felhúzza, sarkon fordul és eltávozik.

valaki — észre se vettem, hogy odajött — a vállamra teszi a kezét.

— Odaadó ember vagy, Sándor, látom...

Felállok. Topercer volt, a patikus. Jó barátom. Ismered, milyen sportember... Sugárzott róla most is az erő, a friss és mindig kész izmok nagyszerűsége és az egészséges ember jókedve.

— Igen, — feleltem kezetszorítva vele, — hál' Isten, tudok az lenni.

— Az én kedvemért se hagynád itt a kukacokat? — gúnyolódott. Kíváncsian néztem rá, mire vállán át hátra intett.

— Ott morog az öreg!

Most vettem észre, hogy az autója ott áll és halkan duruzsol.

— Jössz?

— Nagyon köszönöm. Rögtön, csak civilbe bujok.

Hamarosan készen voltam s mikor be akartam szállni, barátom előre telt.

— Csak ülj a volánhoz te!

— Igazán kedves vagy! — feleltem s örvendve foglaltam el a helyét. Nem első eset volt, hogy átengedte a kormányt. Mert tudta, hogy érdekelnek a gépek s egy kicsit értek is valamennyihez. Szóval nem voltam újonc.

Elindultunk. Topercer még annyit mondott, hogy arra megyünk, amerre én akarom, szabad napja van az asszonya elutazott.

Valahányszor gép került a kezembe, mindig csodálattal gondoltam az emberi munka nagyszerűségére. Van valami csodálatos abban, hogy az ember az életelen alkatrészek kellő egymáshoz viszonyításával egy élettel tele lény látszatát képes elővarázsolni, amely azonban nem esik ki az ember uralmából s csak akkor

él, ha az alkotója akarja. A teremtés, az alkotás érzése valami földöntúli!... Örültem hát, ismétlem, mikor az országúton a fék, a kormány, a gáz engedelmeskedett. Uraltam a hatalmas alkotmányt... Tetszett, hogy e nagy erőt egy kis mozdulattal akaratom alá kényszerítem. Tetszett, hogy a gázpedál nyomására a gép előreszokott s a motor haragosan tiltakozott, de mégis dolgozott... Tetszett, hogy a fák mellett pillanatok alatt váltották egymást, versenyt futottak visszafelé. Lombjaik lassan egybefolytak s akkor úgy láttam szemem sarkából, mint egy széles barna fátylat, melyet autóm után húz valaki a levegőben... A barátom egy szót se szőtt, hátradőlt a bőrülésen és hintáztatta magát.

Tetszett — mondom — minden, csak az nem, hogy az ily öröm nálam nem tartós, mert nekem soh'se lesz autóm... Erre a gondolatra jött aztán a többi: a fizetés, — tudod, — a részletek... A gyerekek, meg a többi... Keserűség rontotta meg nagyszerű perceimet, egy kicsit erősebben markoltam meg a volánt s valakit talán magam elé képzelve, keményen a pedálra léptem. Ezt — most utólag is, de akkor is — rögtön beismertem azzal, hogy akaratomon kívül történt s elresteltem magamat. Mert minden gép mellett minden cselekedet kell, hogy öntudatos legyen. Rám is szőtt a barátom:

— Vigyázni!

Bár visszavettem a gépet húsz kilométerre, mégis az előbbi érzésektől nem tudtam azonnal szabadulni. Valami arra ösztönzött, hogy e sebesség már nem elégít ki s a kilométerjelző tű egy-kettőre a harminchoz bújtt s onnan hamarosan a negyvenest fedte. Az autóm érzett uralom, a sebesség s valami, az előbbi érzésekből megmaradt „csakazértis” új mozdulatra készítetett s a gép nyögött, dörgött, remegett... Idegen határban jártunk

Munkaidő: 15 perc.

Külön osztályozandó az egyes mozdulatok helyes leírása és külön a mozdulatok sorrendi leírása.

Osztályozás, mint a fenti példánál.

3. Kiválasztunk valamely, eddig a gyakorló csendőr előtt ismeretlen képet (falikép, vagy könyvből választva). Ezt a gyakorló csendőrnek átadjuk, aki azt 3 percig szemlélheti. Azután elvesszük és a gyakorló csendőr írja le, mit látott.

A leírás elbírálásánál különös figyelemmel legyünk arra, hogy a képen lévő személyek és tárgyak száma, azok ruházatának, testének színe pontosan leírassék. Határozottan kell leírva lennie annak is, hogy a személyek stb. mit csinálnak. Az egyes tárgyak helyét, színét, állapotát is pontosan le kell írnia a csendőrnek.

Munkaidő: 15 perc.

Osztályozás: a legjobb leíráshoz viszonyítottan, amely jeles: jó, elégséges, elégtelen.

Ezen gyakorlatoknál eleinte csak kevés személyt és mozzanatot, stb. ábrázoló képet vegyünk elő, később mind tömöttebbet.

4. A szoba berendezési tárgyait elmozdítjuk helyükről, más helyre visszük őket. A képeket elcseréljük. Egyes tárgyakat eltüntetünk, más, nem a szobához tartozó tárgyakat behozunk.

A gyakorlónak le kell írni a változásokat.

Munkaidő: a tárgyak számához viszonyítva.

Osztályozás, mint az 1. gyakorlatnál.

5. Több körcikre osztott és különféle színű korongot egy bizonyos ideig felmutatunk. A gyakorló csendőrnek le kell írni a színeket sorrendben. Eleinte 5—6 színnel festett, később több, nehezebben felismer-

hető színnel vegyített korongot mutatunk fel. A felmutatás időtartama a körkek számától függ.

Munkaidő: a színek számától függ.

Osztályozás: mint az 1. gyakorlatnál, azonban külön osztályozandó a színek sorrendi leírása is.

6. Lényegében ugyanaz a gyakorlat, mint az előbbi, a korongot azonban a felmutatási idő alatt forgatjuk. Az első ily gyakorlatnál csak lassan, később gyorsan, de semmi esetre se oly gyorsan, hogy a forgatásnál a színek egybeolvadjanak. Jó, ha előzőleg próbát teszünk.

Munkaidő és osztályozás ugyanaz, mint előbb, de a színek sorrendjét ne követeljük.

7. Egy csendőrt 8—10 öltözeti és felszerelési hibával öltöztetünk fel. Azután a gyakorló csendőr elé állítjuk, akinek meg kell vizsgálnia a hibákat, kijavíttatni, rendbehozatni és mindezek végeztével jelenti, hogy az illető szabályszerűen van felszerelve.

A megmaradó, észre nem vett hibák száma szerint osztályozzuk a gyakorlatot.

8. Három polgári egyént állítunk a gyakorló csendőr elé és felhívjuk, hogy jól figyelje meg őket, mert személyleírást kell róluk szerkesztenie. Körülbelül 10 perc idő után a polgári egyéneket elbocsátjuk és a gyakorlónak meghagyjuk, hogy készítsen pl. a középső személyről személyleírást.

Ezt a gyakorlatot később úgy is végeztethetjük, hogy a gyakorló ne tudjon arról, hogy ezekről személyleírást kell készítenie.

A személyleírást először csak az egyikről, más alkalommal kettőről és azután mindháromról készíthetjük el.

Munkaidőt nem határozunk meg.

már ekkor. A jegenyék süvítve röppentek el mellettünk, a gyalogutakon járók úgy látszottak, mintha kissé eldült volna mindegyik s az országút fehér szalagja úgy folyt alánk, mint a víz... Hetven felett ugrált a tű s én lassan lecsillapodtam. Barátom hallgatott. Beleegyezett mindenbe s én elhatároztam, hogy elég is lesz. Előttünk fehérlett egy híd. Még arra fel s aztán megcsendesedünk — határozottan. Száguldva közeledtünk feléje, túl-költem. Jó hosszan... Ahogy a kürt elhallgatott, ugyanakkor a híd mellől kilépett két csendőr. Egyszerre ott álltak az úton, mintha csak erre a jelzésre vártak volna. Mint a szereplők a színpadon a rendező szavára... Álltak feszesen s az egyik „Állj!”-t intett. A fék kitünő volt, a gép melléjük siklott. A két csendőr előrelépett, köszöntöttek:

— Jó estét kívánok!... Kérem a vezetői igazolványt! — rendelkezett röviden az egyik.

A karjaimban még benne volt a gép feletti uralom diadalmas érzése, agyam még telve az Ember dícséretével... de ezen szavakra visszazökentem a csúnya, nagyon csúnya valóságra. Mert, persze, énnálam nem volt igazolvány, de nem is lehetett. Hisz vizsgám még nincs... A gép reszketve mozgott alattam: azt hittem abban a pillanatban, hogy rajtam kacag... Tudod, hasonlított azokhoz, akik egész testükkel kacagnak... Vannak olyanok...

Megtöröltem homlokomat, időt akartam nyerni. Resztem rögtön megmondani, hogy nincs énnálam, Uram, semmi az égvilágon, kotorászni kezdtem hát a zsebemben, hátha sietős a dolguk s nem lesz türelmük várni... Tudtam, hogy nem találok semmit s képzeld, e tudat mellett a kabátom alsószébében érzek valamit, amit nem ismertem! Ugy-e az ember a dolgait ismeri... ez pedig

valami idegen volt. Kemény, szegletes, lapos. Már a kíváncsiság is elővettette velem: hát képzeld, a Topercer igazolványa volt!... Később elmondta, hogy mikor a két csendőrt meglátta, nyomban azt gondolta, hogy azok igazolthatnak és kész a baj... Nekem is, de neki is. Hát odacsúsztatta.

Áadtam hát a csendőrnek és mosolyogva pillantottam oldalra Topercerre. — Köszönöm! — mondta a mosolyom s ő ugyanúgy válaszolta: — Kérlek!

Fogalmam se volt róla, hogy ezt a csendőr észrevette, ördög vigye a kalapja karimáját, hogy alóla ránk lesett. Elmondta ezt a csendőr később s hozzátette, hogy attól kezdve csak játszott velem. Én azonban akkor szentül hittem, hogy én csapom be őket, bizakodva figyeltem hát reá.

— Hány éves Ön? — szűrte az arcomba a szeme. Egész odavoltam: mi az ördögöt akar ez itt velem?

— Ott van az igazolványom! — mondtam és nyeltem egyet. Mint a bajbajutók szoktak nyelni.

— Igen, itt van... De valahogy nem stimmel!... Az arc, kérem. Az arc! Önnek legalább negyvenéves, az igazolványban meg harminc sincs!

Közbevágtam:

— A sok nyomoruság, tudja, őrmester úr...

Azt hittem megszabadulok ezzel a füllentéssel. A csendőr válasz helyett behajolt a gépbe, visszavette fejét és rám nézett. Csuda erős szeme volt. Azt mondta: — Akinek ily szép autója van, az nyomoruságról nem igen...

— Az tény!... hebegtem, mert nem az enyém volt persze a gép, hanem akié a vezetői igazolvány, úgy-e a Toperceré. Nem is gondoltam az igazolólapra...

— Jól van, — felelt az őrmester, — de a fénykép

Osztályozás a leírás helyességi foka szerint.

9. Anélkül, hogy a gyakorlóval előre közölnénk, két-három személlyel eljátszatunk egy jelenetet előtte. Ez a gyakorlat tulajdonképpen a 2. számú gyakorlat kombinálása azzal, hogy egyszerre két ember cselekedeteit kell megfigyelnie. Természetesen a mozdulatok összhangban legyenek egymással. Az első gyakorlatoknál lehetőleg egyszerű, rövid idő alatt és lassan végigjátszott jelenetet mutatunk be, amely a gyakorlás előrehaladtával összetettebb, hosszabb ideig tartó és gyorsan lejátszódó legyen.

Hogy a megfigyelés nehézségét és a fokozott figyelem szükségét a gyakorlók előtt bebizonyítsuk, közöljük előre, hogy egy ilyenfajta gyakorlat fog következni. A gyakorlók által leírt jelenetet azután okulásképpen olvassuk fel előttük rögtön és a leírásokban elkövetett hibákat maguk javítsák. Más okok viszont azt követelik meg, hogy ne közöljük az éppen olvasás alatt lévő dolgozat elkészítőjének a nevét. Más javítsa.

Egy ilyen egyszerűbb gyakorlat:

A gyakorlatvezető kioktat két csendőrt a következő jelenet eljátszására:

Nagy csendőr beront az ajtón és Kis csendőrhöz — aki a szoba távolabbi részében tesz-vesz valamit — hozzávág egy összegyűrt, rossz társasági sapkát s közben azt kiáltja: „Nesze, máskor majd vigyázni fogsz az én sapkáma!”

Kis csendőr felugrik és a kezeügyében lévő itatóst Nagy felé dobja és azt kiáltja: „Gyalázatos, komisz alak!”

Nagy elugrik az itatós elöl és ideges gyorsasággal keresi zsebében a zsebkést, mire Kis a fogashoz ugrik és leemeli a puskáját;

ebben a pillanatban a gyakorlatvezető kívülről az ablakot erősen megzörgeti, mire a két harcias csendőr megreppen és a jelenetet abbahagyja.

A gyakorlatvezető besiet a szobába és egy-két rövid kérdés után parancsot ad az eset leírására.

Munkaidő nincs korlátozva.

Osztályozás a leírás helyességi foka szerint.

10. Egy nehezebb gyakorlat:

A jelenet megkezdésének időpontjára beállítjuk az ébresztőórát.

Amikor az csengetni kezd, az ajtót megdöngeti valaki,

ugyanakkor a villany elalszik, az ablak alatt egy lövés, vagy ahhoz hasonló erős csattanás hallatszik.

a villany felgyúl.

Ez az öt különböző jelenség nagyon rövid idő alatt játszódik le. Nem tarthat tovább 5 másodpercnél. A gyakorlat célja a jelenségek időrendi megfigyelése.

Munkaidő és osztályozás, mint az előző gyakorlatnál.

11. A gyakorlónak megmondjuk, hogy hallásból tartunk gyakorlatot. A háta mögött különböző tárgyakkal zörejt idézünk elő, melyekre meg kell felelnie. Pl.: könyvet lapozunk, a falat ököllel ütjük, az irón végét többször az asztalra ejtjük, zsebkést csukunk be, teli zsákot húzunk a földön, járőrtáskát nyitunk ki, bakancsot ejtünk a földre, könyvet az ágyra dobunk, mezitláb megyünk a padlón, zárat zárunk be, ollóval papírt vágunk, nem vágunk semmit, csak az ollót nyitjuk-csukjuk, kefélnünk (ruhát, csizmát, stb.).

Eleinte közvetlen közelben, majd távolabb, később

se hasonlít Önre! Inkább talán Önre? — fordult Topercer felé.

— Lehet, — vágta ki Topercer, — mert testvérek vagyunk!...

A gép dohogott csendesen s azt hiszem, ekkor tényleg kacagott. A csendőr ellenben nem kacagott, hanem ismét hirtelen hozzám fordult:

— Mennyi a kocsis száma?

A szeme úgy belefűródott az enyémbe, hogy nem bírtam máshová nézni. Azt hiszem, illetve most már tudom: ezt is tervszerűen tette. Mert úgy-e, egy pillantással megnézhettem volna az igazolólapról s ezt a pillantást nem engedte. De rávágtam ismét:

— Ott van a hűtőn!

— Igen, .. de csupa por, nem látszik! — felelt a csendőr anélkül, hogy elengedte volna a tekintetemet. Barátom segített ki. Mint sportember, találékony és hirtelen elhatározású, átlátta kínos helyzetünket s hogy levegőhöz jussak, felkattantotta cigarettatárcáját; átnyúlt előttem:

— Tessék, őrmester úr!

Az gúnyosan elmosolyodott.

— Köszönöm, sose szoktam!

Egy pillantást mégis vethettem az átkozott számok felé, de, persze, nem sikerült egészen, mert mikor kimondtam:

— Negyvenötezerhárom — az őrmester azt felelte:

— Különös... A tulajdonos...? Mert hiszen: kilencszázhárom az, kérem...

Ismét felsültünk. Ismét nyeltem. Ránéztem — s ekkor már szabadon — az igazolólapra, persze, tényleg annyi volt, de nekem nem volt időm a nullát a kilencektől megkülönböztetni...

— Egy autólöpési ügyben nyomozok — folytatta a csendőr s én közbevágtam:

— Nagyon derék! — de az zavartalanul folytatta. Pedig határozottan azt akartam a megjegyzéssel, hogy egy kicsit megnyerjem a tetszését, egy kicsit a hiúságára akartam célozni, hogy akkor talán elenged, de most már látom, kár volt és hiábavaló, mert mondom, zavartalanul folytatta:

— ...ezért razzia van elrendelve és azért kérem fogom Önt, hogy írja ide az aláírását! — nyújtotta olyan hirtelen az orrom elé a noteszét, hogy szinte hátrahököltem. Én meg, mintha parancsot teljesítettem volna, minden gondolkodás nélkül odakanyarítottam, — képzeld!... A tulajdon nevemet, így, ahogy hallod: Seregi Sándor.

A csendőr megnézte s diadalmasan felkacagott, azt hittem akkor, hogy talán... nincs eszénél vagy nem tudom én, mi lelte, de aztán ő megmagyarázta:

— Hahaha!... Ez a szokás kérem, hahaha!... Kitanult bűnösök is megjárták már ezzel!... A való nevüket írják le s nem az álnevüket!... Haha!... Mert Ön is álnevet mondott nekem akkor, mikor más ember igazolványával akarta igazolni, hogy Ön autót vezetni jogosult!... Első pillanatra láttam... Baj lehet ebből, kérem, sok baj! Azért most az egyszer... csak tessék helyet cserélni!

Topercer felugrott, kezét nyújtott a csendőrnek s én... persze, én is... De meg voltam izzadva a fékomfáját neki!...

*

Nagyon örültem, hogy a főnökkel találkoztam itt a váróteremben...

a szomszéd szobában nyitott ajtó mellett, azután az udvaron, stb. idézünk elő különböző hangokat.

12. Két csendőrrel suttogva beszélgetünk egészen rövid szöveget. A gyakorlónak megmondjuk, hogy jól figyeljen és igyekezzék a szöveget megfigyelni. A gyakorlatot úgy végeztessük, hogy a gyakorló lássa a suttogók arcát, száját. A leírásnál meg kell követelni, hogy a suttogók arcifejezését is leírja (mosolygós, közömbös, meglepett, megijedt, haragos, dühös arcifejezések). A későbbi ilyen gyakorlatoknál a távolságot nagyobbítsuk és álcázzuk is a suttogókat, de természetesen mindig csak a hallási lehetőség határán belül.

13. Ugyancsak a hallási gyakorlatok keretében — ott, ahol erre mód és lehetőség kínálkozik — állatok járásának, közlekedési eszközeik különféle talajon való mozgásának zörejeit is figyeltessük meg a gyakorlónál (földre szorított fül).

14. Az 1. számú gyakorlathoz hasonlóan rakjunk több kisebb-nagyobb tárgyat az asztalra s most a be-kötött szemű csendőrrel tapintassuk végig az asztal lapját, amikor is minden kezeügyébe eső tárgyat és anyagot meg kell neveznie. Az anyag lehet például só, liszt, ruhaszövet, vászon, cipőtalp, tengeri, korpa, por, víz-, olajcsepp stb. A tapintással való felismerés mellett követeljük meg a gyakorlótól azt is, hogy a tárgyak, anyagok egymástól és az asztal valamely szélétől való távolságát is határozza meg centiméterekben.

Osztályozás a felismert tárgyak és anyagok számához mérten.

15. 8—10 vászon vagy szövet darabot mártsunk egyenként különféle folyadékba, vagy rejtünk el benne különféle szagú anyagot. A gyakorlónak azután anélkül, hogy hozzájuk nyúlhatna, tisztán szaglás útján kell felismernie a folyadékokat vagy az anyagokat. Ilyen folyadékok lehetnek: parfüm, olaj, petróleum, benzin, denaturált szesz, sör, bor, pálinkafélék, vizelet, víz, tej stb. Anyagok: kenyér, kalács, hús, sült-, füstölthús, romlott hús, kovász, lekvár, friss gyümölcs, rothadt gyümölcs, nyersgumi, trágya, stb.

Osztályozás, mint a fenti gyakorlatnál.

16. Több számból álló számot nagy számjegyekkel kirajzolunk egy papírszeletre. A számok akkorák legyenek, mint a motorkerékpárok, autók rendszám-tábláin.

Ezt a táblát a gyakorló előtt mutassuk fel 2—3 másodpercig. Azután irassuk le vele a számot a zsebéből kikeresett papirosra, ugyancsak a zsebéből csak azután kivett írónnal.

Majd más számlapot csupán egy másodpercig mutassunk fel.

Az első gyakorlatnál szemben mutatjuk, később rézsútosan oldalt.

Osztályozás: helyes és rossz.

Az oktató az itt felsorolt és leírt gyakorlatokon kívül számos más gyakorlatot is alkalmazhat, mert hiszen ezeknek nagyon tág terük van. A látás, hallás, tapintás, szaglás köréből vett ezen egyszerű gyakorlatokat kombinálhatja is és összeállíthat olyan gyakorlatokat, amelyek egyszerre két-három érzékszerv működését is megkövetelik egyszerre vagy rövid egymástutásban. Mindenesetre az oktató ebben a munkájában is keresse a rendszert. Eleinte egyszerű, rövid gyakorlatokat végeztessen különféle könnyítésekkel és csak fokozatosan, az elért eredményhez képest vé-

geztessen összetett, nehezebb gyakorlatokat a megfigyelésben.

A gyakorlatokat azok sajátosságukhoz képest végezetheti egyidőben több gyakorlónal is s csak ritka gyakorlat lesz olyan, amelyet egyidőben csak egy gyakorló végezhet. Pl.: a tapintási gyakorlatok.

A gyakorlatokat azok sajátosságához képest hogy az oktató írassa le azokat az észleleteket, amelyeket az oktató a csendőr elé tárt, — illetve azokat a megfigyeléseket, melyeket a gyakorló felfogott, mert ezzel a megfigyelés gyakorlása mellett egy másik cél érdekében is hasznos munkálkodást végzünk. Az őrsparancsnokképző iskolában ilyen gyakorlatok végzésénél ugyanis azt tapasztaltam, hogy a gyakorlók, ha helyesen meg is figyelték és meg is jegyezték, felismerték, felfogták az események történést, mégsem tudták, jobban mondva nem voltak képesek azt jól leírni. Ennek kettős oka van. Először az események leírásához nem volt elég szavuk, nem tudták magukat kellőképpen kifejezni. Ezért hiányosan írtak. Másodsor nagy, terjengős mondatokba keveredtek bele, mert minden észlelésüket egyszerre akarták leírni. Ebből azután csak úgy tudtak kikeveredni, ha olyasmit is beleírtak a szövegbe, ami nem oda való volt. Ezzel azután a leírás megbízhatóságát tették kétségessé. A fogalmazási képességük aránylagosan csekély volta miatt, ha a leírni szándékolt gondolatot helyesen is kezdték leírni, később a szavak jelentőségének helytelen használatával messzi elkerültek. Befejezni meg csak be kellett valahogy a megkezdett mondatot s ehhez azután már olyat írtak végszükségben, ami nem is történt, amit nem is láttak, nem is hallottak.

Az is elég gyakori eset volt, hogy a több cselekményből álló esemény leírásánál a cselekmények összekapcsolásához önkényesen gyártott okokat használtak, ami persze a cselekménynek egészen ferde képet adott.

Látjuk tehát, hogy két veszély is környékezi a cselekmények hű leírását. Egyrészt a helytelen megfigyelés, másrészt pedig a helyesen megfigyelt esemény helytelen leírása. Ha más nem is, de az mindenestre szoros önképzésre sarkal, ha meggondoljuk: mit eredményez a helytelen megfigyelés és még hozzá a helytelen leírás is.

A tiszazugi tömegmérgezés.

írta: SZLADEK BARNA ny. százados.

(Befejező közlemény.)

A vizsgálat során, amikor a napilapok a tiszazugi eseményekkel foglalkozni kezdtek, el volt terjedve a nagyközönség körében az a hír, hogy az exhumálások célját meghiusítóan, a nagyrévi temetőben ismeretlen egyének sok sírnak a fejfáját elcserélték. Ez csak kósza híresztelés volt, de ha előfordult volna, akkor sem értek volna a tettesek célt, mert a sírok felbontásánál a halott személyazonosságának igazolására nem elegendő a fejfa és az arra bevéselt név, hanem hatóságilag is meg kell állapítani, hogy arra a helyre, annak a sírnak helyére, amely felbontásra került, valóban X. Y.-t temették. Eltekintve ettől, a fejfák felcserélése amúgy sem történhetett volna friss ársási nyomok visszahagyása nélkül.

A nyomozás napjaiban a cibakházi körorvos háza táján igen élénk forgalom indult meg. Egyre-másra hozták a betegeket a Tiszazug községeiből a körorvoshoz és kérték, hogy vizsgálja meg azokat, milyen betegségben

szerved a beteg, — „nehogy, ha megtalálna halmi, minket gyanúsítsanak”.

Annak a bizonyos névtelen levélnek, amely 1924-ben a nagyrévi előljáróssághoz érkezett, tehát az első névtelen feljelentésnek, ez a betűszerinti tartalma:

„Mélyen tisztelt parancsnok ur ezenben értesitem önt. hogy már nagy réven nagyon sok putris pani van aki az urát megetete mert holybát is felesége meg idős Sebestyén Bálintné meg a Szabó Mihályt meg elvitték Kürtre azt meg Csordás Bálinté ithon meg szabó Pistát tejába itata meg vele meg Rásó Lajosné is megetete az urát meg Kis Róza az meg már nagyon sokat epusított meg Valki Pistánné is az urát. de nagyon sokat Beke Misa bácsit is meg Kis Róza meg az urát is az öreg Pá-paji Jánosnét. is meg Szendi Sándort meg Valki Pistánét is elakarta, de nem sikerült neki és még tugya hogy kiket.”

Különös jelenség, ami a tárgyalások folyamán a szemlélő figyelmét nem kerülheti el: ezeknek a vádlott asszonyoknak a nyugodtsága. Hiányzik belőlük a komoly büntudat. „A szülő, a hitves vagy gyermek útban van, el kell hát — *el lehet* — pusztítani. Hiszen megcsinálta a szomszédasszony, megcsinálta a Rozi, az Örzse, meg a Juli néne, megcsinálhatjuk mi is.” — „Bűnös vagyok? — Miért? — Hiszen *annyian* csinálták...”

Egy elv alakult ki Nagyréven, amely elv intézményessé tette a bűncselekményt s ez az elv így szól:

„Aki útban van, azt el kell tenni láb alól!”

Ez az intézményes bűncselekmény és ennek elve kiszorította a büntudatot a méregkeverő asszonyok lelkéből, akik méregkeverési műveleteiknek alig tulajdonítottak valami jelentőséget.

Nem akarják érteni, hogy őket olyan szörnyű nagy bűncselekménnyel vádolják, mint aminő a gyilkosság. Ők megétették az áldozatot, — az igaz, de nem gyilkoltak. Amikor meg elhangzik az ítélet: halál! — életfogytig! — bambán néznek a bírákra. Nem akarják elhinni... nem értik...

„Nagy gondot okoz majd ügyésznek és védőknek, ha bele akarnak világítani ennek az irtózatnak mélyébe” — mondotta valaki. Én meg azt mondom: ez az igyekezet *eleve* meddő. A mélység — tudásunkhoz mérve — feneketlen.

Elégedjünk meg azzal, hogy az ügyet meglévő jó vagy kevésbé jó paragrafusok szerint elintézzük — mást úgyse tehetünk — és a világ kereke — jól-rosszul — hadd forogjon tovább.

Csodálatos ereje van az arzénnek. A vegyészeti megállapítások szerint az arzént tartalmazó hullák gyomor- és bélrészai sokkal tovább épségben maradnak, mint azok, amelyekből az arzén hiányzik. Az arzén, amely az élő szervet elpusztítja, a halottat konzerválja.

A nagyrévi csendőrpihenőhelyen, a nyomozások és kikérdezések központjában is öngyilkosságot akart elkövetni az egyik gyanúsított. Cser Lajosné lelkét apósának és két újszülött gyermekének halála terheli. Ez a Cser Lajosné az őrizetbevétel utáni második éjszakán nesztelenül odahúzódott az ablakhoz, már előbb összesodort kötényt felhurkolta az ablakzárra, — már nyakába vetette a hurkot, amikor egy másik asszony felsikoltott. Gyorsan leoldozták a hurkot Cserné nyakából s az asszony hideg-lelősen rázkódva ült vissza az előbbi helyére. Elkezdte a

kezét tördelni, nem bírta ki a helyén, felkelt, elindult az ajtó mellett ülő csendőr felé.

— Mit akar?

— Vallani akarok — mondja suttogva.

És rövid félóra mulva már írógépen kopogják a bűneit. Három emberélet...

Züllött, romlott város!

Tiszta, ártatlan falu!

A háború utáni időkben minden rossz, ami jött, megalázás, felfordulás... mind-mind a városból jött. Meggyüöltük és szídtuk a várost és... anélkül, hogy ezt különösképpen indokolni tudtuk volna — megszerettük és felmagasztaltuk a falut.

Minél züllöttebbnek, romlottabbnak látszott előttünk a város, annál tisztábbnak, jobbnak a falu.

Most ez a tiszazugi bűnügy arra int bennünket, hogy érzelmegnyilvánulásainkban, megállapításainkban, ítéleteinkben kissé óvatosabbak, tartózkodóbbak legyünk. Nem minden városi hatemeletes bérház büntanya és nem minden vöröscserepes vagy zsupfedelű falusi házacska a szeretetnek, boldog családi életnek melegágya. Hogy világosabb legyek: annak megállapítása, hogy a város rossz, nem hozza szükség- és törvényszerűen magával, hogy a falu jó.

Az általánosítás s az azzal egyértelmű disztingválnem-tudás szintén azon hibáink közé tartozik, amelyeket egészen bátran nemzeti hibáknak lehet nevezni. A városi bérház lehet szorgalmas, békés és rendszerető emberek közös lakóhelye, persze lehet zsebmetzők és más bűnözők gyülekezőhelye is. Mint ahogy a falusi porta — amint azt éppen Nagyrév mutatta — sokszor oly emberek rejthet magában, kiket aljas ösztönök fűtenek s kiknek agyában, lesütve tartott szemeik mögött, a legsötétebb gondolatok tanyáznak.

Milyen adatokat szolgáltatott, milyen bizonyítékokra támaszkodtak az orvosszakértők, mikor a minden „pozitív” esetben azon egyformán hangzó jelentésüket terjesztették a törvényszék elé: „X. Y. halálát kétségtelenül arzénmérgezés okozta”.

Amint ennek a leírásnak egy előbbi részében olvashattuk, a vegyvizsgálat céljára a hulla lágycsészéiből mindig vettek ruhafoszlányokat és földet is. Nézzük mily arányokban volt megosztva az arzén például a Holyba Károly hullájában.

A lágycsészékben 150 grammban 0.8 miligramm, a ruhafoszlányokban 0.3 mg., a koporsófedél feletti részben pedig 0.01 mg. arzént találtak. Kardos Áronné hullájában (lágycsészék) 0.30 mg., Zsiros György hullájában 0.15 mg., Zsiros Györgyné hullájában 0.28 mg., Kókay László hullájában pedig 0.40 mg. arzént találtak. Egyetlen esetben sem fordult elő, hogy pl. vizsgálatnak alávetett „koporsó föld” több arzént tartalmazott volna, mint a hullarészecskék. Nem lehetett tehát semmi valószínű alapot találni annak az állításnak bizonyítására, amit a védelem felhozott s ami a közvéleményben sokáig tartotta, sőt tartja ma is magát, hogy: „arzénos a föld”.

Ezzel szemben viszont tagadhatatlan, hogy az arzénkísérletezések sem érték el még a matematikai tézisek megdönthetlenségét. Az igazság kedvéért meg kell jegyeznünk, hogy az arzén körül folytatott viták vád és védelem között talán egyetlen egy esetben sem végződtek oly meggyőző erejű érveléssel, hogy az emberben az a meggyőződés érlelődött volna meg: „Ennek kétséget kizárólag igaza van. — Ez így van!...”

S talán ez is egyik oka volt annak, hogy azokban

az esetekben, amelyekben a beismerő vallomás vagy más, súlyosan terhelő bizonyítékok hiányoztak, a bíróság a „pozitív” lelet dacára is felmentő ítéletet hozott.

A bíróság mindenestre óvatos volt ítéleteiben és az ítélethozatalokban meglátszik annak az elvnek szem előtt tartása, hogy: „Inkább meneküljön száz bűnös, mint szenvedjen egy ártatlan.”

Külön nyelvezetük van ezeknek a nagyrévi bűnös asszonyoknak. Ha olyan kerül a törvényszék elé, aki beismerő vallomást tett a csendőrök és a vizsgálóbíró előtt, de közben meggondolta és vallomását visszavonja, akkor így beszél:

„... magánkívüliségben voltam, ... zavargásban tettem...”

A halálraítelt Lipkánétól mikor megkérdezik, hogy beleegyez-e az ítéletbe, így válaszol:

„Ártatlan vagyok, hogy halálra ítéljenek, bűnösnek érzem magam, de nem ennyire.”

A sem írni, sem olvasni nem tudó Takács Sándorné az egyik hozzáintézett kérdésre azt mondja, hogy az apósa „szeretett viszonyban” akart vele élni.

Földvári Károlyné ügyének tárgyalásán a vádlott édesapját megkérdik, hogy egészséges vagy beteg embernek ismerte-e Tóth Lászlót? A 73 éves öreg kun így felel: „A görcs járta a gyomrát, sűrűn volt rajta a görcs, olyan óra forma hosszát.”

Egy másik tanu, Kormos Mihályné, ezeket mondja: „Vékony, beteges gyerek volt a Sándor (Kovács Sándor, akit az anyja, Kardos Mihályné mérgezett meg), olyan sovány, hogy a lába is majd összeakadt.”

— Hát Kardos Mihályt milyen embernek ismerte?

— Az rendes ember volt — mondja Kormosné komoly meggyőződéssel —, csak éppen szerette az italt, — azt igen szerette, — különösen a potyát.

A legelső törvényszéki tárgyalás első fázisa abban a jegyben zajlott le, mint a csendőri kikérdezések a nagyrévi pihenőhelyen. Nyugodtan, szenvedelem nélkül, — a vádlott asszonyok egynémelyikének mintha még tetszett volna is a dolog, hogy ő most ilyen nagy érdeklődés központjába került.

... Nem tudják, — egyelőre még nem hiszik, hogy a dolog igen komoly. Nem tudják elhinni, hogy ebből még komoly baj is lehet. Vége lesz a tárgyalásnak és majd hazaengedik őket.

Amikor azonban a királyi ügyész felállott, elmondta vádbeszédét, amelyben halált kért a gyilkos asszonyokra, — ez egyszerre kirobbantotta belőlük a rettenetes tudatot. Rémület ült az előbb még nyugodt, sőt derűs arcokra.

A bírák visszavonultak ítélethozatalra, a négy asszony — Holybáné, Sebestyénne, Lipkáné, Kötelesné — tántorgó léptekkel mennek ki szünet idejére a tárgyalóteremből. — Visszavezetik őket celláikba. — Az egyik elkezd csendesen sírni. — A másik erre zokogásba kezd, majd sikoltozni kezd. — Egy-két perc... és a négy vádlott asszony kétségbeesetten ordítva dobálja magát a földre.

A szünetnek vége. — A bíróság bevonul.

Halálos csend...

Lipkáné kötél... a másik három életfogytiglani fegyház...

Büntudat!...

Sajnos, ez a fogalom: „büntudat”, a bírói ítélezé-

sekben nehezen mérhető le s ezért nem szerepelhet döntő faktorként a bírói ítélezések kiszabásánál.

A fogalom *relatív*.

Egy gimnáziumot végzett és érettségizett nő, ha férjét arzénal megmérgezi, jogi szempontból ugyanazt a cselekedetet követte el, mint a nagyrévi Rozi és Juli nénék egyike. Kétségtelen azonban, hogy a tettesek *büntudata* nem egyforma. Egy művelt nőnek a büntudata sokkal inkább *büntudat*, mint az írni-olvasni nem tudó Takács Lajosnénak, az „áldott jó asszonynak” büntudata.

Az is, emezek is „aljas” indokból cselekedtek, de tegyük fel a kérdést, hogy vajjon ezek a nagyrévi asszonyok képesek-e egyáltalában valamit cselekedni, ami „magas” és „magasztos”, ami mentes alacsony személyi érdekektől?

Van-e érzékük, sejtelmük az iránt, ami „magas”, „magasztos”?

S ha viszont minden tettüket alantas okok és ösztönök idézik elő, állíthatjuk-e vajjon, hogy a fogalmak: „aljas”, „alantas”, továbbá a fogalom: „büntudat” konkrét meghatározható abszolút fogalmak-e vagy...!?

Megint egy kérdés, amely felett az aktív szereplő jogásznak nincs ideje gondolkozni, a pszichiáter pedig kínzó, bölcs tudatlanságában Goethe sóhajával sóhajtja: „Mehr Licht!”

Az apjának és anyjának meggyilkolásával vádolt egyik asszony áll a bírák előtt.

Néhány kérdés és felelet a vádlott kikérdezése közben:

— Írni, olvasni tud-e?

— Csak egy picit — válaszolja a vádlott —, mert csak két hétig jártam iskolába.

— Templomba járt-e?

— Néha elmentem.

— Hallgatott-e prédikációt?

— Hallgattam néha.

(Azt nem kérdezték a vádlottól, hogy írni-olvasni nem tudása mellett, értett-e valamit a prédikációból.)

— Tudja-e a tíz parancsolatot?

— Nem tudom.

— Soha nem hallotta, hogy van olyan isteni meg egyházi parancs, hogy tiszteld apádat és anyádat?

— Csak hallottam, de tudni nem tudtam.

Ami különösen dicséretes a nyomozást végzett csendőrök munkájában, az, hogy az ügyészséghez beérkezett tényvázlatok szinte mintaszerűen mindent tartalmaztak, amire az ügyészségnek szüksége volt. Semmi lényeges nem maradt megvilágítatlanul s ami egy ilyen nagy bűnügyben talán szintén egyedülálló: egyetlen gyanúsítottnak sem volt panasza a csendőrkéz ellen. Kitűnő érzékkel megállapították, hogy az asszonyokból csak barátságos szóval lehet kivenni az igazat. Ki is vettek belőlük mindent szépszerével, barátságosan. A csendőrök munkája — Császár János tiszthelyettes, cibakházi őrsparancsnok szerint — csak akkor kezdett nehezzé válni, amikor az első napok nyomozásai után ügyvédek raja lepte el Nagyrévet. Mindegyikük igyekezett magának egy-egy klient szerezni s ettől az időponttól kezdve az asszonyok makacsul tagadtak.

Különben — nehogy feledésbe menjen — hadd soroljam fel ezen a helyen mindazon csendőrök nevét, akik a nyomozás valóban nem könnyű munkájában résztvettek.

Danielovics Zsigmond százados, szolnoki szárnyparancsnok volt a több községre kiterjedő nyomozás

szellemi irányítója s az ő szíves felvilágosításai és adatai nélkül aligha tudtam volna ezt a leírást összehozni. Tiszakürtön *Zsoldos Ferenc* tiszthelyettes, őrsparancsnok vezetésével *Forgács János* őrmester, *Kocsis Bertalan* és *Szinnyei László* csendőrök nyomoztak. Nagyréven pedig *Császár János* tiszthelyettes, cibakházi őrsparancsnok, *Bartók János* törzsrőmester, *Fricska János* és *Varga József* őrmesterek a cibakházi, *Silló Lőrinc* és *Mihály Dénes* őrmesterek a törökszentmiklósi, *Kertész István* törzsrőmester a tiszaföldvári és *Balázs György* törzsrőmester a kunszentmartoni őrsről. Mindenütt, ahol a nyomozás folyt, hol ellenőrző, hol irányító szerepben megjelent *Szabó József* alhadnagy, a tiszaföldvári szakasz parancsnok is. A Nagyréven lefolytatott nyomozások eredménye oroszánrészben a kezdettől fogva ott nyomozó *Bartók* őrmester, járőrvezető és *Fricska* őrmesterek nevéhez fűződik.

Takarékoskodjunk!

írta: TOLDI ÁRPÁD százados.

„József megértvén a fáraó álmát, az ország összes magtárait zsúfolásig megtölté a bőség idején és az éhenpusztulástól milliőknak menté meg életét, sőt még távoli országok lakói is áldották nevét, amidőn elkövetkezett a hét szűk esztendő: azok a pazarlók pedig, akik eldözsölték, eltékozták gazdag terményeiket, — csúfot űzve Józsefnek komoly aggodalommal végzett munkájából, — esedezve könyörögtek egyetlen falatért a szükség idején.”

Miért írom le most ezt az évezredek előtt lejátszódtott bibliai történetet? Érdekelhet-e ez most már bennünket? Van-e valami köze e régmúlt dolognak napjainkhoz?

De még mennyire van! Ez mindig új volt, új ez most is és az is lesz mindig! Aki mindig csak a „mának” él és nem törődik a „holnappal”, annak igen gyakran fel fog kopni az álla „holnap”. A bőség és szükség fáraói álma valóságként kísért szüntelen és csak azt nem fogja meglepetést élni, aki a jólét idején sem feledkezik meg a rosszrafordulás lehetőségéről, a szükség idején pedig erős hittel, csüggedés nélkül, komoly munkával alakítja ki a jobb jövőt. Forgandó az élet kereke; változnak az idők, hol jobbra, hol balra; egyszer fent, másszor lent: ez az élet bizonytalan útja!

Azért adatott az embernek ész, hogy gondolkozhassék és a lehetőségekhez képest saját legjobb belátása szerint irányíthassa sorsát: nem élhetünk tehát, — mint gazdátlan csónak a nyílt tengeren. — dobálva ide-oda az élet viharai és kiszámíthatatlan szeszélyei által addig, amíg vagy partra dobatunk, vagy elsüllyedünk! Az emberi élet nem lehet ciripelő tücsök élete, nem a napsugárban táncoló tiszavirágé sem s nem lehetünk lángbahlulló, esztelen éjjeli lepkék sem!

Nekünk komoly megfontoltsággal, céltudatosan a jövőnek dolgozva kell kialakítanunk életünket! Meg kell keresnünk és meg kell találnunk a „jobb” és „bal”, a „fenn” és „lenn”, a „sötétség” és a „káprázat” között azt az egyenes középutat, amelyen nyugodtan — de elővigyázatosan — járhatjuk az élet rögzös és szeszélyes változatokkal teli útját; meg kell ezt találnunk, hogy útvesztőkbe ne keveredjünk, mert nehéz a visszatérés és az újrakezdés: a bukás pedig a céltévesztett élet szörnyű tragikum.

Előttünk mindig megfejtve kell, hogy álljon az „üres és tele kalász” fáraói álma; nekünk nem szabad könnyelműen figyelmen kívül hagyni azt! — Nekünk mindannyiunknak, minden csendőrnek, minden magyarnak „József” szemével kell látni, az ő eszével gondolkozni, az ő lelkiismeretességével dolgozni és készíteni elő a magyar jövőt!

A mai egész társadalmi és modern állami berendezkedésünk alapját — mondhatnám — kizárólag az anyagi, a gazdasági erők képezik. Éppen a mai korban, a nemzeteknek ádáz gazdasági harcában, kirívóbban, — mint valaha — áll előttünk a tény, hogy a hatalom a teli kasszáé, a pénzé: üres tarisznyával pedig szóba sem állanak. Új front alakult a haláltokádó tűzgépek vonala helyett: a gazdasági. Folyik az anyagi erők küzdelme, a jobb munkának a harca a jobb kenyérért. A gazdagabb, a munkásabb és ezáltal erősebb nemzet el fogja vinni a léha s könnyelmű, pazarló és dolgozni nem tudó nemzetek minden javát és gazdasági értékeinek elvesztését menthetetlenül követni fogja a nyomor, a teljes anyagi romlás és ezzel természetesen párosulva az erkölcsi züllés, míg végül a bukás!

Köztudomású, hogy egy államhatalom nem önnön erejében, hanem a nemzet minden egyes fiának erejében erős vagy ezek gyengeségében gyenge! Gazdag az állam, ha minden polgára anyagiakban, gazdaságilag erős és szegény az állam, ha polgárai koldusok.

Az anyagi, a gazdasági erőgyűjtésnek egyetlen útja a komoly, céltudatos munkával párosult takarékoskodás!

A takarékoskodás elsősorban hazafias kötelesség tehát! Azért hangoztattam néhány szóval ennek a kötelességnek az állam szempontjából való fontosságát, hogy e hazafias kötelesség teljesítésében rejlő eszményi cél is erőt és kedvet adjon és öntudatosá tegye azt a munkát, amelynek minden javát, hasznát és örömét mégis csak kizárólag a takarékoskodó és szorgalmas egyén maga élvezi. Magunknak gyűjtve tehát, hazánkat, nemzetünket erősítjük, munkánk gyümölcse mégis a miénk marad. Az egyéni takarékoskodás az államban olyan, mint amikor az apró méh szorgalmasan hordja a mézet s bár amit egy visz, alig látszik, mégis dúsan csurgó tele keretektől lesz súlyos a kaptár.

Magyar csendőrbajtársaim! Most azt fogom Nektek elmondani, hogy e hazafias kötelességen kívül miért kell Nektek különösen takarékosan élni. Miért helyeznek előljáróink olyan nagy súlyt arra, hogy Ti takarékoskodjatok, miért foglalkoznak e kérdéssel az oktató rendeletek és parancsok, miért hívja fel erre minden előljáró külön a figyelmeztetést és hogy mit jelent ez testületünk, a m. kir. csendőrség nevének és emelésének szempontjából is, azt mind el fogom röviden mondani.

Legegyszerűbb lesz, ha előveszem Szolgálati utasításunkat és megnevezem, mit is követel az meg a magyar csendőrtől magatartás, egyéniség és jellem dolgában és sorban rámutatok arra, hogy mennyire áll a takarékoskodás e követelmények szolgálatában, mennyire párosul azokkal és mennyire képezi a megbízható jó magyar csendőr egész egyéniségének — mondhatnám — alapját.

Katonák vagyunk, akiknek a fegyelem és a pontos parancsteljesítés kimagasló erénye kell, hogy legyen. Utasításunk 574. pontja az őrsparancsnoknak kifejezett kötelességévé teszi, hogy „alárendeltjeit józan és takarékos életmódra” nevelje. Elegendő lenne tehát erre az esküvel fogadott kötelezettségre felhívni figyelmeztetést és röviden azt mondhatnám, hogy „takarékoskodnotok kell, mert erre eskütökben közvetve köteleztétek magatokat, amikor ezt a szép hivatást önként választottátok

és aki nem takarékoskodik, szabályainkat sérti meg". Nem szorul bővebb magyarázatra, hogy a takarékos életmód úgy ezekben a szabályokban, mint a felügyelői rendeletekben valamennyi csendőrnek kötelességévé tétett és azt sem kell külön fejtegetnem, hogy minden alárendelt minden parancsot „feltétlenül, készséggel, a kellő időben, amint az erejéből kitelik és a fennforgó körülmények között csak lehetséges, jól teljesítsen”. (Szolb. Szab. I. 64.)

Utasításunk az „Általános magatartásról” többek között ezeket mondja:

„... a csendőr a nemzet bizalmának letéteményese.” Milyen csendőrbe helyezheti a nemzet bizalmát? Kétségtelenül csak az tarthat erre számot, aki az állampolgári erényeknek kimagasló megtestesítője: tehát nem nélkülözheti ezek közül a komoly takarékos életmódot sem, mint egyik legszebb és a nemzet szempontjából leghasznosabb erényt!

„A csendőr legyen büszke szép hivatására...” Lehet-e büszke az, aki azt nem tölti be példásan? Lehet-e büszke az, aki magát lealacsonyítja? Lehet-e büszke az, aki anyagi zavarokkal küzdve, fűnek-fának adósa és ezzel tekintélyét aláássa?

„... tekintse azt életcélnek és ... ne csupán kenyérkeresetnek...” olvassuk tovább. Áldozza tehát egyéniségének minden értékét szép hivatásának, tekintse azt biztos és szép jövőnek és ne mint a napszamos az órabérért, a pénzért dolgozzék, hanem annak a magasztos célnak rendelje alá összmunkásságát: „híven, becsülettel a hazáért!”

Zsoldja megmenti a csendőrt a kenyér- és megélhetési gondoktól; nem kell aggodalommal várnia az aratásra: az ő munkájának gyümölcsét nem veri el a jég. Fizetése állandó és biztos, sőt a szolgálati előlépésekkel fokozatosan emelkedő is. Az a csendőr, aki könnyelműen elherdálja fizetését, sosem fog örömet találni munkájában, mert felülkerekedik benne gyarló emberi volta és szertelen igények kielégíthetlensége elégedetlenkedővé és munkáját — ambíció hiányában — értéktelenné teszi. Komoly ember azonban életcéljának azzal szolgál, hogy tetterős éveiben megalapozza jövőjét, gondol előre nem látott szűkösebb időkre, a családalapítás felelősségteljes és sok gonddal járó munkájának megkönnyítésére, öreg napjaiban a megérdemelt nyugalomra és arra az öröme, amikor egy becsületes élet gazdag gyümölcszeit élvezheti.

Nem lehet „életcél” a máról-holnapra élés gyenge bizonytalansága: az életcélnek alapra van szüksége, még hozzá olyanra, amelyre bizvást lehet építeni! A csendőrnek szerény, becsületes, munkás életében nem lehetnek anyagi gondjai, mert azok hivatásától vonnák el: tehát meg kell teremtenie anyagiakban is azt az alapot, amely hivatásának zavartalan teljesítéséhez nélkülözhetetlen. Tegyen félre ezért a csendőr fizetéséből havonta annyit, amennyit csak nélkülözhet: a léha örömeokről való csekély lemondás gazdagon fogja meghozni jutalmát esetleges szükség, családalapítás, gyermekek neveltetése, családi otthon építése stb. stb. alkalmával. Ilyen tervszerű, komoly gondoskodással tartalmat és biztos alapot ad a csendőr életcéljának!

„Szeresse hivatását és testületét... és a testület jó hírnevét és tekintélyét gyarapítsa...” Szeretheti-e az az apa a gyermekét, aki minden pénzét a kocsmában hagyja és léhaságokra költi, aki nem törődik azzal, ha meg is szólják érte és ha családja hírnevét tönkre is teszi? Ugye, hogy ez nem lehet szeretet? Ugye, hogy ez becsületlenség? Kötelességet vállalni és azt nem teljesíteni: jellemtelen ember szokása!

Szeretheti-e az a csendőr hivatását, aki elégedetlenségében nem talál örömet abban? Szeretheti-e az testületét, aki könnyelműen elszórja azt, amit az neki juttat? Vigyáz-e az a testület hírnevére, akinek élete súlyos kifogás alá eshetik? Ugye nem?

A testületünk a mi nagy családunk és annak jó hírneve a mi féltveőrzött gyermekünk kell hogy legyen! Azt gondolni, ápolni és fejleszteni becsületbeli kötelességünk minden eszközzel! És kérдем, lehet-e jobb eszköze a testület szeretetének és tekintélye emelésének, mint az, hogy becsületes munkával, szerénységgel és józan takarékoszággal olyan helyet foglalunk el a társadalomban, amely tiszteletet parancsol és tekintélyt követel magának?!

„... magánélete is legyen példás és kifogástalan...” Nékülözheti-e a példás magánélet a józan takarékoság erényét? Nem! Éppen ebben kell a csendőrnek példát adnia: kevesebb lenne az elégedetlen és nyomorgó ember ebben a hazában, ha keresetével beosztással, takarékosan élne. A csendőr jó példája e téren egyike legszebb kötelességeinknek: megmutatni a magyar faluban, hogy nem arra való a munka, hogy verejtékkel megkeresett pénzünköl a kocsmáros gazdagodjék!

„Erkölcös és józan életmód, pártatlanság, igazgyszeretet és megvesztegethetetlenség, törvénytisztélet... törhetetlen hazaszeretet..., fáradalmat és megalkuvást nem ismerő kötelességérzet és mintaszerű fegyelmesség voltak és legyenek a magyar csendőr fő jellemvonásai.”

Különösképen e fő jellemtulajdonok azok, amelyeknek nélkülözhetetlen alapja, — mondhatnám — velejárá együttműködője a takarékoság. Elképzelhető-e józan életmód nélkül? Ez maga már magában foglalja azt, hogy beosztással, a jövőbe tekintve éljünk: nem pazaroljuk léhaságokra illetményeinket, hanem minden, amire költünk, amit beszerzünk magunknak, mind az önképzésünket, a haladáunkat szolgálja, csak reánk nézve hasznos kiadásaink vannak és félre is teszünk illetményeinkből, mert céltudatosan a jövőnknek élünk.

Az anyagi függetlenség önállóvá tesz, öntudatos egyéniséget teremt: a csendőrnek erre kiváló szüksége van szolgálatának teljesítésénél. Felülemelkedik az anyagilag erősen álló csendőr mindenféle káros befolyásolhatóság felett; személyes, önző érdeke nincs soha, hanem pártatlanul tud mindig legjobbat meggyőződése szerint az igazság mellé állni! Nem lekenyerezettje senkinek! Nincs lekötözése! Nem kell neki senki ígérete, senki szívéssége! Nem fogad el senkitől semmit, mert neki is van és nem adja el soha becsületes tekintélyét: a takarékos csendőr hozzáférhetetlen és felette áll minden megtévelyedésnek! Lealázónak fogja tartani magára nézve, hogy bárki is rámondhassa: „ennek a csendőrnek ezt vagy azt tettem, vagy adtam”. *Neki ne adjon és ne tegyen senki semmit!* Neki nincs szüksége rá: ő megfizet mindenkinek és nem marad senkinek sem adósa! Neki mindent megad munkájáért az állam, amire szüksége van, ő nincs rászorulva senkire sem és nem fogja magát lealacsonyítani!

És hazáját is jobban fogja szeretni a takarékos, mint a léha, könnyelmű csendőr. A takarékos ember sorsával megelégedett, megtalálja élete célját és viszonylagosan a

Úgy a gyermek, mint a felnőt csak bizonyos ösztönzött állapotban fogékony a benyomások iránt. Ezért egészen goromba hiba — amellyel fölösen találkozunk —, ha a vidámság szellemét a tanító az iskolában ellenségének tartja s onnan számkivetí.

Amit vissza kell szereznünk: Besztercebánya.

boldogulását is. Az a tudat, hogy jó sorom van, megvan mindenem, nem szenvedek hiányt, szorosabban összekapcsol hazámmal, mint bármilyen lelkes szózat: a takarékos komoly munkásembernek egybeforr az érdeke a haza érdekével, mert tudja, érzi, hogy ő a komoly államalkotó elem, ő a jó állampolgár, a jó hazafi, akire a nemzet mindig biztosan számíthat. A takarékos embert nem lehet légvárak ígérsévével elszédíteni, mert neki legbiztosabb vára a haza földje, mely életet, jólétet, megelégedést és megbecsülést juttat neki!

A léha embernek — gondolja ő — nincs veszíteni valója: nincs semmije, tehát hivatásához sem igen ragaszkodik, sőt terhes neki a magára vett kötelezettség, a munka alól ki akar bújni, ingyen akar élni, mint a here, sőt első az elégedetlenkedők között. Természetes tehát, hogy ilyen ember lelkiismerete igen tág és kötelességérzete megalkuvó. Az az ember azonban, aki komoly munkával biztos egzisztenciát teremt magának, aki becsületesen, szerényen kis vagyont is gyűjtött, szeretni fogja hivatását, ragaszkodik ahhoz és e szeretetből, ebből a hátalati ragaszkodásból kifejlődik önkéntelenül is a határt nem ismerő odaadás, lelkiismeretesség, a példás kötelességérzet és az öntudatos, megingathatatlan fegyelmélettség.

Még sokat mondhatnék erről: tudjátok, csendőrbajtársaim, amit elmondtam nektek, azok nem érvek csupán, hanem megdönthetetlen tények, abszolút érvényű igazságok! Éreztétek át mind-mind e kérdésnek hatalmas horderejét és határozátok el, hogy minden tekintetben — tehát a takarékoság terén is — nyomdokaiba léptek elődeiteknek, akik a csendőrbecsületet e szó legmagasztosabb értelméig emelték! Amit elmondtam nektek e rövid írásomban, adjon erőt az elhatározáshoz és becsülettel dolgozva takarékoskodjatok: áldás lesz munkátokon, öröm és megelégedés lesz a gyümölcse!

A helyszín.

Írta: SZÉKELY VLADIMIR ny. főkapitányhelyettes.

A helyszín — koronatanu. Némán beszélő kép, melynek nyelvét meg kell oldani. Gyakorlat, akarat és rátermettség kell hozzá. Mondjuk gyilkosság, betörés, gyűjtő-gatás történt. Milyen egyszerűen és mégis jelentősen hangzik: „A csendőrség kiment a helyszínre”, de viszont mennyi bonyolult és nehéz munka vár arra, ki ott a helyszínen veszi kezébe a nyomozás első és gyakorta döntő megindulását. Amikor a helyszíntől várja a feleletet arra, hogy mi történt, hogyan történt, ki az áldozat, ki a tettes? Ott gyűjti össze az árulót, a bizonyító nyomokat. Gyors gondolkodás és cselekvés, következtető- és ítélőképesség kell hozzá. A körületekintésnek és megfigyelésnek megfeszített működése ez, melynek helyes irányától függ sokszor a vég: a siker is.

Lássuk közelebbről! A gyakorlati tudnivaló már a helyszínen megjelenő csendőrnél kezdődik. Az első parancs a helyszín biztosítása, azaz annak megőrzése a maga eredeti mivoltában. Senki illetéktelen meg ne bolygassa, mindaddig, amíg a szemle az összes erre illetékesek bevonásával meg nem történt. El kell távolítani a kíváncsiszkodókat, össze-vissza járkálókat. Tárgyakhoz ne nyuljanak, ne fogdossák!

Igen fontos követelmény ez, melynek be nem tartása a nyomozás munkája elé sok nehézséget gördíthet, egyenesen hamis képe lesz a helyszínnek, ami adott esetekben meg is hiúsíthatja az eredményt. Budán néhány évvel ezelőtt rablőgyilkosság történt. Egy magányosan élő külön embert öltek meg, aki ismeretes volt arról, hogy a kocsmákból, a liget homályából éjszakára magához hivatott csatangoló férfiakat. Este még poharozott gyilkosával,

aki nyilván álmában, orozva végzett vele. Ott volt a két pohár az asztalon, amiből iddoggáltak. Egyiken kétségkívül a gyilkos áruló ujjnyomata. Összeszaladtak a gyilkosság felfedezésekor a kíváncsiak, a poharakat felemelgették, letették. Saját ujjnyomataikban elmosódott, tönkrement a legbecselebb nyomravezető és bizonyítékszerző, a tettes ujjnyoma.

„A legfőbb kötelessége ezért: — írta az utána kiadott főkapitányi parancs, — a helyszínre elsőnek érkező hatósági közegnek a bűncselekmény helyszínét az illetéktelen egyénektől elzárni s azt addig őrizni, míg a bizottság, vele a datiloszkópus meg nem érkezik. Tartózkodjék attól, hogy bármily tárgyat megérintsen, vagy más által megérinteni hagyjon. Csak kivételes, kényszerítő esetekben sérthetjük meg ezt a szabályt. Nevezetesen: mikor a sérült egyén életének megmentéséről, a helyszínen való tettenkapásról, vagy valamely veszély (tűz, robbanás) elhárításáról van szó. Ily esetekben is legyünk különös tekintettel a síma felületű kemény tárgyakra, üvegdarabokra, fényezett bútorokra, az ajtón a zárok körüli helyekre, stb., mivel a tapasztalat szerint ezeken a helyeken keletkezhetnek a legértékesebb ujjnyomok.”

Mi legyen most a szemle anyaga, világosabban szólva, mi az, amire eszünk, szemünk: a nyomozás érzékei figyeljenek. Van egy régi latin versceske, mely rimesen rakja tömör foglatba azokat a kérdéseket, melyek ilyenkor felteendők s ugyanakkor megválaszolandók. Aki ezeket szem előtt tartja, legalább is nem fog valami durva felületességet, elnézést elkövetni. Nem eshetik bele terv- és cél nélküli kapkodásokba. Hangzik pedig hevenyészett magyar fordításban ez a versike a következőkép:

Ki? Mi? Hol? Mivel? Miért? Hogyan? Mikor?

Csupa kérdés, melyekre a helyszíni szemle lehetőleg igyekezzék feleleteket keríteni. Mondjuk, hogy hullahelyszínről van szó.

1. *Ki? Kicsoda?* Azaz ki az áldozat? Ez gyakran nyomban adva van, de sokszor a nyomozás legfárasztóbb, legnehezebb fejezetévé válik. Valahol a mezőn vagy erdőn, mondjuk, halálos szúrásokkal testén ismeretlen ember holttestét találják. Zsebei kiforgatva. Gyilkosság, rablás.

A tettesnek nagy gondja volt arra, hogy „ismeretlen” tegye az áldozatát. Semmi, miből következtetni lehetne az áldozat kilétére. Pedig első teendő, hogy a meggyilkolt és kirabolt ember kiléte állapíttassék meg. Fogjunk hozzá! Az áldozat személyéhez tapadó külső körülmények a legtöbbször olyan mozzanatok, melyek néha egyenesen kezébe adják a nyomozónak a fonalat. Visszamenőleg megállapítja, hogy az áldozat közvetlenül a gyilkosság előtti időben kivel érintkezett, közönséges úton állás végezhetett-e vele, útszéli csavargó munkája volt-e, vagy — tán vásárról jövet — az áldomásívó pajtásai kérdztek melléje útitársnak... s így tovább. Tetemrehívás! Ki ismeri?! Ki mit tud róla?

A logika gyeplőjén tartott fantáziának megannyi nekiindulása jogosult, amikor még az első homállyal kell küzködnünk... de mindinkább tisztul minden és az eshetőségek tarka egyvelegéből mindjobban tisztul a helyes út: a nyomozás úgynevezett iránya. De csak úgy, ha tudom: ki az, aki halálra váltan, elpusztultan, kifosztottan fekszik előttem. Azzal számolnak is a legtöbbször az élet ellen törő merénylők, amikor látható igyekezettel — ismeretlenekké teszik áldozataikat, duplán némává tevén azokat, eltüntetnek mindent, ami személyazonosságukat jelentené, el minden irattal vagy jellegzetes holmijával is.

2. *Hol?* Azaz a bűncselekmény helyszíne. Alapos szemléletől függhet minden. Fénykép, helyszíni rajz. Ha kell, pontos mérések. A legrészletesebb leírás mindenre kiter-

jedő szakszerű figyelemmel. Nyomok rögzítése. Lábnyomok, ujjnyomok. Bűnjelek kutatása.

3. *Mi történt?* Ott, ahol erőszakosan jött a halál, jelek és elrendezések titkos nyelve szinte mindig leírja, mi történt. Csak olvasni kell tudni a néma vádban. Igaz, hogy ahhoz már gyakorlott nyomozónak kell lenni. Mert azok a képek nagyon gyakran összekúszáltak, zavarosak, vajmi gyakran pedig emberi leplező, ravaszkodó mesterkedések festik homályosakká. Szabványos kulcsot természetesen nem lehet ehhez az „írásolvasáshoz” adni. Annyira egyéni minden eset. Egy bizonyos! Erős óvatosságra van mindig szükség. Mindent a bizonyítással kell alátámasztani. A következtetések vonalában, láncokoskodásában egy ellentmondó, vagy csak lazán illeszkedő szemet sem szabad tűrni.

Egy alkalommal egy vagyonos öreg embert csillárjárj felakasztva, holtan találtak. Öngyilkosság volt az első feltevés, annyira minden erre mutatott. A szobában semmi rendetlenség, idegen ember nem fordulhatott meg a lakásban. De mégsem lehetett öngyilkosság. Az akasztott ember lábai magasan függtek a padló felett, sehol semmi, amire felhágott volna. Ezt az embert felakasztották a csillárra. Tehát gyilkosság, sőt rablógyilkosság. Az öreg úr pénze eltűnt.

Egyik sem! Tényállás: Az öreg ember beteg volt. A házbellek elmentek és az ágybanfekvőt a két cseléd őrzetére bízták, akik otthagyták és elszökdöstek. Mikor hazaértek, ijedten vették észre, hogy beteg gazdájukat szív-szélhűdés érte. Hogy kötelességmulasztásukat elleplezzék, a holttestet felkötötték s ráadásul meg is lopták.

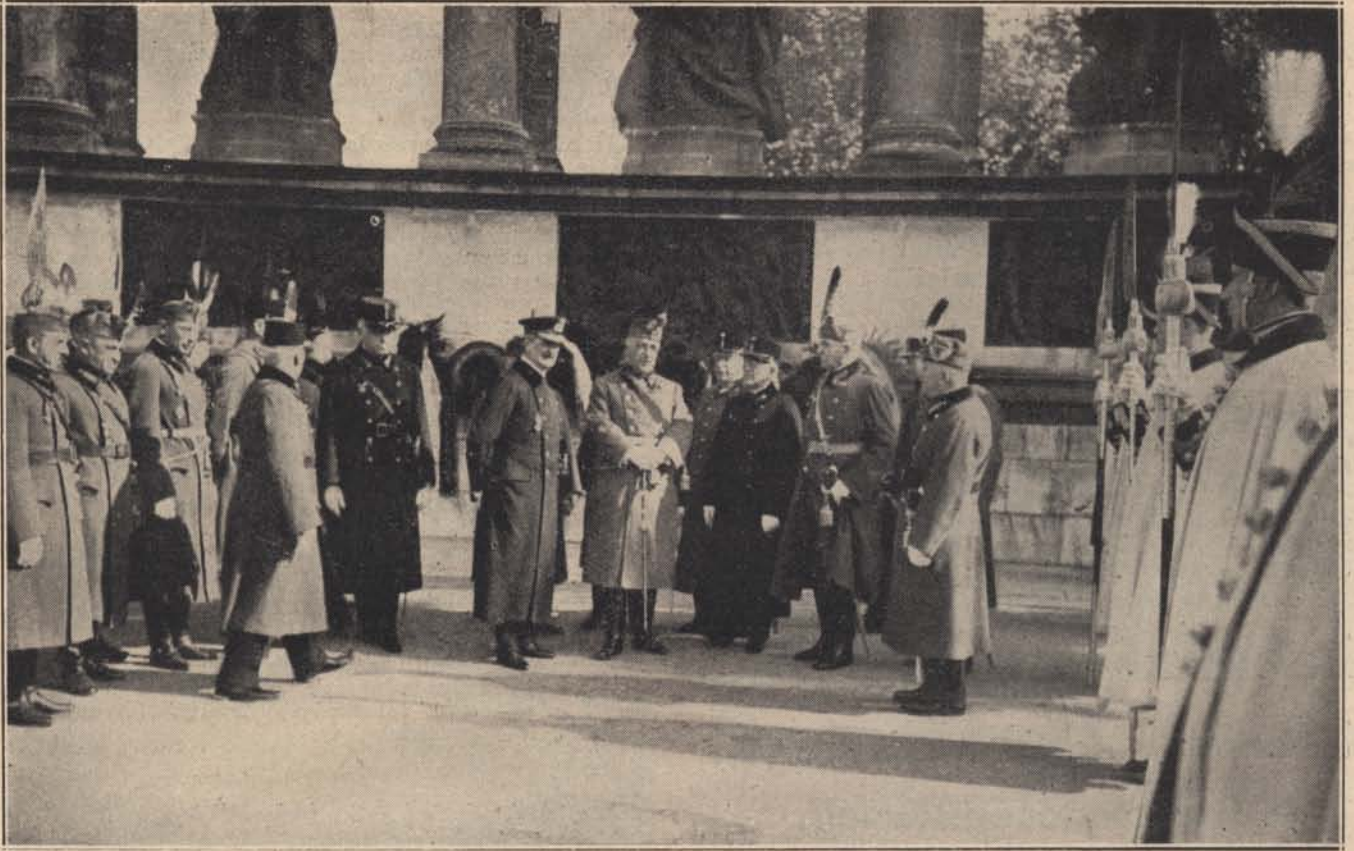
Más! Mikor a rablógyilkosság öngyilkossággá lett. Ezelőtt évekkel a szentendrei vicinális vonalán egy férfit halálra gázolva találtak. Mikor a helyszíni szemlénél megvizsgálták, olyan sérüléseket is találtak, melyekben a vonatkerékek nem lehetnek bűnösök. Még gyanusabbá vált az eset, mikor az elgázolt kilétét és lakását megállapították. A lakásán vértócsa, amellettel teljes összevisszaság. Így méltán súlyos bűncselekményre lehetett következtetni. A feltevés az volt, hogy a szegény, de rendezett viszonyok között élő embert lakásán megölték, azután kicipeltek a vasúti sínekre s ott elgázoltatták. De íme a kérdések: Hogy vitték a jó messzire eső vasúti sínekhez észrevétlenül a hullát? Azután, ha már leplezésről, eltüntetésről van szó, kínálkozott volna egyszerűbb mód is.

A nagy körültekintéssel végzett nyomozás végül mégis csak öngyilkosságot állapított meg. Kiderült, hogy az elgázolt odahaza felmetszette az ereit. De tökéletlen munkát végezhetett, mert bár voltak vérveszteségei, a halál nem jött. Erre kíváncszorgott a vasúti sínekre és végigfeküdt azokon.

Öngyilkosság, gyilkosság! A helyszínen a kettő határa gyakran összebonyolódik. Az öngyilkos rendszerint közvetlen közélről lö magára. Fejbe irányított lövéseknél leveszi kalapját. Ha mellbelövi magát, nagyon ritka, hogy kabáton, mellényen át lö. Az olyan testrészekbe ható lövések, melyekhez az öngyilkos csak elfordult mozdulatokkal juthat, — mint hát, nyak hátul, — idegen kéz mellett szólnak. Bár akadtt öngyilkos, aki tarkón lötte magát. Ilyesmi azonban rendkívül ritka eset.

A holttestnél talált fegyver helyzete is néha téves következtetésekre adhat okot. Óvatosság mindig! Fej- vagy szív lövéseknél általában az a hiedelem, hogy az öngyilkos nyomban élettelenül esik össze. Pedig halálhozó lövés után is — kivált szív lövéseknél — az öngyilkos még tehet mozdulatokat: leülhet, egyik szobából a másikba átmehet, a fegyvert is másfelé teheti.

Mint az „önlövéseknél”, úgy a szúrt seb folytán beállt halálesetekenél is tapasztalati tény, hogy az öngyilkosok sohasem a ruhán át szúrnak magukba. Az egyhelyt tor-

Kormányzó Úr Öföméltósága és József kir. herceg október 15-én — Szent Teréz napján — megkoszorúzták Mária Terézia királynő szobrát.

lódó sebek — például szívtajt — öngyilkosság mellett szólnak. A gyilkos ugyanis az egész testén össze-vissza szurkálja áldozatát, mert az az első szúrás után önkéntelenül megmozdul és kezével elhárító mozdulatokat tesz. Kezei is megsebesülnek ilyenkor.

4. *Miért történt?* A helyszín gyakran rámutat az indítóokra is. A holttest állapotából, az ezen mutatkozó sérülésekből következtetve, szenvedély, harag irányította a tettest, ha egyetlen ütést vagy szúrást mért, vagy lőtt az áldozatra. Természetesen előfordul, hogy az indulatba jött ember az első csapás után féketvesztve tovább üt, szúr vagy lő. A rablógyilkos azonban csak addig öldököl, míg munkájában teljesen bizonyos. Feleslegesen nem fárad.

Holttestet találunk. Erőszakos halálra mutat a lelet. De a pénz, az értékek hiány nélkül megvannak. Ki az, kinek kezét öldöklésre készítette az indulat, a gyűlölet vagy bosszú? Az indítóok leleplezője a tettesnek is. Az első tétel: a személyazonosság megállapítása után az áldozat életmódját, mindennapi foglalkozását, kedvteléseit vizsgál- szem alá kell vetnünk, tudnunk kell: kikkel állt érintkezésben, kivel volt barátságban vagy ellenségeskedésben. Különösen a bűncselekmény előtti közvetlen időkben. Lelkiismeretes érdeklődéssel okvetlen bukkanunk olyan adatokra, melyek rávezetnek a tettesre. Megállapításaink azonban mindenkor a helyszínnuyította adatokkal összeegyeztetendők.

Vérbefagyott hulla mellett, ha szekrényeket feltörve, fiókokat feltúrva találunk, rablógyilkosságra kell következtetnünk. És mégis vigyázat! A tettes például csak bizonyos tárgyak után kutatott. Épp ez az igyekezete árulója lehet. Az indítóok a leleplezője. Tudatában van annak sokszor a tettes is. Tudja, hogy a való ok felfedezése milyen veszedelmet rejt reánézve, azon van tehát, hogy a nyomozást megtévessze. Ellop egyet-mást, hogy az esetnek rabló-

gyilkosság látszata legyen, holott bosszú van a háttérben. A félrevezetési szándék akkor nyilvánvaló, ha olyan értékes tárgyak, pénzek maradtak bántatlanul, melyeket a tettesnek okvetlenül észre kellett venni s melyeket módjában is állott elvinni.

Emberismeret, lélekismeret kell ahhoz, hogy a helyes vágányba terelhessük a nyomozást. Benyomásainkat, megérzéseinket, miket bőven ont a helyszín, gondosan kell átszűrünk, átrágnunk. A képzeteknek is van szerepe és jogosultsága, de csak úgy, ha a nyomozás adatai a készletők s kezesek.

5. *Hogyan történt?* Elképzelési folyamat ez is, melyhez az anyagot a helyszín képei adják. Ezek a képek beszélnek! — mondtam. De érteni kell a nyelvüket. A legtöbbször nem is egyet mondanak. Lehetséges több kombináció is egyszerre. Melyik az igazi, az gyakran elég gyorsan kiderül, ha elgondolásainkat egyeztetjük a helyszínnel, melynek igent vagy nemet kell mondania addig, míg a megfejtés nem helyes. Fontosak ezek az elgondolások, mert még a tettes menekülésének módjára, útjára is adnak következtetéseket.

6. *Milyen eszközökkel történt?* Erre a helyszín, a hulla állapota, a megállapított sérülések — orvosi szakvélemény kapcsán — adnak tájékoztatást. De gyakorta ott van a helyszínen a bűnjel: az öldöklőeszköz, mely úgy a nyomozásra, mint a bizonyításra koronatanu és vádló egyszerűsmin. A tettes ösztönszerűen tudatában van ennek és a legtöbbször magával viszi, eltünteti az ölöszerzámot. Feltétlenül szükséges, különösen a szabadban, a környezet felkutatása. Valamely bokorban, távol-közel eldobva, ott találhatjuk a revolvért vagy a kést.

7. *Mikor?* Döntő kérdés ez is. A legtöbbször az orvosi vizsgálat ad erre feleletet. De nekünk is kell a nyomozás adataival válaszolnunk. Viszont a nem az élet elleni bűn-

cselekmények eseteiben egyenesen egészen reánk tartozik az elkövetés időpontjának lerögzítése. Mert mondanunk sem kell, hogy minden tettesnek véreben van a tagadás és a felépített, kigondolt védekezésében mindig benne van az alibiigazolás. Ennek hamis voltát csak úgy tudjuk leleplezni, ha viszont pontosan állapítottuk meg, mikor történt a bűncselekmény.

Még nagyon sok volna, ami a helyszíni szemlével kapcsolatban a tudnivalók kátéjába tartozik, hisz erről könyvek szólnak. E rövid cikk keretében csak a legegyszerűbb szem előtt tartandókat lehetett összefoglalni. Ne feledjük, hogy éppen a legegyszerűbb dolgok azok, melveket gyakran kell ismereteink sorában ellenőrizni és felfrissíteni.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK.

A francia csendőrség.

(40. közlemény.)

II. Ha az előbb említett közegek olyan tengerészt fognak el, aki 48 órája van igazolatlanul távol, az alábbi jutalomdíjban részesülhetnek: ha a letartóztatás a városnak belső területén történt, amelyben a közeg lakik 3 frank, külterületen 5 frank; ha pedig a letartóztatást lakóhelyétől 10 kilométernyire fogatosította, 6 frank.

III. Ha az elfogás vagy letartóztatás Franciaország területén kívül történt, a jutalomdíjat a konzulok vagy a helyi hatóságok közös megegyezéssel állapítják meg.

IV. A fent megjelölt jutalomdíjban azonban csak azok az egyének részesülhetnek, akik a szökevények és távollévknek mind a kinyomozásánál, mind az elfogásánál közreműködtek.

14. §. Szökevények, akiket az anyaországban fogtak el vagy akik ott jelentkeztek.

I. Ha valamely szökevényt az anyaországban fogtak el vagy az ott jelentkezett, vele szemben az alábbiak szerint kell eljárni:

a) ha a szökése idején a haditengerészet valamely intézetéhez vagy szárazföldi parancsnoksághoz tartozott, akkor oda kell vezetni. Ha azonban a letartóztatási helyhez egy másik hadikikötő közelebb esik, mint az, amelyikben a szökevény szolgált, akkor a szökevényt oda kell vezetni.

b) Ha valamely hajón volt a beosztása, akkor oda kell őt elővezetni, feltéve, hogy ez a hajó csak rövid időre hagyta el a francia partot vagy pedig kikötési helye pontosan megállapítható. Mielőtt azonban a foglyot oda kísérik, a hajó holléte után a tengerészeti miniszternél kell érdeklődni.

c) Ha a szökevény valamely tengerészeti letartóztatási intézetből szökött meg, akkor azt oda kell kísérni.

II. Az a) és b) alpont alatt felsorolt szökevények, ha szajnai és oisei vagy a szajnai és marnai vármegyék hatóságainak kezébe kerülnek, akkor azokat kivételesen Párisba kell kísérni, akiknek további sorsa fölött a tengerészeti miniszter dönt.

III. Minden esetben, amikor a szökevény valamely hatóság kezei közé kerül, ez a hatóság köteles jegyzőkönyvet felvenni arról, hogy a szökevényt elfogták-e vagy önként jelentkezett.

IV. A katonai kikötőbe kísért szökevényt a tengerészeti csendőrség századparancsnokának kell átadni, aki azt ahhoz a tengerészeti hatósághoz vagy parancsnoksághoz kísérteti, amelynek az állományába tartozik.

24. §. Tisztek jogosulatlan távolléte.

I. Az önként eltávozás vétségét elköveti az a tiszt, aki béke idején és anélkül, hogy Franciaország határát átlépne csapattestét, szolgálatát vagy hajóját jogosulatlanul elhagyja és a tengerészeti büntetőtörvénykönyv 34. szakaszában előírt időre vissza nem tér.

II. Az ilyen jogosulatlanul távol lévő tiszt után érdeklődni és azt körözni ép úgy kell, mint az a szökevényekre van előírva.

III. Az a tiszt, aki csapattestétől igazolatlanul 3 hónapon át távol marad, állását veszti. A bűnvádi eljárás a tiszt ellen csak ennek a három hónapnak a letelte után indítható meg.

IV. Jelen utasításnak 3. szakaszában előírt elévülési rendelkezések nem vonatkoznak a tisztek önkényű eltávozására, mert ebben az esetben az elévülésre nézve a közönséges jog irányadó.

V. Ha a tiszt az önkényű eltávozással egyidejűleg valamely büntetést vagy vétséget is elkövetett, akkor kétféle eljárásnak van helye. Az egyik, amely a jogtalan távollét miatt a rangfosztást vonja maga után, a másik pedig az elkövetett büntetést vagy vétségnek az elbírálása. A rangját veszített tiszt elmarasztalható, illetve eljellelően elítélhető.

VI. A tiszt szökésben válik bűnössé akkor:

- ha beosztási helyét háború idején hagyja el;
- ha külföldre távozik, akár háború, akár béke idején.

Mindkét esetben úgy kell vele szemben eljárni, mint a nem tiszt szökevényekkel.

25. §. Jelen utasításnak életbeléptetése.

Ez az utasítás 1913 január 1-ével lép életbe. Ezzel egyidejűen mindazok az előbbi rendelkezések, amelyek a szökésekre vonatkoznak, hatályukat veszítik.

Páris, 1912 november 1.

Delcassé,
tengerészeti miniszter.

Büntettek és vétségek tetteleinek előélete utáni puhatólás.

Hogy a bíróságok a méltánylandó körülményekről tájékozódva legyenek, a csendőregyének mindannyiszor, valahányszor valamely büntetett vagy vétség esetében jegyzőkönyvet vesznek fel, állapítsák meg a tettesnek erkölcsi viszonyait és azoknak méltatására szintén terjeszkedjenek ki.

Ismertessék, hogy a tettes 18 éves koráig szülői által vagy más család körében vagy ha szülei nem voltak, valamely társaság által vagy köztámogatás mellett lett fölnevelve, illetve, hogy semmiféle nevelésben nem részesült.

Csendőrségi szolgálatra jelentkező csapatbeli tisztek felvételi vizsgájának szabályozása.

Páris, 1915 november 9.

I. Cím.

Felvétel.

1. §. Csapatbeli tiszteknek a csendőrséghez való felvétele az alábbi feltételektől van függővé téve:

- írásbéli vizsga letétele valamely hadtestparancsnokság székhelyén;
- szóbeli vizsga letétele Párisban.

II. Fejezet.

Írásbéli vizsgák.

2. §. Azokat a tiszteket, akik csendőrségi szolgálatra jelentkeztek, a hadügyminiszter egy meghatározott napon a hadtestparancsnokság vagy a tuniszi megszálló csapatok hadosztályparancsnokságának székhelyére írásbéli vizsgára rendelheti be.

3. §. Az írásbéli kidolgozatok az első osztályozás alapját képezik.

4. §. Azok a jelöltek, akiket nem vettek fel, a következő évben épp úgy kötelesek írásbéli vizsgát tenni, mint a többi jelöltek.

Az írásbéli feladat tárgya:

1. Rendkívüli eseményről szóló jelentés szerkesztése 10 egység;

2. Nyomozási ügyben jegyzőkönyv felvétel 10 egység.

4. §. A feladatokat tartalmazó lezárt borítékokat a vizsgára jelentkezett tisztek jelenlétében az a törzstiszt bontja fel, akit a hadtestparancsnok az írásbéli vizsga ellenőrzésével bízott meg.

A pecsét sértetlenségéről jegyzőkönyvet kell felvenni.

5. §. A feladatokat felzettel ellátott papírlapokon kell elkészíteni, amelyeket a vizsga megkezdésekor adnak át a jelentkezőknek. Minden jelentkező minden egyes oldalon a felső lapszélre felírja a nevét és ugyanott azt aláírásával is ellátja.

6. §. A jelentést 2 óra alatt, a jegyzőkönyvet 3 óra alatt kell elkészíteni.

7. §. A meghatározott idő letelte után az írásbeli dolgozatokat az ellenőrző tisztnek kell átadni.

Az a tisztet, aki valamelyik feladatot nem készíti el vagy nem adja át, a pályázatból ki kell zárni. A kidolgozat be nem fejezése azonban a kizárást nem vonja maga után.

8. §. Az elkészített kidolgozatokat még az írásbeli vizsga napján erős és nagy borítékban, tartalmának megjelölésével az ellenőrző tiszt pecsétjével és aláírásával ellátottan, a hadtestparancsnok, illetőleg a tuniszi megszálló csapatok hadtestparancsnoka a hadügyminiszternek terjeszti elő.

9. §. A kidolgozatokat még a hadügyminiszter által kijelölt bizottság bírálja el annak a tábornoknak az elnöke alatt, aki egyúttal a szóbeli vizsgának az elnöke.

10. §. Mielőtt az elbírálásra a dolgozatok a bizottságnak átadatnának, azoknak felzetéről a jelöltek nevét és aláírását le kell vágni és számjeggyel kell pótolni. A levágott részek lepecsételendők.

11. §. A feladatokat a bíráló bizottság 0-tól 20-ig terjedő számjegyekkel osztályozza. A 10-en alóli osztályzat, valamint, ha visszaélés állapított meg, a jelölt kizárását vonja maga után.

A megállapított osztályzatot az illető dolgozatra rá kell vezetni.

12. §. A dolgozatokat elbírálás után az elnök a miniszternek terjeszti elő.

13. §. A miniszter dönt afölött, hogy kik bocsáthatók szóbeli vizsgára és ezeknek neveit a hivatalos közlönyben teszi közre.

(Folytatjuk.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

158. Kérdés. Egy árusító szövetkezet pert indít a szövetkezet egyik tagja ellen hitelbe eladott áruk vételáráért. A per folyamán az alperes többek közt azzal is védekezik, hogy a felperes neki egy 85 P-ös tételt duplán számított fel. A felperes erre elkéri az alperes ügyvédjétől az alperes, bevásárlókönyvét, amely az alperes védekezésének bizonyítéka volt, összeegyezteti a saját könyvével s meggyőződve, hogy az alperesnek a 85 P-ös tétel dolgában igaza van, saját könyvét helyesbíti s követelését a bíróság előtt a 85 P levonással számítja fel. Büntetendő cselekményt követett-e el a felperes, hogy könyvét utólag kijavította s nem követett-e el megtorlandó mulasztást az alperes ügyvédje, hogy a könyvet a felperes érdekében annak rendelkezésére bocsátotta az alperes tudta nélkül?

Válasz. A felperes nem követett el büntetendő cselekményt azzal, hogy üzleti könyvét a valóságnak megfelelőleg utólag kijavította. Cselekményéből hiányzik a büncselekmény elkövetésére irányuló szándék, valamint hiányzik a cselekményből a magánokirathamisítás egyik lényeges tényálladási eleme, a jogsérelem vagy ennek lehetősége. A felperesre mindenesetre rossz fényt vet az ilyesmi, mert amellett szól, hogy könyveit nem a legpontosabban vezeti, bár tévedés mindenütt előfordulhat. Hogy pedig az ügyvéd mulasztást követett-e el azzal, hogy a könyvet a kijavítás végett a felperesnek átadta, erre a kérdésre is tagadólag kell válaszolnunk. A fennforgó körülmények közt ugyanis ezzel nem ártott ügyfele érdekének, sőt eljárásával csak siettetett a való tényállás kiderülését. Talán a perben bizonyos erkölcsi felsőbbiséggel léphetett volna fel az alperes, ha ott bebizonyítja, hogy a felperes könyvvezetése megbízhatatlan, ez azonban az ügy érdemét tekintve, nem lényeges dolog.

Az ügyvédet bármikor fel lehet jelenteni az ügyvédi kamara választmányánál, ha megbízása körében megbízójának kárára működött vagy megbízójának bármely érdekét meg-

sértette. E tekintetben azonban ajánlatos az óvatosság, a feljelentést sejtelmek alapján megtenni nem szabad. Ha az ügyfél kára az ügyvéd látszólagos mulasztásával okozatos összefüggésbe nem hozható, a feljelentő hatóság előtt való rágalmazás miatt indított bűnpernek teszi ki magát.

159. Kérdés. Mily különös büntetőjogi védelemben részesül a nő és a gyermek?

Válasz. Személyi tekintetben a büntetőjog védelme alá tartozik minden ember megszületésétől kezdve, tehát mindenki korra és nemre tekintet nélkül. Büntetőjogi védelem alá esik az életképes méhmagzat is, amelynek megölése büncselekmény, jóllehet a méhmagzat még személynek nem nevezhető.

Különös büntetőjogi védelemről akkor van szó, ha a törvény oly jogi tárgyat vesz megkülönböztetett védelmébe, amelyet ilyen megkülönböztetetten megvéendőnek csak bizonyos személyeknél ismer el. Példa erre a felségsértés, a hatóságok megtámadásával kapcsolatos büncselekmény, mert e büncselekményeknél ugyanaz a fizikai tevékenység súlyosabb megítélésben részesül, mintha más személyekkel szemben követték volna el. Ezeknél a büncselekményeknél sincs azonban szó egyes személyek kiváltságos helyzetbejuttatásáról, mert a törvény azzal, hogy az állam fejét és a közhatalóságokat különös büntetőjogi védelemben részesíti, nem személyeket védelmez, hanem az állam létalapjait, főtízményeit, alkotmányának és a felségjogoknak sértetlenségét, tehát személyektől teljesen független jogi értékeket.

Egyébként pedig általában a Btk. jogi értékeket véd. Jogi értékeken, jogi javakon értjük az egyeseknek, társadalmi köröknek s magának az államnak a törvény oltalma alá helyezett érdekeit. Védelmébe veszi tehát ilyen módon a törvény az egyeseknek, a társadalomnak és az államnak legfontosabb érdekeit a jogtalan támadások ellen s e védelemmel azok jogi értékekké válnak. A büntetőjog által védett érdekek a büncselekmények jogi tárgyai tehát az egyesek élete, testi, lelki épsége, szabadsága, becsülete, vagyona, továbbá a társadalom közös biztonsága, a közegészség, a vallásfeleketek békéje, a közhitel és forgalom tisztasága, végül az állami élet alapintézményeinek tekintélye, méltósága, sérthetetlensége.

Ebből az általános meghatározásból kiindulva, természetesen, hogy vannak büncselekmények, amelyeket fogalmilag csak bizonyos személyek sérelmére lehet elkövetni. A női szemérem védelmét célzó büntetőjogi intézkedések természetesen kizárólag a női nem keretére szorítkoznak, amint hogy a Btk. 385. §-ába ütköző csalást csak kiskorú vagy gondnokság alá helyezett sérelmére lehet elkövetni.

Mikor tehát azt a kérdést vetjük föl, mily különös büntetőjogi védelemben részesíti a törvény a nőt és gyermeket, másként úgy lehet a kérdést szövegezni, hogy megvédi-e általában a törvény mindenkinek jogilag méltánylandó érdekét vagy jogát.

Erre a kérdésre azonban csak hosszadalmas fejtegetésekkel lehetne válaszolni, amely a törvény általános bírálatával lenne egyértelmű. Tény az, hogy tételes büntetőtörvénykönyvünk a kor színvonalán álló törvényalkotás, amely felöleli az egyeseknek minden jogilag méltányolható érdeket. A női szemérem védelmében messzemenő szigorúságot tanúsít s általában a nők és gyermekek védelmében törvényhozásunk megfelel a legmodernebb és leghumánusabb követelményeknek. Legutóbb cikkelyezett be az országgyűlés egy nemzetközi egyezményt, amely a kerítés büntetésénél a védelem alá eső nő korhatárát 1 évvel felemelte s ezzel a törvényes védelmet kiszélesítette. A gyermekvédelem terén pedig olyan törvényes intézkedéseink vannak, amelyekkel nem egy művelt államot megelőztünk.

160. Kérdés. Szénával megrakott kocsi van a kocsmá előtt. Gazdája a kocsmában szórakozik. A gyanúsított üres kocsijával arra menve, hozzáfog átrakni a szénát a felügyelet nélkül maradt fogatról saját kocsijára. Véletlenül meglátja ezt

A nagy ember nem a mindennapiság tekinteteivel nézi az életet. Úgy van ez ő előtt kiterjesztve, mint ifjú művész előtt a rafaeli műv. Nyitva áll az ajtó s a nézők seregétől jönnek a felfüggesztett táblát szemlélni. Egyik nem lát egyebet tarka színeknél, másik érez valamit futó gyönyörrel, mely nyom nélkül elenyész. De belép az, ki a jövő nagyság magvait keblében hordja; és megáll, és néz, és minden esetvonal lelke mélyében tükröződik vissza.

KÖLCSEY.

egy idegen személy s tiltakozik a tolvajlás ellen. Szóváltás keletkezik, ennek során a gyanúsított ütlegetni kezdi az idegent s ezután elveszi a lopott szénát. Mily büncselekményt követett el a gyanúsított?

Válasz. A gyanúsítottat az idegen tettenérte a szénalopáson. Mikor a gyanúsított a tettenérőt bántalmazta, erőszakot használt a lopás véghezvitelére, illetőleg a lopott szén megőrzésére. A gyanúsítottnak ez a cselekménye a Btk. 345. §-ába ütköző rablásnak tekintendő lopás büntetése, tekintet nélkül arra, mi az értéke a lopott szénának.

161. Kérdés. A gyanúsított lopás végett éjnek idején behatol a sértett udvarába s kinyitja a baromfió ajtát. Meghallja az így okozott zörejt a sértett, kiszól az ablakon. A gyanúsított erre futásra veszi a dolgot, de közben a nála levő forgópisztolyból egy lövést tesz a sértett hangja irányába; a lövés nem talál. Mily büncselekmény terheli a gyanúsítottat?

Válasz. A gyanúsított a lopás megkísérlésekor fegyvert viselt, cselekménye tehát a Btk. 337. §-ába ütköző lopás büntetének kísérlete a 65. § szerint, mert a lopás véghezvitelétől abból az akaratán kívül álló okból állt el, hogy a sértett őt észrevette és megzavarta. A lövést azután tette, hogy a lopástól elállott, így ez a cselekménye a lopástól függetlenül önálló értékelés alá esik. A lövést nyilván ijesztésül tette, nehogy üldözzék s megtudják kiletét. Bizonyára nem volt szándékában megölni a sértettet, hiszen a sötétség gátolta is a célzásban, talán a lövés iránya egyébként sem volt megfelelő s esetleg maga a távolság is kizárja ölés szándékának feltételezését. Ily körülmények közt az ijesztő lövésért a tettes csak a Kbt. 41. §-ába ütköző közcsend ellen való kihágásért felel.

162. Kérdés. A sértett egy kölcsönkapott arany zsebórával éjjel 1 órakor a vasúti állomásra felé halad, mert el akar utazni a nemsokára induló vonattal. Útközben rabló támadja meg s forgópisztolyt szegezve rá, elveszi tőle készpénzét és a 200 P értékű arany zsebórát is. A rabló később kézrekerül egy kóborló cigány személyében, de az arany zsebórának nyomavész. A cigány vagyontalan, az okozott vagyoni kárt rajta megvenni nem lehet. Tartozik-e megtéríteni az óra árát a sértett annak, akitől kölcsönkapta?

Válasz. A sértett haszonkölcsönbe kapván az órát, az megmaradt a haszonkölcsönbe adó tulajdonában, míg ő csak bírlalója volt az órának. A régi magánjogi szabály alkalmazható tehát erre az esetre, amely úgy szól, hogy: casus nocet domino = a véletlen következményeit a tulajdonos viseli.

Míg ugyanis a helyettesíthető dolgok (pénz, értékpapiros, gabona stb.) kölcsönzésénél a kölcsönvevő adós a kölcsön tárgyának tulajdonosává válik s így rászáll a kölcsönadott dologra vonatkozó kár veszélye, addig a haszonkölcsönnél (ingyenes használatra átengedésnél) csak olyan kárért viseli a felelősséget, amelynek keletkezésében vétkesség (gondatlanság) terheli. A fennforgó esetben a haszonkölcsönbe vevő nem látszik vétkesnek s így kártalanító kötelezettsége a jog szigorú értelmezése szerint nincsen. Más kérdés, hogy vannak-e az esetnek oly körülményei, amelyek megokolttá teszik, hogy méltányosságból viselje a kárnak legalább egy részét az illető haszonkölcsönbe vevő.

163. Kérdés. Egy gyógyszerész orvosi vény nélkül erős mérget tartalmazó gyógyszert ad ki azzal a figyelmeztetéssel, hogy abból naponta csak egy adagot lehet bevenni. A gyógyszer átvevője azonban nem tartja be az utasítást; több adagot vesz be egyszerre s ettől meghal. Mily büncselekmény terheli a gyógyszerészt?

Válasz. A gyógyszerész mindenesetre elkövette a Kbt. 108. §-ának 4. pontjába ütköző, a kir. járásbírósi hatáskörébe tartozó kihágást, mert megszegte az egészségre ártalmas szerek elárulására vonatkozó szabályzatot.

A bekövetkezett halálesetért a Btk. 290. és 291. §-ának alapján csak akkor lehet felelősségre vonni, ha előre láthatta a bekövetkezett szerencsétlenséget s így ennek beállta gondatlanságáért terheli. Ha a veszedelmes gyógyszer átvevője felnőtt, értelmes ember volt, elegendőnek látszik az az óvatosság, hogy megmagyarázta a gyógyszer veszedelmességét és utasítást adott a használatra nézve.

Ha ilyen esetek nyomozásánál haladéktalanul őrizetbe kell venni a szóban forgó gyógyszer maradvékát, borítékját vagy másféle tartályát. Tisztázni kell az adott utasítás tartalmát annak eldöntése végett, hogy ez az utasítás nem volt-e önmagában véve is téves, ami természetesen már világosan megállapítandó a gyógyszerész bünvádi felelősségét a bekövetkezett halálesetért.

A csendőrnek a nyomozásnál általában abból kell kiin-

dulnia, hogy a gyógyszerész bünvádi felelőssége a halálesetért fennforog s így kell összegyűjtenie mindazokat az adatokat, amelyek a kérdés eldöntéséhez szükségesek. Két kérdés lényeges ilyenkor: mit tartalmazott a bevett gyógyszer és mily utasítással vette át a beteg? A bünvádi eljárás során orvosszakértőt és gyógyszerészeti szakértőt szoktak rendszerint igénybevenni. Ezek eljárására nézve rendkívül fontos, hogy minő tüneteket észlelt a környezet a gyógyszer bevévőjén: igen értékes anyagnak bizonyul sokszor, ha a csendőr erre a körülményre bő figyelmet fordít és az erre vonatkozó észleleteket tanuvallomások, esetleg helyszíni szemle alakjában részletesen frissiben megőrökíti.

164. Kérdés. Mi a közfeltűnést keltő büncselekmény?

Válasz. Közfeltűnést keltő büncselekmény az, amely országos vagy legalább is egész vidékekre kiterjedő érdeklődést kelt. A közfeltűnést keltő büncselekménytől, amelyről a Szut. 396. pontja szól, meg kell különböztetni azokat a büncselekményeket, amelyeket az időszakos lapok egy része mesterségesen ú. n. szenzációvá fúj fel. Valóságos divat lett ugyanis, hogy különösen oly büncselekményeket, amelyeket az emberi élet ellen követnek el, regényes történetek alakjában tálnak fel, mert tudják, hogy az alantasabb izlésű közönség kedvel a rablókról és gyilkosokról szóló történeteket. A faképnél hagyott munkakerülő, részeges szeretőnek vagy az elbocsátott rossz szolgának gyilkos merényletei mögé regényes háttérrel rajzolnak, hogy így a közönség kíváncsiságát felcsigázzák. A Szut. nem ilyen büncselekményekről beszél, hanem olyanokról, amelyek nyomozását az egész ország, illetve az ország egy nagyobb része figyeli s így a nyomozás sikere vagy sikertelensége egyrészt széles körök figyelésének és megbeszélésének tárgya, másrészt a megsértett jogérdek vagy a bűneset rendkívülisége fokozott figyelmet és a nyomozás különös gondosságát esetleg a nyomozó közegnek az átlagnál nagyobb rátermettségét és ügyességét igényli.

Közfeltűnést kelt a büncselekmény akkor is, ha nagy területre ágazik szét, sok ember vesz benne részt (pl. államellenes összeesküvés), ha szokatlanul vakmerő s a bűnügyi krónikában példa nélkül álló módon hajtják végre (pl. elfognak valakit s a rejtékhelyről váltságdíjat követelnek), avagy ravasz és bonyolult fogásokból tevődik össze a büncselekmény és nagy kárt okoz (pl. banküzlet keretében üzük jóhiszemű üzletfelek megkárosítását) stb.

165. Kérdés. Valaki az 1929. év folyamán 24 mázsa búzát ad kamatos kölcsönbe. A kölcsön 1930 augusztus 15-én lejárván, a kölcsönvevő az 1930. XXII. t.-c.-re hivatkozva, gabonajegyet (bolettát) követel. Mi itt a jogi helyzet?

Válasz. Erre vonatkozólag idézzük az 1930. XXII. t.-c. életbeléptetésére vonatkozó, a m. kir. miniszteriumnak 1930. évi 3300. M. E. sz. rendelete következő rendelkezéseit:

Amennyiben az adós annyi búzát termel, hogy abból háztartása és gazdasága szükségletének fedezésén felül a kölcsönügyletből származó szolgáltatást is teljesítheti, a másik fél köteles az átvett búza mennyiségének megfelelő gabonajegyet megszerezni és a megfelelő mennyiségű szelvényt az adósnak, mint termelőnek átadni. A felek megállapodhatnak abban, hogy az a fél, amelyik a búzát átveszi, a gabonajegyet csak később szerezzze meg és a szelvényt az adósnak csak később adja át, ha már a búzát eladta. Félévnél nem hosszabb haladék adásába az adós köteles beleegyezni. Ha a felek másképp meg nem egyeznek, az adós a gabonajegyszelvény értékének megfelelő gabonát biztosítékul visszatartthat, kivéve, ha a gabonajegyszelvény értékének megfelelő szolgáltatás még az adós terhére visszamarad.

Amennyiben az adós nem búzatermelő, vagy nem termel annyit, hogy a szolgáltatás tárgyát tevő búza felesleg lenne háztartása és gazdasága szükségletein felül, úgyhogy a szolgáltatandó búzát neki is gabonajeggyel kell megszereznie, a felek megegyezhetnek a gabonajegy költségeinek méltányos megosztásában. Ha megegyezni nem tudnak, az adós pénzzel teljesíthet. Ekkor a visszaadandó búzát oly árban kell számítani, amely megfelel a teljesítés helyén fennálló piaci áraknak. Ha azonban az adós készpénzzel fizet, a gabonajegy értékét nem vonhatja le.

A szellem született arisztokratái nem nagyon sietnek: alkotásaik valamely nyugodt őszi estén hullanak le a fáról érett gyümölcsként. A szüntelen alkotni-vágyás közönséges dolog; féltő irigységre, nagyra-vágyásra vall. Van egy magasabb faja az embernek, mint a „produktív” ember. NIETZSCHE.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Les.

Írta: BATÁR ANTAL tiszthelyettes (Budapest).

Az alább leírt eseteket Hont megyében, Hévmagyarádon való szolgálatom ideje alatt nyomoztam s az elért eredményt egy helyesen elgondolt és kitartó lesállásnak köszönhettem.

Örskörletem tíz községből és mintegy negyven majorból és tanyából állott. Ügynevezett nagy, de azért csendes örskörlet volt egészen a világháború kitöréséig. Akkor ugyanis a Hont és Bars vármegyék határán fekvő örskörlet is igen mozgalmas lett, mert az Ipolyság és Léva városok között fekvő örskörletben az apátságoknak, az esztergomi primási és több grófi uradalomnak nagy kiterjedésű erdősegei voltak. Ezekben igen jó búvóhelye volt a sok hadifogoly, katonaszökevény és kóbor cigánynak, szóval mindazoknak, akik kerülték a nyilvánosságot.

Hogy aztán mégse legyen állandó és kellemes, biztos búvóhelyük, arról a csendőrségnek kellett gondoskodnia. Hiszen ha mind csendőrök lettünk volna az örskön, akkor ez nem is okozott volna nagy gondot. Azonban sok csendőr hiányzott s azokat népfelkelőkkel pótolták. Ezek pedig bizony nem voltak áthatva a közbiztonsági szolgálat terén kifejtendő buzgóságtól. Ezért nekünk, csendőröknek kellett kettőzött éberséget és tevékenységet kifejteni, hogy a közbiztonságot a jogosan elvárt színvonalon tarthassuk.

Ezt különösen szem előtt tartva, fáradságot nem ismerve, teljesítettük szolgálatunkat az alább leírt esetben is, ami aztán meg is hozta az eredményt.

Kulcsár Kálmán né honfűzesgyarmati lakos — kinek a férje a harctéren volt — 1916 november 3-án az örskön megjelenve, panaszkolta, hogy aznap virradóra lakattal bezárt kamrája ajtaját ismeretlen tettesek feltörték s két hízott lúdját ellopták, a konyha ajtaját pedig dróttal bekötötték, úgy, hogy másnap reggel csak hosszas dörömbölés után tudtak a szomszédok segítségével onnan kijönni. Az eset tehát rablásnak volt minősíthető.

Nyomozására magamat Nagy Mátyás nevű népfelkelővel azonnal szolgálatba vezényeltem. A helyszíni szemle és a Honfűzesgyarmaton megejtett nyomozás semmi eredményre nem vezetett. Mindössze annyit sikerült megállapítani, hogy négy idegen kóbor cigány a honfűzesgyarmati határban egy félreeső helyen a lopás utáni napon valami baromfit főzött s azt ott el is fogyasztották. A kérdezősködő mezőőrnek azt mondták, hogy a községben elhullott baromfit kaptak, azt főzték meg. Ismerve a cigányok abbéli jó szokását, hogy nem igen idegenkednek az ilyen dolgoktól, ezt könnyen el is lehetett hinni. Csak az volt aztán gyanús, hogy ez éppen a lopás utáni napon és olyan közel a helyszínéhez történt, ezért feltételezhető volt, hogy ők voltak „ludasok” a lúdlopásban.

Hogy azonban a cigányok honnan jöttek, hová mentek, kik voltak, természetesen nem tudtuk megállapítani.

Az valószínűnek látszott, hogy még a környéken, a jó búvóhelyül szolgáló erdőben lehetnek. Az erdőség — mint már említettem — nagy kiterjedésű volt s azt alaposan átkutatni majdnem lehetetlenség számba ment. Mindazonáltal egy jó részét mégis átkutattuk, de eredménytelenül. A cigányok menekülési irányát az erdőn át, Ipolyság felé, Deménd község határában sejtettük, mivel egy völgyön át a sűrű erdőben arra lehetett leginkább észrevétlenül kijutni a távolabb fekvő országútra. Hogy aztán a nyílt országúton gyorsabban mozoghassanak, ahhoz az éjszaka látszott a legalkalmasabbnak.

Elhatároztam, hogy Deménd község határában, ott, ahol az erdőből a völgyön át ki lehetett jutni az országútra, az erdő szélén lesállást fogunk tartani. A környék átvizsgálása és járőrtársam kioktatása után elfoglaltuk a helyeinket. Már jó néhány óráig vártunk itt, de egy-két parasztszekéren kívül más, gyanús jármű vagy személy nem jött arra.

Népfelkelő járőrtársam indítványozta is, hogy menjünk már haza, úgysem jönnek azok a cigányok. Erre — nem éppen gorombán, de nem is túlbarátságos hangon — türelemre és kitartásra intettem, mire elhallgatott és vártunk tovább. Én reménykedve, a társam kétkedve. Egyszerre csak, ahogy így vegyes érzelmekkel eltelve várakoztunk, úgy éjjel 11 óra tájban, idegennyelvű, hangos beszélgetéssel közeledett felénk az erdőből két alak. Mikor az erdőből kiléptek, — előzetes megbeszélésünk szerint, — a népfelkelő magyarul, én pedig tótul megállásra és lefekvésre szólítottuk fel a jövevényeket. Azok szó nélkül hasravágták magukat, kezeiket parancsomra előrenyújtották. Kéznel volt zseblámpám segítségével meggyőződünk, hogy nem hadifogolyszökevényekkel, hanem két 20—22 év körüli cigánnyal van dolgunk, kiket, mivel a közbiztonságra nézve veszélyesnek és felette gyanúsak látszottak, nyomban elfogtam és megbilincseltem. Erdő mellett voltunk, hozzá sötét novemberi éjszakában, a megbilincseléstől eltekinteni nem lehetett. Különös tekintettel pedig arra, hogy a háború harmadik évében voltunk és sok mindenféle nem várt eset előfordult, a fűzőláncot is hozzájuk fűztem, nehogy megbilincselve is otthagyanak bennünket, ami bizony előfordul.

Megbilincselés után megmotoztam őket. Mindegyiknél egy sonkával, kolbásszal, szalonnával, egész kenyérral, egész fonnott kaláccsal teletömött hátizsák volt. A zsebeikben pedig 20—25 darab ezüst ötkoronást találtam, ami különösképen felkeltette érdeklődésemet, mert hiszen ilyen pénz abban az időben náluk módosabb embereknél sem igen akad már. Természetesen ott a helyszínen megkérdeztem a nevüket, honnan jönnek, hová és mi célból mennek. Mivel azonban ezekre a kérdésekre cigányos hazudozás volt a válasz, bekísértük őket a deméndi bíróhoz.

A bíró jelenlétében részletes kikérdezés alá vettem a cigányokat. A náluk talált írásokból megállapítottam, hogy Lakatos György (Csuri) és Kotlár József, Bars megye, Nagykálna községi kóbor cigányokkal azonosak. Kérdéseimre azt mondták, hogy a pénzt a Léva mellett lévő Génye-pusztán, lovag Schöller bérgazdaságában kapták, ahol ők vályogot vertek. A sok elemőzsiát pedig ugyanott a cselédségtől kapták, kiknek ők ezért kést és ollót köszöriültek. Mikor eléjük tartam, hogy ezidő szerint az Osztrák-Magyar Bankban sem igen szoktak ezüstpénzzel fizetni, nemhogy Génye-pusztán, továbbá, hogy szegény cselédek ilyen csekély munkáért nem adhatták a sok enivalót, persze hallgattak. Egyelőre nem is tudtam ott velük zöldágra vergődni. Tagadtak és hazudtak. Látva, hogy egykönnyen nem boldogulok velük, átkísértük őket a Deménd-

től 3 km távolságra fekvő őrskármásra, ahol bizalmi egyénekről és fogolyzrészről gondoskodtam, mi pedig pihenőre térünk. Ez már nagyon ránkfért, mert erőt is vett rajtunk a fáradság és a nagy hidegben a leszálláson alaposan meg is fáztunk.

Kellő pihenés után másnap gyalog elindultunk Génepuszta irányába, hogy a konokul tagadó cigányoknak a helyszínen bizonyítsam be, hogy nem ott kapták a náluk talált gyanús dolgokat. Útközben mindjárt közöltem is velük, hogy majd ott meg fogják nekünk mutatni az ispánt, akitől az ezüstpénzt és a cselédeket, akitől az enni-
valót kapták.

Mikor 3—4 km-nyi útat már megtettünk, úgylátszik, meggondolták a dolgot, mert beszélni kezdtek és előadták a következőket:

Kulcsárnétól, másik két cigánnyal együtt, ők lopták el a ludakat. A konyha ajtaját is ők kötötték be, azért, hogy ha észreveszik őket, ne tudjanak mindjárt kijönni és ők könnyebben elmenekülhessenek.

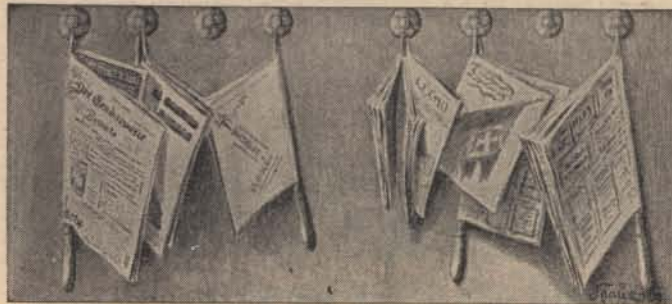
A lopást úgy hajtották végre, hogy Visedhadzki Sándor honfűzesgyarmati kovácsmesternek a község szélén lévő műhelyének rozoga ajtaját betörték, egy fejszét onnan elloptak s azzal feszítették fel a kamra ajtaját. A fejszét a határban átfolyó Szikince-patakba dobták bele, így azt nem is tudtuk megtalálni. A ludakat kivitték a határba és ott, ahol azt később a mezőőr is látta, megfőzték és négyen elfogyasztották. Itt aztán elváltak a másik két társuktól, akik állítólag a Garam nádasaiban bujkálnak Bars megyében. Ők pedig ketten Vámosladány községbe mentek, hol éppen búcsú volt s kéregettek. Egy Lojda János nevű községi esküdt felesége, tekintettel a búcsúra, ellátta őket kaláccsal és szalonnával. Miközben az aszony az elemőziát nekik átadta, a kamraajtónak támaszkodva látták, hogy még sok jó enni-
való maradt ott vissza. Mivel ők azt is szerették volna maguknak megkaparintani, éjjel elmentek az udvarba, feltörték az ajtót és ellopták a még ott maradt kalácsot, szalonnát s egyéb élelmiszert.

Itt meg kell jegyezni, hogy Lojda esküdt a nála történt lopásról nem tett feljelentést s így az illetékes nagysároi őrparancsnokság csak tőlünk értesült ezen betöréses lopásról. Az ezüstpénzre nézve — most már elhagyva a Génepusztai mesét — előadták, hogy azt Bars megyében, az alsópéli őrskörletben, egy körjegyzői irodából lopták, olyképen, hogy három másik cigánytársukkal a Wertheim-szekerényt egy lopott eketaligán a határba kivitték, ott a kovácsműhelyből ellopott nagy kalapáccsokkal széjjelverték s a pénzen osztzkodtak. Ebből van még náluk a sok ezüst ötkoronás.

Képzeltető, mennyire megörült megérkezésünknek az alsópéli őrparancsnok, mikor a két cigányt őrseré kísérvé, közöltem vele, hogy ezek voltak a betörők a jegyzői irodában s a bűn-
jel nagyobb része is biztosítva van. A cigányok aztán pontos nevet és személyleírást adtak a másik három cigányról is, úgy, hogy ennek folyomán-
ként kiadott körözés alapján néhány hónapra rá azok is kézrekerültek.

Az általunk lefolytatott hétnapi nyomozás befejezése után az elfogott két cigányt a bűn-
jelekkel együtt az ipolysági kir. ügyészségnek adtam át. Az ipolysági kir. törvényszék a cigányokat öt-öt évi fegyházra ítélte el.

Az eset nem most történt, de úgy gondolom, nem végeztet haszontalan munkát azzal, hogy ezt a kitaró leszállást leírtam, igazolására annak, hogy a kellő időben és helyen s főleg kellő érzéssel és kitartással végzett leszállás is a fontos szolgálati teendők közé tartozik.

LAPSZEMLE.

(Csehország.) Četnické Listy.

1930. 14. szám.

Befejezi a belügyminiszter elé terjesztett emlékiratban foglalt kérelmek indokolását és kifejezi ama reményét, hogy a miniszter megértő szívéhez megtalálta az utat.

Az ismétlőpísztolnyok rendszeresítése érdekében újabb hosszú cikket közöl és abban a kérdést a már ismert módon tárgyalja újra.

Mint a „Č. O.”, úgy most a „Č. L.” szintén kemény kritikát írt Horst B.-nak a csendőrséget brutalizáló regényéről, de a „Č. L.” hozzát teszi, hogy ez sem ártott többet a testületnek, mint a „Č. O.”-nak a csendőrséget nevetségessé tevő „humoreszkjei”. Általában alig van cikk, amelyben ne támadná a „Č. O.”-t.

Bírósági döntvények rovatában közli, hogy a nyugilletmények a büntettért feltételeesen elítelt nyugdíjastól csak akkor vonhatók meg, ha büntetését valamely okból tényleg megkezdte.

A régi és új nyugdíjasok egyenjogósítására vonatkozó rendelet végrehajtási utasításának ismertetése után megjegyzi, hogy a régi nyugdíjasok összes száma 127.801 és hogy az egyenjogósítást f. évi jan. hó 1-től visszamenően négy csoportban hajtják végre. Első csoport az 1865-ben és azelőtt születettek, akiknek száma mintegy 54.000.

A rendőrség egyik szaklapjának a csendőrségi szolgálatról írott cikkét teljes szövegben azért ismerteti, hogy olvasóitól komoly hozzászólásokat kérjen. A cikk részletesen foglalkozik a csendőrszolgálat sajátosságaival és azt a megállapítást teszi, hogy a nyomozóosztályok nem hozták meg a kívánt eredményt, mert az ahhoz szükséges eszközök hiányoznak. Az egyes őröknek nem mindig áll rendelkezésére a nyomozóosztály. Hanem legtöbbször minden segítség nélkül kénytelenek eljárni. Az őrök pedig a rengeteg formáság, szalaglás miatt az ügy lényegével alig képes foglalkozni. A bűnösök ellen ma már csak teljes felkészültséggel lehet eredményesen eljárni. Azért a nyomozóosztályokat minden szükséges, különösen gyors közlekedési eszközzel fel kell szerelni és gyors közlekedési és összeköttetési lehetőséget minden őr számára biztosítani. Az őröket mentesíteni kell az ezérfele nyilvántartás vezetése alól és azt megynként külön szervezendő nyilvántartó hatóságra kell rábízni. Biztosítani kell az egész vonalon a legteljesebb együttműködést a csendőrség és az állami, valamint a városi rendőrség között. Ma ez egyáltalán nincsen meg, sőt ezek legtöbbször egymás ellen dolgoznak, ami az egész ügynek leírhatatlan kárát okoz. Hiábavaló egyesek önfeláldozó munkája, ha a közbiztonsági szervezetek nem működnek együtt és a szükséges eszközökkel nincsenek ellátva.

Örömmel közli, hogy a sok panasz folytán végre megengedték, hogy a csendőrök az őrparancsnok rendelkezése szerint nagy hőségben sisak nélkül, könnyű sapkában teljesíthessenek szolgálatot. A sapkában való kivonulást azonban a vezénylési lajstromban fel kell tüntetni.

1930. 15. szám.

Hat teljes hónapig tartott, míg a hadsereg új egyenruhája nyomán a csendőrfelüvelőselel elkészült az új csendőregyenruházati rendelettel. Ezen idő alatt egyetlen csendőr sem csináltathatott új ruhát, hiába követelik, hogy kopottan ne merien megjelenni sehol sem. A hadseregben egyenruhával is élesen elválasztották a „harcos” és a „szolgálati ágak” állománvát, a csendőrségnél csak maga a felügyelő kívánta ezt, de leszállták. A hosszú cikk részletesen foglalkozik az egyes tervekkel és sérelmekkel. Egyetlen tényleges javulásnak az új, ellenző nélküli könnyű tábori sapka rendszeresítését

tartja, amelyet a harcos állományú havidíjasok szolgálaton kívül viselhetnek. Kiemeli, hogy a csendőrségnél a két állomány nincs rendszeresítve, mégis beszélnek róla. A hadseregnél beszűntették az állam kezdőbetűivel díszített gombokat. A kereskedők és gyárosok egész gombkészletüket potom áron piacra dobták. A vezetők között akadtak élelmes emberek, akik az egész készletet összevásárolták. Ezek valahonnan megtudták, vagy maguk úgy intézték, hogy ezek a gombok a csendőrségnél továbbra is megmaradnak. A kereskedők most tőlük jó pénzen veszik vissza a régi gombokat. Az egyenruhakeresben a csendőség általában a hadsereg után ment, ahol pedig külön utakon akart járni, szurokba lépett és csak felintezkedésekre határozta el magát.

Libiș Ferenc törzsörmester, mint az országos betegápolási alap elnökségének csendőrségi tagja, írja, hogy az alap igen nagy anyagi nehézségekkel küzd, ugyanolyan a penzugyminiszter felosztásával foglalkozik. Ez ellen az összes közalkalmazottak, de különösen a vidéken elszórt csendőrök érelyesen tiltakoznak. Az alap létesítése előtt a csendőr kórházi vagy szanatóriumi költségeinek 60 százalékát a csendőség megtérítette ugyan, de semmivel sem járult hozzá a csendőr családtagjainak gyógykezeléséhez. Most a csendőr illetményeinek 2 százalékát vonják le az alap számára, de ezzel a csendőr egész családja tagja az alaphoz és ha nem is teljesen díjmentes, de mégis tetemesen olcsóbb gyógykezeléshez jut. Az alap elnöksége erosen harcot folytat a penzugyminiszter terve ellen, a harc eredményesnek ígérkezik. Abban az esetben, ha az alap megszűnne, a csendőrségen belül kell azt újra megszervezni. Megemlíti, hogy egyes befolyásos emberek évenként részesülnek az alap kedvezményeiben, mások pedig sohasem jutnak ezekhez. Általában igen sok a visszaélés, ami érelyes tisztító munkát kíván az egész vonalon.

A lap megemlíti, hogy vezetőhelyeken azért is ellene vannak az alaphoz, mert azelőtt ajándékképpen adtak egyeseknek valami csekély segítséget s ezzel is lekötöztették szerettek maguknak. Az alaphoz elvben mindenkinek egyforma jogai lévén, ilyen könyöradományokra nincsen alkalom. A népjóléti minisztérium igyekszik segíteni az alap anyagi gondjain, de félt, hogy ez a segítség későn fog jönni.

Ugyanezen rovatban kifogásolja azt is, hogy az állam csak hatósági (tiszt) orvos bizonyítványát fogadja el. Ez bizalmatlanság a nem hatósági orvosokkal szemben, amit azok — sokszor szakorvosok — nem érdemelnek meg. A rendszer megszüntetését tartja szükségesnek, mert az egyéni szabadságba ütközik és lehetővé teszi, hogy a hatósági orvost bizonyos irányban a betegek kárára befolyásolják.

Egyik, egyhavi súlyos börtönre ítélt egyén panasszal fordult a legfelsőbb bírósághoz, mert az illetékes bíróság nem volt hajlandó a büntetés feltételek kiszabását kimondani. Az elrendelt vizsgálatnál kitűnt, hogy az elítélt soha nem volt büntetve, csak a rendőrség tartotta megbízhatatlannak, erre nézve azonban semmi tényleges alapot felhozni nem tudott. A legfelsőbb bíróság az ítéletet megsemmisítette és az ügyet új tárgyalásra utalta, kioktatván az alsóbíróságot, hogy a semmivel sem alátámasztott rendőrségi bizonyítványok a bíróság munkájának érdemi részét nem érinthetik.

Egyesületi hírek között a csendőrségi beszerzőközpont támogatására hívja fel a csendőröket, de megjegyzi, hogy a központhoz a lapnak semmi köze nincsen s csak a csendőrök érdekében hívja fel rá a figyelmet.

Valamely hírek között említi, hogy igazságtalan dolog a 10 esztendőnél többet szolgált örmesterektől „igen jó” minősítést és 2 évi büntetlenséget követelni, hogy törzsörmesterekké léphessenek elő. Akik 10 éven át „jól” megfeleltek, azokat bevált embereknek kell tekinteni.

Kifogásolja, hogy az egyenruhaátalakításokra a csendőség sehonnan sem kapott támogatást. Az intézőknek jól előre kellett volna erre gondolniok. Reméli, hogy a belügyminisztérium megtalálja ezen sérelem gyors orvoslásának módját.

Az új rendelkezések erősen megnyirbálták a szabadságokat, amire pedig a csendőrségnek elsősorban volna szüksége, hogy egész évi munkája után pihenéshez juthasson. E téren a legnagyobb rendszertelenség uralkodik, amit sürgősen meg kell szüntetni.

Legutóbbi időben a közigazgatási csoportban sokan léptek elő törzskapitányokká, de a csapattisztekről megfélemedtek, bár ez az államra nézve semmiféle többkiadást nem jelent. Ugyanakkor magasabb tiszt helyeken minden helyet azonnal betöltöttek. Bizonyos, hogy ez a szellem nem szül megnyugtató testületben.

A régi és új nyugdíjasok egyenjogúsítására már minden intézkedés megtörtént, de az érdekeltek mégsem jutnak pénzhez, mert nem találnak kellő fedezetet rá. Ugyanakkor azon-

ban a bankok, gazdaságok és munkásegységek megkapták a kívánt állami támogatást, csak a közalkalmazottaknak jutott pénz helyett — ígélet.

—0—

Csehország. (Četnický Obzor.)

1930/21. szám.

„Forradalom a közbiztonsági szolgálatban” címmel közli, hogy a folyó évi július hó 14-én kiadott belügyminiszteri rendelet felbontja a cseh csendőrség kitűnően bevált nyomozási rendszerét azzal, hogy a közigazgatási csendőrtiszteknek a megelőző szolgálat és a nyomozás munkájában tényleges szerepet biztosít. A rendelet szerint a közigazgatási tiszt ellenőri a) a szolgálat helyességét, annak helyes időrendjét, a tereptárgyak leportyázását, fegyverzet és felszerelés előirásos voltát és a szolgálatra vonatkozó rendeletek betartását; b) módszeresen és kellő körültekintéssel jár-e el a nyomozó csendőr, betartotta-e az idevágó szabályokat? Az ellenőrzés eme részénél a rendelet bírói és politikai szempontokat egyaránt előír; c) fontosabb nyomozásoknál kiszáll az őrsre és személyesen ellenőrzi és irányítja a nyomozást. A rendelet a nyomozás olyan részletes ellenőrzését írja elő, hogy ez már nem is ellenőrzést, hanem a nyomozás minden szakában való tényleges részvételét jelent, tehát nem mint közigazgatási, hanem mint csapattiszt fog szerepelni a közigazgatási tiszt is. Ezzel utóbbi több jogot kapott, mint az illetékes csapattiszt. Nem a jövőre nézve oktat, hanem a nyomozott ügyben ad irányelveket, sőt parancsokat. Csodálatos, hogy ezt az intézkedést nem adták ki a csendőrségi törvény keretében, amely szerint a közigazgatási tisztek a csendőrség egyénei számára kizárólag katonai előjárók. A közigazgatási tisztek a közigazgatási hatóságokkal, ügyészekkel és bíróságokkal azonos jogokat nyertek. A rendelet nem változtathatja meg a törvényt s így az aszerint eljáró közigazgatási tiszt nem is részesülhet a nyomozás folyamán abban a védelemben, melyet a törvény a csendőröknek biztosít. Ha a törvény alapján állunk, akkor az ilyen tisztnek a hatóságok nem adhatnak támogatást a nyomozáshoz, tanukat, sértettet, gyanúsítottat kihallgatnia nem lehet. Kérdés az is, vajjon a nyomozó csendőr teljesítheti-e a — törvény szerint — katonai előjárójának parancsát akkor is, ha ezzel esetleg összeütközésbe kerül szolgálati előjárójával, tehát az ügyességgel és a bírósággal. A rendelet széles jogkört biztosít a közigazgatási tiszteknek, de semmi eszközt nem ad a kezükbe, hogy azzal élhessenek. A rendeletnek egész sor ilyen hiányossága van, melyekkel a lap részletesen foglalkozik. Nyitva marad a felelősség kérdése is. A csendőrségi törvény ugyanis csak a nyomozó csendőrök felelősségét ismeri, a közigazgatási tiszteket nem. Az a helyzet tehát, hogy a csendőr parancsra cselekszik, de nem a parancsadó, hanem a csendőr viseli a felelősséget. A rendelet szerkesztői is érezték, hogy a dolog nincsen egészen rendben, mert nem parancsról és parancsadról, hanem csak irányításról és irányelvekről beszélnek. Aki azonban a gyakorlati életet ismeri, az tudja, hogy a valóságban ezt az irányítást — igenis — parancsnak kell venni. Ezzel a rendelettel el is tették a csendőrszolgálat önállóságát. A nyomozó csendőrt gyakorlati tudása támogatta, kötelességérzete serkentette és a siker lelkesítette a szolgálatban. Ezeket mind kivették a kezéből és pusztá eszközzé tették meg. A csendőrséget 80 év után ezzel el is tették, mert a rendőrség névőjára szállították, ahol egyéniség és kezdeményezés nincs. Ennek a testületnek a neve ezután is csendőrség lehet, de valójában megszűnt az lenni. Mindezt néhány mondatos, jelentéktelennek látszó rendelettel érték el.

„A legionáriusok legnagyobb ellenségei.” Az országos legionárius szövetség véderőszakosztályának csendőrségi csoportja a szövetség tudtával bizalmas körrendeleteket bocsát ki tagjai részére. A most megjelent ilyen titkos körrendelet élénken rávilágít ama felsőbb hatalmak munkájára, amelyekről mindenki tud, de senki sem mer felszólalni ellenük. Ezek akarnak mindent kisajátítani a maguk számára, belenyúlnak minden ügybe és szigorúan örködnek, hogy a hatalmukba került ügyek többé ne kerüljenek a nyilvánosság elé. Ez történt a Masaryk-féle csendőrségi alappal is. A körrendelet közli, hogy a szövetségnek módjában van minden személyi ügyben döntő módon eljárni, áthelyezéseket tetszése szerint irányítani stb. Minden demokratikusan gondolkodó embernek el kell rémülnie annak láttán, hogy a törvény által rendelt intézőkön kívül van egy állam az államban, amely mindenki fölött áll. Megtudjuk, hogy a szakosztály arra törekszik, hogy a hadsereg tisztjei minél több rendelkezési jogot kapjanak a csendőrséggel szemben. Csak természetes, hogy ilyen óhajokat nem mernek nyíltan közzétenni. A körözünyből azonban legfőképpen az a törekvés világlik ki, hogy minden vezetőhelyet kizárólag a legionáriusok számára kell biztosítani és mindenkit kidobni,

aki ennek útjában áll. Elvük, hogy „a volt osztrák-magyar tisztek csak mint ránkényszerített, szükségképeni rossz vannak megtűrve”. Ezért akarják a csendőrséget a hadseregbe átjátszani, mert, mint mondják, „a csendőrségnél a legionárius legfeljebb törzskapitány, a hadseregben azonban tábornok”. Azért kell a tisztítómunka, hogy „kiszorítsák azokat, akiknek nemzetellenes multja aláassa a csendőség fegyelmét”. Nem hihetjük, hogy minden volt osztrák-magyar tiszt „sötétmultu” legyen. Életük folyása a minősítvényi és személyi okmányaikban le van írva és betekinthes. Ezzel szemben a legionáriusok között — mint alább írni fogjuk — igen sok van, akikről ezt nem lehet elmondani, azok nagyon is „sötétmultuak”. A volt monarchiabeli tisztek multja legfeljebb olyan sötét, mint az egész nemzet 99%-ának. Ilyen gondolkodással a nemzet legnagyobb részét száműzni kellene. Masaryk és Benes szintén Ausztriát szolgálták és annakidején nagyon jó szolgálatokat tettek. Valamennyinek sokszor jobb meggyőződése ellen kellett cselekedni. Ismert dolog, hogy a leghangosabb legionáriusok közül igen sokan nagyon kellemetlenül éreznék magukat, ha osztrák multjukat valaki szellőztetni kezdené. Egyetlen törvény sem üldözi az annakidején Ausztriának tett szolgálatokat, ezek az emberek tehát, nyílt fellépéstől eredményt nem várhatván, a sötétségbe, titkosságba burkolódva gyanúsítanak és rágalmaznak. Közvetlen szomszédainknak is vannak volt monarchiabeli tisztjeik és ott senki sem ütközik meg ezen. A távoli szomszédainkra pedig, amióta Hágában sokmillió jóvátételt ítéltek meg ellenünk, nincs mit adnunk. A legionistáknak nem ilyen eszközökkel kell érvényesülést keresniök, hanem az jó példát adó munkával kell elérniök. Minden más módszer a jó erkölcsbe ütközik és a legmélyebben sérti a testület érdekeit. Mutassanak példát a fegyelmertartásban, ne dicsekedjenek politikai pártok tagsági igazolványaival, amikor tudják, hogy a politizálás egyáltalán tilos. Politikai lapokba előljáróikat rágalmazó cikkeket írnak. Annnyira megy ez, hogy az emberek már a stílus után tudják, hogy ezt a gyalázkodó cikket X, amazt meg Y írta. Hát ez a fegyelem? Az elidegenített és a belügyminisztériumban lakat alatt tartott iratokról és levelekről csak undorral emlékezhetünk meg. A be nem avatott azt hinné, hogy a csendőrségnél törvényen kívüli állapot van. Pedig ez nem áll. A legionáriusokat, mint a nemzet szabadságharcának hőseit, előnyökben részesíti az állam, de ezek az előnyök nem terjedhetnek az önkényeskedés, felelőtlenség határáig. Igenis kell a tisztítómunka, de nem az, amely lerontja a legionáriusság nimbuszát, hanem az a közérdekű tisztítómunka, amely kizárja a sötétséget és elüldözi a rágalmazókat. A mai rendszer emberinek kezébe nem lehet a testület sorsát letenni. Nincs bizalmunk hozzájuk, hiába vallja be a körözvény, hogy „a legionisták helyzete a csendőrségnél sokkal rosszabb, mint egyéb intézményeknél”. A cikk hasonló hangnemben részletesen foglalkozik a körözvény további részeivel és szakaszonként kifogásolja, hogy a szakosztály 11 év alatt még tagnévsort sem állított össze, a testület érdekében pedig éppen semmit sem tett.

Magyarországon is „beválik” a puska: Horváth Antal magyar csendőrőrmester valamit igazított a puskáján s eközben hasbalötte magát. Horváth nemsokára rettentő kínok között meghal.

„Magyar csendőség és az irredenta.” A magyar „Csendőrségi Lapok”-nak szerkesztői üzenetek rovatja is van. Érdekes, hogy jeligéül mindíg valamilyen irredenta jelszó szolgál, pl.: „Le Triannonnal”, „Vérző Hungária”, „Félre a szegényhatárokkal” stb.

„Hogyan került hozzánk?” címmel írja, hogy egyik osztályparancsnokról, legionáriusról, senki sem tudja, hogyan került ide. Állítólag főiskolákat végzett, de azt bizonyítani nem tudja, mert okmányai elvesztek. „Moszkali zablali?” — kérdi a szerkesztőség. — Lengyelnek mondja magát és, legionistának, de azok közül senki nem volt vele együtt. Külsője után inkább állásnélküli szuster, mint intelligens ember és tiszt benyomását kelti. Ennek az embernek komiszkodásai, még az alárendelt legionistákkal szemben is, kőteteket töltene meg. Az országos parancsnok nem mer fellépni ellene, inkább hajlona előtte, mintha, nem akarom mondaní: micso-dájába akarna bebújni. Ilyen emberekkel akarnak hát új szellemet csinálni a csendőrségnél!

A napisajtó néhány cikkét ismerteti arról, hogy a csendőrség hatóságok semmit sem törődnek a beosztottak egészségével és szolgálatképességük fenntartásával.

Egyik kladnói lap azért támadta a csendőrséget, mert egy gyermektüntetés alkalmával készültséget tartott. Hogy a készültség indokolt volt, maga az illető lap igazolja, annak

közlésével, hogy kb. 400 gyermekből álló csoport forradalmi dalok éneklésével, vörös ruhában tüntetett. A csendőrség autóját a gyermektömeg az „In der Cechoslowakei, da ist die beste Polizei” kezdetű gúnydallal fogadta, majd: „Eljen az SSSR! Le a egyházzal!” stb. hasonló kiáltásokkal tüntettek. Elismerjük, hogy a csendőrségre csakugyan nem volt szükség. Néhány mogyorópalca inkább helyénvaló lett volna.

Ínségakció.

Az ínség minden időben, minden évszakban szenvedést jelent a nélkülözöre, de különösen félelmetes rémmé válik, ha beköszönt a tél, amikor már nemcsak az üres gyomor, de az egész test szenved, mert az éhezéshez hozzájárul annak legelviselhetlenebb társa, a fázás. Az államok — nemcsak a miénk — nem tudnak teljesen úrrá lenni az állami apparátus segítségével mindazon bajok felett, amelyek munkanélküliség és ínség formájában túlnőtték az állami háztartás kereteit, amely rideg számok kérlelhetetlen törvényének alávetve, nem eléggé elasztikus ahhoz, hogy rajta tetszés és szükség szerint tágítani lehessen, azaz röviden: nem áll módjában, hogy a költségvetés felborulása nélkül kenyeret adjon minden éhezőnek és ruhát minden fagyoskodónak. Európa minden egyes államában felismerték annak szükségességét, hogy ezen a téren az állam a társadalom segítségére van utalva, hogy a társadalomnak kell viselnie azt a terhet, amelyet e tekintetben az állam már nem bír el. Hogy melyik állam társadalma jár legelől ezen a téren, azt nem tudjuk. Tudjuk azonban azt, hogy — sajnos — ezen a téren nincs olyan túlekedés a rekordok megdöntése körül, mint a repülőgépek, autók és motorkerékpárok gyorsasági versenyein. Az általános mostoha viszonyok mellett szerencsésnek mondhatja magát az az ország, amelyben akadnak olyanok, akik időnként felrázzák az alacsonyosságra olyan igen nagyon hajlamos lelkiismereteket és odakiáltják a társadalom fülébe: „Ne aludj! Kötelességeid vannak! Sokan önhibájukon kívül éheznek és fáznak! Segíts!”

Ezt kiáltotta oda, ezt üzenté Horthy Miklósné, az ország első asszonya, a magyar társadalomnak. Elhangzott ez a felhívás az elmúlt években is és a magyar csendőr a tőle telhető áldozatok elől eddig sem zárkózott el. A segítségre, áldozathozatalra most még nagyobb a szükség és mi tudjuk, hogy a magyar csendőrök emberi kötelességüknek most is eleget tesznek.

—0—

Kormányzói elismerés. A Kormányzó Úr Öföméltósága f. évi szeptember hó 29-én Gödöllőn kelt magas elhatározásával elrendelni méltóztatott, hogy dr. Hrabár Endre m. kir. csendőrszázadosnak, mint a Kenderesen felállított csendőr örkülönítmény parancsnokának, ebben a minőségben teljesített eredményes és kiváló szolgálatáért, dicsérő elismerése tudtul adassék.

A Mária Terézia-rend ünnepe. A Mária Terézia-rend magyar tagjai f. hó 15-én tartották meg a Rend alapszabályai szerint előírt s évente október hó 15-én, Szent Terez napján megtartandó rendi ünnepet. Az ünnepélynek az idén különös jelentőséget adott az, hogy ebben az évben van Mária Terézia királynő halálának százötvenedik évfordulója. Délelőtt 10 órakor a budai várkápolnában *Hász István* tábori püspök ünnepi misét mondott, amelyre a miniszteriumok, hatóságok és a katonai parancsnokságok voltak hivatalosak. A meghívottak a várkápolnában gyülekeztek. Ott volt *Wlassics Gyula* báró, a felsőház elnöke, *Almásy László*, a képviselőház elnöke, bárciházi *Bárczy István* államtitkár a miniszterelnök képviselőjében, *Karátsonyi Jenő* gróf, vitéz bulesi *Jánky Kocsárd* lovassági tábornok, a honvédség volt főparancsnoka, *Bezegh-Huszágh Miklós* főkapitány és még számosan mások. A Rend tagjai a kormányzói lakosztály sarokszalonjában gyülekeztek s innen kísérték a várkápolnába a Kormányzót, aki szintén megjelent a misén. Délben 12 órakor a Rend tagjai a Rend hagyományos ünnepélye keretében koszorút helyeztek el Mária Terézia királynőnek a milléniumi emlékmű galériájában elhelyezett szobrára. A milléniumi emlékműnél díszszázad állott honvédekkel. A díszszázad balszárnyán a Mária Terézia-rend magyar tagjai állottak arcvonalban. Mária Terézia királynő szobra előtt a testőrség és a koronaőrség díszgyenruhás tagjai állottak díszőrséget. Pontosan délben a *Kormányzó Úr Öfömméltósága* érkezett meg *Somkuthy József* tábornok, a katonai iroda főnöke, *Vértesy Sándor*, a kabinetiroda főnöke s vitéz *Koós Miklós* alezredes, első szárnysegéd kíséretében. A Kormányzó ellépett a díszszázad előtt, majd a Mária Terézia-rend tagjainak kíséretében Mária Terézia szobrához ment s ott koszorút helyezett el. Majd *József kir.* herceg a Habsburg-család és a Mária Terézia-rend, *Rapaich Richárd* tábornok a honvédelmi miniszter és a honvédség, *Vollenberg Alajos* egyetemi tanár a Pázmány Péter tudományegyetem, vitéz *Dáni Balázs* gyalogsági tábornok a volt wienernerustadt katonai akadémia, *Drasch Lázár Alfréd* nyugalmazott rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter a bécsi Terezianum, *Tinódy Varga Sándor* ny. tábornok a volt 32. gyalogezred, *Parragh Jenő* alezredes pedig az 1. honvéd gyalogezred nevében helyezték el a koszorút a szobrora.

Fegyverhasználat. *Kovács Sándor I.*, a szigetvári őrs állományába tartozó csendőr folyó hó 11-én 20 és 21 óra között szolgálaton kívül Szigetvár községben lopáson tetten érte *Sáfrán János* szigetvári lakost. Sáfrán az őrsre való kísérés közben megtámadta Kovács csendőrt és lefegyverezési szándékkal megragadta kardját, mire Kovács csendőr vele szemben kardját használta. Sáfrán János a kardvágástól baltérde felett a combján súlyosan, de nem életveszélyesen megsérült. A sérültet azonnal beszállították a szigetvári kórházba, Kovács csendőr nem sérült meg, a kivizsgálást megindították.

Négy magyar katonavívó az olasz katonai mesterképző-tanfolyamon. A honvédelmi miniszter ösztöndíjjal négy magyar altiszt vesz részt a római *Scuola Magistrale* olasz katonai vívómesterképző tanfolyamán. A világhírű iskolán e hó

elsejétől *Lörincz József*, *Beke Zoltán*, *Gyulay Gábor* és *Szücs József* vesznek részt. A négy katonavívó három évig marad Olaszországban, hogy teljesen elsajátítsa az olasz klasszikus vívást.

A megbilincselte fogolyra is vigyázni kell. A bükkösi őrs egyik járőrének őrizetéből a sellyei őrstől nyomozás végett átvett *Bogdán Lajos* és társa, kőborcigányok *Csebény* (Baranya m.) községi pihenőhelyről a bilincslánccal együtt — a fűzőlánc elszakítása után — megszöktek. Ugyancsak megszökött ez alkalommal *Horváth István* kőborcigány is, akit az őrs többrendbeli betörései lopás nyomozása végett kért ki a pécsi kir. ügyészség fogházából.

Rokonnépek napja az iskolákban. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy valamennyi alsó és középfokú tanintézetben rokonnépek napját tartsanak f. évi október hó 18-án. Ez alkalommal a rokon Ész- és Finnországban is hasonló ünnepélyeket rendeznek. A magyarországi ünnepségeken ismertetni kell a két legműveltebb rokonnépnek, az észt és finn nemzetnek történelmét, állami berendezését, kultúráját, művészetét stb. A legkiválóbb forrásmunka erre a célra dr. *Csekey István* dorpaty egyetemi professzornak „Északi írások” című műve (ára 10 P.), amely a Pfeifer Ferdinánd (Zeidler testvérek) nemzeti könyvkereskedésének kiadásában jelent meg (Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 5. sz.)

Hamis ötpengős. Jászapáti községben hamis ötpengőst találtak forgalomban. A hamis pénz súlya könnyebb a valódinál, könnyen hajlítható, hangja tompa.

Ismét behozzák Olaszországban a halálbüntetést. A fasiszta nagytanács Mussolini elnöklésével tartott háromórás tanácskozásán annak szükségességét hangoztatta, hogy a halálbüntetést ismét be kell venni az új olasz büntetőtörvénykönyvbe. Eszerint a jövőben elsősorban azokat a bűntetteket sújtánák halállal, amelyekről most az államvédelmi törvényben van szó, másrészt több súlyos közönséges bűntettet is.

A magyar Bem-tüzérek tisztí küldöttsége Lengyelországban. A lengyel sajtó igen meleg hangon emlékezik meg a 2. magyar lovas tüzérosztály tisztí küldöttségének lengyelországi látogatásáról. *Vitéz Magasházy László* alezredes vezetésével a budapesti „Bem tüzérek” tisztí küldöttsége érkezett a lengyel lovas tüzérség, a Bem-lovas tüzérség meghívására Baranovicébe s résztvett a lengyel-orosz háborúban a lengyelek oldalán hősi halált halt *bárá Buol* magyar tüzérezredes emlékművének leleplezésén. A magyar tisztí küldöttség innen Varsóba utazott s átadta az ott állomásozó lengyel Bem-tüzérosztály ajándékát, egy művészi festményt, amely a vízaknai csatában ábrázolja Bem tábornokot. A magyar tiszteteket Baranovicében és Varsóban melegen ünnepelték. Varsóban *Andorka Rudolf* őrnagy, magyar katonai attasé és felesége a magyar tisztet tiszteletére dinert adott, amelyen a lengyel katonai hatóságok fejei is résztvettek. Varsóból a magyar tisztí küldöttség Tarnowba utazott, ahol a lengyel Bem-tüzérekkel együtt koszorút helyezett el Bem tábornok mauzóleumára. Ugyanekkor táviratban üdvözölték *Gömbös Gyula*

Hegedű-Harmonika-Trombiták,

Citera, Tambora, mindenfajta zenekari fa- és fémfúvós hangszer. **Harmonikákat** csakis megbízható, jó gyártmányokat hozunk forgalomba. **Rakóczy-tárogató sajtó** találmány. **Óvakodjunk az Isteni álgyárosok által felajánlott külföldön készült utánszatoktól.** Hibás hangszereket szakszerűen javítunk. **Arjogyókat ingyen küld az**

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR
STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5. (Budán).
Az egyedüli hangszergyár az országban. Több gyár nincs.

BUTOR HITELRE

Megcsodálják lakását, ha berendezését a 32 évóta fennálló **butor-áruháznak** szállítja. Oriási választék háló-, ebédlő- és úriszobából, Nagyon kedvező fizetési feltételek. **SÁNDOR IGNÁC** butoráruháza, Budapest, VI., Deseffy ucca 18-20. (Saját házában.)

CSENDŐRSÉGI SZÁLLÍTÓ!

40 év óta fennálló cég, a csendőrség régi elismert bevásárló helye!

MÁRER

egyenruházati intézete
BUDAPEST, VIII.,
BAROSS-TÉR 9. SZÁM.
(A keleti pályaudvar érkezősi oldalán) TELEFON: J. 321-78.

Khaki posztó, Loden, szintartó gypju, a legerősebb strapára, méterje — — — — — 15:20 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — — — 17.—
Khaki kamgarn, szintartó, tiszta gypju — — — — — 18:50
Ugyanaz extra finomban — — — — — 22:50—25.—
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforgótokkal együtt 7.60

Egyenruhák külön mérték után 3-6 havi hitellel.
Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

honvédelmi minisztert, azzal az ígérettel, hogy ezredeiket a közös ezredtulajdonos, Bem tábornok szellemében fogják nevelni.

A Pénzügyőrségi Múzeum felavatása. Szép ünnepség keretében avattak fel a budapesti m. kir. pénzügyorok muzeumát a Fiumei-uti pénzügyor lakánya három nagy termében. A múzeum kettős célt es feladatot szolgál. Egyrészt megőrzi az egész pénzügyőrség körébe vágó emlékeket, hivatalos iratokat, műzeális tárgyakat s a pénzügyőri kihágások és büntetőeljárások nevezetesebb relikviáit a legrégebb időktől napjainkig, másrészt szakszempontokból oktatócélokat szolgál. Bemutatja 1849-től kezdve a különböző pénzügyőri egyenruhákat és a rendfokozatokat bábukon, 1849—1867-ig a Bach-korszak minden idevonatkozó rendeletét és németnyelvű okmányát, egy lottó-gyűjtő engedélyt 1796-ból s 1842-től kezdve a harmincadhivatalok utasításait és egy 1839-től 1871-ig, részben Ausztriában, részben Magyarországon szolgáló pénzügyőri tiszt összes személyi okmányait, amelyek kortörténeti szempontból igen érdekes megvilágításba helyezik a pénzügyőrség fejlődési menetét. Dohányvágó-gépek különböző típusai, hamisított kincstári cigaretták, szivarok és a gyártásukhoz készült hamis bélyegzők gyűjteménye, tiltott szerencsejáték, a régi lottó nagy szerencsekeréke, tilos szeszfőző-készülék, a pénzügyőrség nartéri emlékei, száz és száz tárgy és emlék a múzeum anyaga, melynek összegyűjtése, kiválogatása és csoportosítása nagy és szakszerű munkát igényelt. A pénzügyminisztérium képviselőjének megjelent dr. Balássy Antal államtitkár magasszárnyalású beszédben emelte ki *Bittermann Béla* pénzügyőri főfelügyelő ügyszeretét, buzgalmát és szakszerű tudását, amellyel megteremtette a pénzügyőrségi múzeumot. A felavató ünnepségen megjelentek még dr. *Janovich Antal*, dr. *Szabó László*, *Forgó István* miniszteri tanácsosok, dr. *Czirják Mihály* pénzügyigazgató, továbbá az összes pénzügyigazgatók és pénzügyőrségek teljes tisztikara.

Hirtelen halál. *Kiss István* III. gálosfalvi őrsbeli törzsermester portyázás közben a Gálosfa községhez tartozó Vörösalma erdőben október 12-én 16 órakor összeesett és meghalt. A halált valószínűleg szívszélhűdés okozta.

A Csendőrségi Zsebkönyv jövőévi kiadásával kapcsolatban lapunk folyó évi október 1-i számában közöltek kiegészítéseként — félreértések elkerülése végett — közöljük, hogy a háborús emlékérmét az 1927. évi október 18-án kelt 1649/csf. 1927. sz. rendelet 2. lapoldala 1. bekezdésének a szellemében — mint kitüntetés jellegével bíró jelvény — kell a rangosztályba nem sorolt havidíjasoknál és altiszteknél is felvenni, azokat tehát, akik csak más, kitüntetés jellegével nem bíró éremmel vagy jelvényrel rendelkeznek, az említett névsorban nem kell tárgyalni.

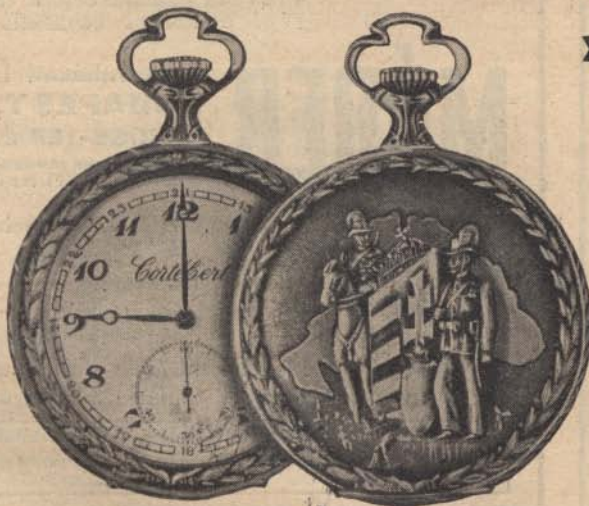
Katonai Zsebnaptár. Szerkeszti: Szombathy Kálmán, főmunkatárs: Vajda Gyula. Az 1931. évre folyó év november havában jelenik meg teljesen felfrissített és átdolgozott kiadásban. Főbb tartalma: Naptárrész. Csillagászati évszakok, nap- és holdfogyatkozások. Nevezetesebb korszakok. Pegyvernemek védőszentjei. Körülöttünk levő államok hadi-

ereje stb. Kormányzó Úr és katonai irodája. Budapesti tájékoztató. (Magában foglalja az összes budapesti katonai hatóságok címeit és telefonszámait.) Nevezetesebb katonai események. (Az évben előforduló összes katonai események ismertetése.) Minisztériumok. M. kir. honvédség. Honvédelmi minisztérium. Főparancsnokság. Vegyesdandárparancsnokságok. Csapatok (hajtókaszínek, a történeti vonatkozás ismertetésével) és intézetek. Tisztek becsületbeli ügyeinek elintézése. Figyelmeztető kürt- (trombita) jelek. Illetménytáblázatok a honvédség és csendőrség havidíjasai, vf. altiszteji és legénysége számára. Lakáspénzek. Honvédség, csendőrség stb. lakáspénz táblázata. Honvédség, csendőrség, stb. özvegyeinek lakáspénztáblázata. Házassági óvadéktöke legújabb kiszabata. Nyugdíj előlegekről: általános határozványok, kérelmek előterjesztése, az előleg folyósítása és törlesztése. Honvédség, csendőrség, üdülointézetekről, fürdőhelyeken és szanatóriumokban rendelkezésre álló kedvezményes helyekről. Kedvezmények katonák és családtagjaik számára: vasuton, hajón, színházakban, kórházakban, gyógyszerekben, ruházkodásban. Budapest székesfőváros közlekedési rendszete: Főútvonalak és azok közlekedési rendje. Egyirányú közlekedés. Keresztezések. Várakozás. Gyalog- és járműközlekedés rendje. Gyalogcsoportok közlekedési rendje. Nevek helyes és szabályszerű írása. Csendőrség: Csendőrfelügyelőség, osztályok, kerületi parancsnokságok. Balatonfüredi csendőrségi gyógyház szabályzata. M. kir. Méneskari felügyelőség. Állami ménesek és ménteleppek. M. kir. vámőrség. M. kir. folyamőrség. Honvédségi Közlönyök tárgymutatója. Vadászkaté: Vadászatok fajtái, társasvadászatok, egyes vadászat, tisztí vadásztársulatok, alapszabálytervezetek. Vadászat és halászatil talimlak. Posta- és táviraddíjiszabás. Ára katonáknak, csendőröknek, vámőröknek stb., a pénz előzetes beküldése esetén (bérmentve) 3 P 40 fillér. Utánvét: 4 P. Polgári személyeknek 5 P. Csoportos megrendeléseknél minden 5 példányra egy ingyenpéldány.

Dicséreték. A m. kir. pécsi IV. kerület parancsnoka *Balogh Imre* tiszthelyettest, mert mint őrsparancsnok szolgálaton kívül, lelkiismeretes ébersége és megfigyelése révén a barcsi vasútállomáson egy gyanusnak látszó egyént önbuzgalomból elfogott, akire a lefolytatott nyomozás során többrendbeli betöréses lopás derült ki; *Gelencsér János* I. tiszthelyettest, mert mint őrsparancsnok, örskörletében évekkal ezelőtt elkövetett bűncselekmények körözött tettesét, lankadatlan kitartással és fáradhatatlan szorgalommal képességeinek teljes kifejtése mellett elfogta és az igazságszolgáltatás kezébe juttatta, — kerületi dicsérő okirattal látta el.

Őrsparancsnokká kinevezettek: A m. kir. székesfehérvári II. kerületben *Csete György* tiszthelyettes a győri osztály nagyigmándi őrsére. — A m. kir. szegedi V. kerületben *Gordos Miklós* I. tiszthelyettes a hódmezővásárhely-kopáncsi őrsre.

Csendőrségi Közlöny 22. szám. Személyes ügyek. — Névváltoztatások: *Srankó Miklós* VI. ker. próbacsendőr neve „Kertész” névre; *Kajcsik Károly* V. ker. próbacsendőr neve „Kertész” névre lett átváltoztatva. — A tényleges állományba

CSENDŐRSÉGI SZOLGÁLATI ÓRÁK

»KRONOSZ«

R
O
N
O
S
Z

ÓRA- ÉS ÉKSZERKERESKEDELMI R.-T.

BUDAPEST, KOSSUTH LAJOS U. 4.

TELEFON: AUTOMATA 892-14

Fiók: Debrecen, Riac-utca 69.

Mindenemű arany- és ékszer-
tárgyak, versenydíjak.

Ábra szerinti óra ára 42 P, havi 7 Pengős
részletfizetésre.

Kivánatra árjegyzékel küldünk!

CORTÉBERT

ÉS PHÉNIX ÓRÁK

részletfizetésre kaphatók.

visszavétele: Józsa István I. V. ker. ideiglenesen nyugdíjazott tiszthelyettes. — Nyugállományba helyezettek: Nagy István I. V. ker. tiszthelyettes, Forró Sándor I. ker. alhadnagy. — Ideiglenes nyugállományban meghagyatnak: Bálint Ferenc III. ker., Dani József III. ker., Küss Mózes VII. ker., Gál Imre VII. ker. tiszthelyettesek. — Ideiglenes nyugállományba helyezettek: Nagy Lázár IV. ker., Kiss Vidor I. ker., Spányik Antal IV. ker., Illés János II. ker., Tóth Lajos II. V. ker., Szigeti Gáspár VII. ker., Kinczel József VI. ker., Kalota János III. ker., Czirbesz András VII. ker., Lévai András VI. ker., Szabó János VII. ker., Szabó Mihály III. ker., Szarvas Ferenc I. ker., Vágási István VII. ker. és Tóth Lajos VI. ker. tiszthelyettesek. — Szabályrendeletek: Nyomozókulcs helyesbítésének beszüntetése. — Tananyagbeosztás kiegészítése. — „Cs—1.” (Szut.) szolgálati könyv helyesbítése. „Cs—2.” (Csüsz.) szolgálati könyv helyesbítése. „Cs—4.” (Nyut.) szolgálati könyv helyesbítése.

Tudományos és ismeretterjesztő előadások az Országos Tisztí Kaszinóban. Október 24-én a „Tűzhányóhegyekről”. Előadó: dr. Cholnoky Jenő egyetemi tanár. Az előadást vetített képek kísérik. Október 28-án: „Nansen”-ről. Előadó: Kéz Andor tanár. Az előadást vetített képek kísérik.

Elöléptek: A m. kir. székesfehérvári II. kerületben törzsrörmesterekké: Markovics György, Németh Vilmos, Kuti Gábor, Farkas Lajos, Fekete István, Gyöngyösi József, Klucsik Herman, Kolláth Gábor, Markovics Ferenc, Schöffner István, Topár István, Markó György, Pogányi József, Henc József és Kozic Kálmán örmesterek. Örmesterré: Szigeti József csendőr. A m. kir. szegedi V. kerületben törzsrörmesterekké: Dudás István, Iván Pál, Darida Béla, Hanczik Pál, Izsó Ambrus, Higyed Kálmán, Juhas István, P. Kiss Sándor, Agoston József, Dancs Sándor és Mészáros György örmesterek. Örmesterekké: Márton János, Járdánházi Gábor, Bittó Ferenc és Bognár Ferenc I. csendőrök. A m. kir. miskolci VII. kerületben törzsrörmesterekké: Ferenczi István és Koncz Mihály örmesterek. Örmesterekké: Kerekes Ferenc, Hajdu István, Mátyus Antal és Láng Gusztáv csendőrök.

Házasságot kötöttek: A m. kir. szegedi V. kerületben Végh József törzsrörmester Boros Eszterrel Dömsödön; Tari Sándor örmester Horváth Máriával Kecskeméten; Nánási János Zsadányi Emmával Füzesgyarmaton.

Hamisítják a The Champion kerékpárokat. Láng Jakab és Fia budapesti kerékpárkereskedő cég — a The Champion kerékpárok magyarországi kizárólagos egyedárúsítója — már régebben észrevette, hogy hamis The Champion védjeggyel ellátott kerékpárok vannak az országban forgalomban, azonban a forgalombahozóknak ezideig nem sikerült nyomára jutni. A napokban azután egy becsapott vevő a fenti cégnél akart vásárolni egy új csapágytengelyt kerékpárjához, ami nyomra vezette a céget, a hamisítványok terjesztőjéhez. Az ügyészség három budapesti cégnél foglalt le hamisítványokat és megindította ellenük az eljárást.

Eladók kéthónapos pedigreés, fajtisza dobermann kölyök-kutyák. Értekezés (levélileg vagy személyesen): Mészöly Mártha, Budapest I., Vár, Országház-utca 16. sz.

Melléklet. Mai számunkhoz melléktük a Tribon ruházati részvénytársaság (Budapest, VIII., Üllői-út 14) válasz-, illetve megrendelőlapal ellátott mellékletét.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, tehát azokat beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnomtatni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a beküldő megcímezett és bélyeggel ellátott borítékot mellékel. A közleményeket kérjük a papírnak csak az egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel, vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kéziratot nem olvasunk el. A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. Névtelen levélre nem válaszolunk. Kéziratok sorsáról is csak szerkesztői üzenetben adunk választ. Levelet nem írunk, bélyeget tehát felesleges beküldeni. Jellegül legcélszerűbb egy kisebb helység nevét, vagy többjegyű számot választani. Ha jelige nincs megjelölve, a kérdező nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre a „Csendőr” lekszi-kon” rovatban adunk választ. Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Csak a m. kir. csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el előfizetést, másról nem. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-Krisztinavárosi fiókjának (Budapest, I., Krisztina-körút 14.) 1672. számú csekkzámlájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a mi javunkra történt. A szerkesztők a szerkesztőségben ünnepnapok kivételével 15—18 óráig találhatók. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyeivel nem foglalkoznak. A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

Reménykedés. Muszyna Lengyelország déli csúcsán, a régi magyar határ közelében, Novi-Sandec mellett, Krakótól délre fekszik. Szedjen össze minden adatot, lehetőleg okmányokat, írásokat és szolgálati úton terjessze azokat elő a külügyminiszter úrhoz azzal a kérelemmel, hogy diplomáciai úton érdeklődjék az ügy felől. Családi mendemondák természetesen nem alkalmasak diplomáciai úton való érdeklődésre, feltétlenül szükséges, hogy komoly alapja legyen a szóban forgó igénynek. Azt a kérdést is közelebről kell megnezni, hogy a

SÁRGA JÁNOS
ÉKESZÉRSZ. ÓRÁS. MŰTÖVÖS
KIRÁLYI UDV. SZÁLLÍTÓ ALAPITVA 1895 KOLÓZSVÁR
BUDAPEST, IV. KIGYÓ-UTCA 5.
KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN. KLOTILD PALOTA

BUTOR Ó-utca 3.
RÉSZLETRE Minden csendőr kedvezményt kap!

BUTORT ÖN most olcsó éron vásárolhat üzlet-
áthelyezés miatt,
csokely havl részlefo
TOMORY és TSA butoráruházában,
IV. Veres Pálné-u. 7.
(Apponyi térnél). — A csendőrség tagjainak kivételes kedvezmény.

Togal
csillapítja és megszünteti
a fejfájást
izom és ízületi fájdalmakat.
Kérdezze meg orvosát! Minden gyógyszer-tárban kapható

szökés annak idején miért és milyen körülmények között történt és mi az oka annak, hogy nagyapja a vagyonát azóta se kereste. Ha mindezek/a kérdések rendben vannak, akkor nyugodtan megteheti a fent tárgyalt előterjesztést. Ilyen dolgokban, persze, nem lehet előre megmondani, hogy lesz-e siker, vagy sem.

Havasí gyopár. Leküzdhetetlen helyzetben van, mint írja, de azt nem mondja meg, mi az a leküzdhetetlen helyzet. Csak sejtjük a leveléből, hogy a nősülésével, illetve ezzel kapcsolatban a fiatal életkorával nincsen megbékülve. Ha más baj nincsen, akkor nem értjük a kétségbeesést. Érthetetlennek találjuk, ha egy 28 évnél is fiatalabb, egészséges férfi olyan lelkiállapotba tud jutni, amikor okvetlenül szüksége van — mint írja — valakire, aki egy jó szót és vigaszt nyújtson a fájdalmak elviselésére. Mit gondol: hogyan viselték a lelki fájdalmakat azok a korosabb férfiak, akik apró gyermekeket és bizonytalan anyagi helyzetbe/jutott feleséget hagytak itt, amikor elindultak a harcra s/ott fogságba esve, 5—6, sőt több éven át hírt sem hallottak a családjukról? Birták a legborzalmasabb lelki és testi szenvedéseket, férfias kitartással várták a jobb időket s most nagyrésziük valóban itthon van, senkinek sem beszélnek a szenvedéseikről, hanem küzdenek, dolgoznak, mintha misem történt volna. Tudja miért? Azért, mert tényleg — férfiak. A világot sem akarjuk önt megsérteni, csak éppen rá akartunk és még ezer példával tudnánk rámutatni, hogy 1914 óta egészen a mai napig s ki tudja még meddig: másként kell mérni a szenvedések fogalmát, mint azt a régi jóvilágban elődeink tehetők. Nézzon körül egy kicsit, lássa meg a sok bajt, nyomorúságot s akkor másként fogja látni a maga gondjait-bajait. Abban különben mi nem látunk semmi tekintélyrombolót, hogy rangban fiatalabbak, de életkorban idősebbek ön előtt kérhetik majd a nősülésüket, ha a szóbanforgó határidőig erre egyáltalában meglesz a lehetőség. Éppen ellenkezőleg, önre nézve jelent tekintély szempontjából előny az, hogy fiatalabb korban lényegesen megelőzte korosabb bajtársait. Ha ez azoknak nem fáj, — amint nem is fájhat, mert önnek több a szolgálati ideje — akkor önnek se legyen emiatt, illetve ezzel kapcsolatban panasza. Annak pedig, hogy még nincsen 28 éves, csak örüljön. Sokszor vissza fogja kívánni ezt a kort, így, ahogy van: nőtlen állapotával együtt.

Gara. 1. Az sem alap soronkívüli nősülési kérvény beadására, ha a csendőr a vitézi rend tagjának a leányát akarja feleségül venni. Itt említjük meg, hogy a folyó évi 25. és 28. számunkban „Remény” jellegre küldött üzeneteink csak azokra a (teljes) vitézekre vonatkoznak, akiket a vitézi szék felszólított arra, hogy bizonyos határidőn belül nősüljenek meg, az ilyen eset azonban nagyon ritka. Soronkívüli nősülési kérvényt máskülönben a vitézi rendbe tartozó csendőrök sem nyújthatnak be s a jelenleg is érvényben álló korlátozás, amely szerint nősülési kérvények nem adhatók be, vonatkozik természetesen általában a vitézekre is. 2. A lekszikon rovatban kap választ.

Szomorú. Változatlanul úgy, mint volt: az első egyhavi, a második kéthavi nyugdíjba beszámítható illetékeinek a 60%-át. A 40% levonására csak akkor nem kerül a sor, ha a felülvizsgáló-bizottság teljes kereset- és munkaképtelenséget állapít meg.

Tihany. 1. Legközelebb kap választ 2. Nyugdíjösszegeket nem számítunk ki, mert az 1924. évi 9. számunkban „F. J. tiszthelyettes, Nagyoroszi” jellegre küldött üzenetünkben pontosan megadtuk az erre vonatkozó általános felvilágosításokat.

V. B., Szamosújvár. Császár András ny. ezredes a m. kir. állami térképészeti intézetnél van (Budapest, I., Szapary-laktanya). A másik két úr címe ismeretlen, tartalékosok voltak.

H. B., Vác. Kihallgatáson adja elő erre vonatkozó kérelmét. A többi szolgálati úton nyer elintéztést, ha alkalmas, valószerűleg sikerrel.

Tepej. Kis átdolgozással közöljük, bár még messze van attól, hogy egészen jó legyen. Feltételünk azonban az, hogy nem használ irói álnevet, kérjük erre vonatkozó értesítését. Ahhoz, hogy a tehetségét megítélhessük, több írását kellene látnunk; szívesen elolvassuk, ha küld.

Alföldi. A szeptember 6-án kelt levélben csak esetleges üzenetről van szó. Nem láttuk ennek szükségét, mert sorjában jönnek, a közlésre váró anyag egyrésze még régebbi keletű.

Vágyó. 1. Ahhoz a kerületi parancsnoksághoz nyújtsa be — közvetlenül — a kérvényét, amelyeknek az állományából leszerelt. A kerületi parancsnokság a körülményeknek megfelelő véleménnyel a döntésre illetékes fórumhoz juttatja el a kérvényt. 2. A kellő szolgálati ideje megvan, e tekintetben a megszokítás nem jön figyelembe. 3. Van rá lehetőség, ha a leszerelése óta 5 év még nem telt el. A kérvényben ezt az óhaját is említse fel. Nyugdíjába így a teljes csendőrségi és közvetlen átlépés esetében esetleg a megelőző katonai szolgálatait is beszámítják. Magánlevélben idő híján nem válaszolunk, a 16 f. bélyeget lapunk javára bevételük.

Öregszőlők. Nincs róla szó, a mai viszonyok között nem is remélhetjük.

Közel az ősz. 1. Most is elolvastuk a panaszait s most is csak azt ajánlhatjuk, hogy ne törődjék a más dolgaival s főleg ne lásson mindenkiben ellenséget. Higyje el, hogy más gondja is van az embereknek, mint egyedül önnel szemben összeesküdni. Az embernek elsősorban önmagában kell keresnie a hibát és pedig sokkal szigorúbban, mint másoknál, különben tényleg összeférhetlenné válik. Ön eddig mindkét hosszú levelében mindenkit csak vádolt, jót nem mondott senkiről sem, már pedig az nem valószínű, hogy annyi bajtársa között egyedül ön lenne a rendes és hibátlan ember. Ne képzelődjék s ne foglalkozzon annyit a személyi dolgaival, mert végül is teljesen magára marad és meghasonlik még önmagával is. Mások hibáival szemben legyen megértő és türelmes s inkább a jót tettezze fel embertársairól, mint a rosszat. Mi jót akarunk önnek s ha a tanácsaink szerint igyekszik beendezni az életét, egycsapásra más színben fog látni maga körül mindent. Ha azután mégis úgy érezné, hogy valami tekintetben igazságtalanság éri, a szolgálati szabályzat önnek is jogot ad a panaszra. Örökös meddő tevelődés és méltatlankodás helyett tehát szolgálati úton kereshet orvoslást. A lényeg az, hogy az ember s különösen a csendőr ne süllyedjen bele fojtott keserőségekbe, hanem nézzen szembe a dolgokkal, akár így, akár úgy álljanak is azok. 2. Ha nem a laktanyában lakik és hátorzata van, akkor megilleti függetlenül attól, hogy családi pótlékot élvez-e vagy sem.

Pörgv. Ha haditörvényeségi tárgyalásokon társasági öltözetben jelenik meg a csendőr, polgári bíróságok tárgyalásain eo ipso megteheti ezt. De ettől eltekintve, legalább is analógia feltételül fennáll a két eset között. Tehát: polgári bírósági tárgyalásokon a tanuként megidézett csendőr társasági ruhában jelenik meg. Az ettől eltérő gyakorlatnak érvényes alapja nincsen.

B. M., K. M., Vitakozás, Karancs. Választ a lekszikon rovatban kapnak.

2552. A csekket a bank kapja meg, a feljegyzéseket mi nem látjuk. A dolog rendben van különben, mert az előfizetési díj megérkezett s levele alapján a címváltozást is rendeztük.

Remény. Olvassa el mai számunkban „Gara” jellegre küldött üzenetünk 1. pontját.

Forró József őrmester, Böhönye. Előfizetését a szeptemberben beküldött 6 pengővel 1932. év végéig rendezte.

Hogedü
armonium
Tárogató csak itt a valódi
Cimbalom
Harmonika
Gítara

és az összes legjobb hangszerek, továbbá a legjobb rádiókészülékek csakis itt a gyárban kaphatók.

Művésziesen javít, legjobb hurokat készít. Árjegyzéket ingyen küld.

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab. hangszergyára
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban Csendőrségnek részletfizetés kedvezmény

Fényképezőgépek

prizmás látcsövek

6—12 hónapig terjedhető részletfizetés készpénzáron, ellenőrizhető eredeti gyári árjegyzék szerint.

HATSCHEK ÉS FARKAS
optikai és fényképezési szaküzlet

BUDAPEST, IV., Károly-körút 28. (Közp. városháza épületében).

Fiók: VI., Andrassy-ut 31. (Nagymező-u. sarok.)

Kérje legújabb nagy képes árjegyzékünket.

LEGÉNY A GÁTON.

— Regény —

ÍRTA: BARÉNYI FERENC.

(30.)

Sziliné talpig feketében, remegve állt meg az asztal előtt. Karikás szemén meglátszott az álmatlan éjszaka nyoma. Bogárszeme idegesen villogott.

— Tudja, miért hívtam? — szólt hozzá Gál Imre.

Sziliné csöndesen ingatta a fejét.

— Nem tudja?

Sziliné a vállát vonogatta: — Hát annyiból tudom, hogy alighanem az uram halála miatt...

— Igen — bólintott rá Gál Imre. — Mert nem természetes halállal halt meg, hanem...

— Hanem? — kérdezte az asszony izgatottan.

— Megfojtották — felelte Gál Imre szenvtelen hangon.

Sziliné megrezsent. — Kicsoda? — kérdezte félénken.

— Hejő Péter — felelte Gál Imre határozottan.

Szilínén végigborzongott a rémület. — A Péter? — kiáltotta ijedten.

Gál Imre nem vette le a szűrő tekintetét Sziliné szeméről. Nyugodt, szigorú hangon mondotta: — Az. A Hejő Péter, aki most jött meg Amerikából...

Sziliné nem bírta ki Gál Imre erős tekintetét, lesütötte a szemét. Gál Imre látta a hatást és ügykezett azt kihasználni: — Igen, a Hejő Péter. Itt van a belső szobában elfogva. Megtévedt ember, de őszinte, igaz szavú, bevallott mindent töreldelmesen...

— Mindent? — sóhajtott Sziliné kétségbeesetten, lehorgaszott fejjel. Reményevesztetten, lassan omlott össze magába.

Gál Imre odatolta a széket: — Üljön le, Sziliné.

Hangtalan zokogással rogyott a székre az asszony s két tenyerébe hajtva a fejét, sírt keservesen. Olyan őszinte bűnbánattal, hogy a bírós is megszánta. Gál Imre hagyta, hadd sírja ki magát. Egy idő múlva azután, amikor látta, hogy apad már az asszony könnye, bátorítva szólt hozzá: — Ami megtörtént, megtörtént. Azon már nem lehet változtatni, de javíthat a sorsán, ha őszintén megvall mindent. Hejő Péter is belátta, hogy jobb, ha rögtön az elején mindent megmond és most nyugodtan várja a sorsát, mert tudja, hogy beismerő vallomása lényeges enyhítő körülmény, mely mindenképpen a javára szól. Sziliné, most az ideje, hogy enyhítsen sorsán, könnyítsen a lelkiismeretén. Mondjon meg mindent őszintén, úgy, ahogyan történt.

A határozott hang, komoly felszólítás nem maradt hatás-talanul. Sziliné egyideig idegesen feszengett a széken, aztán könnyes szemét megtörülve, halkan megszólalt:

— Jó. Mindent megvallok. Ugyse tehetek róla. Isten látja a lelkemet, őrmester úr, úgy keveredtem belé ebbe a szörnyűségbe, hogy magam sem tudom, hogyan. Nem is sejtettem semmit, még egy szempillantással előtte se, hogy mi fog történni. Tudja a jó Isten...

Sziliné keserves fejszólással elhallgatott. Révetegen nézett maga elé. Zsibbadt tünődéséből Gál Imre ébresztette fel: — Mondja csak, Sziliné, ismerte Hejő Pétert már ezelőtt?

Sziliné megrezsent és halkan felelte: — Igen. Talán már hat esztendeje. A polgári tanyán szolgáltam, amikor aratás után ott csepelt Péter. Járt utánam, udvarolt nekem. Aztán megszerettem én is. Dehát nem tudtuk összeházasodni. Két koldustarisznya... Péter aztán elment Amerikába s én megigérttem, hogy megvárom. Vártam is, nagyon vártam, de Péter nem jött. Nem is írt; azt se tudtam, hová lett. Annyit sírtam a nagy bűbánatban, hogy már majd kísírtam a két szememet. Elmult egy esztendő, Péter csak nem jött. Aztán egyszer a béresbíróné szólt nekem, hogy egy módos gazda, aki nem tűri az özvegyiséget, asszonyt keres. Kérdezte, hogy férjhez mennék-e, ha megkérne. Akkor már végleg lemondtam, hogy Pétert lássam is még valaha, hát azt feleltem, hogy lehet róla beszélni. Hát ez ennyiben volt egy ideig, amikor egyszer aztán előállt a bíróné, hogy Szili Gáspárnak hívják azt az özvegy embert s hogy meglátott a templomban és megtetszettem neki. Azt feleltem, hogy én még nem láttam, de ha szemrevaló ember, úgy lehet, hogy ő is megtetszik nekem. A béresbíróné visszamondta Szili Gáspárnak, amit én mondtam. Következő vasárnap eljött Szili Gáspár lánynezőbe. Jóképű, derék ember volt, jó ember... — csukló zokogásba fult az asszony szava, nem tudta folytatni.

Gál Imre megvárta, amíg lassan megnyugszik és amikor látta, hogy már csak csöndesen szipogva sírdogál, tőle telhetőleg igyekezett az özvegyet az érzelgős részleteken simán átsegíteni: — Tehát férjhez ment Szili Gáspárhoz.

Sziliné biccentett a fejével és könnyeit felszárítva, mondotta: — Most három esztendeje.

— Ez alatt az idő alatt — kérdezte Gál Imre — írt-e magának vagy egyszer Hejő Péter?

— Híret sem hallottam — felelte Sziliné. — Zavartalanul éltem az urammal, hozzászóltam... Nem volt nehéz, mert szelíd, jó ember volt... — Az asszonyból felsírt a lelkiismeretfurdalás. Bűnbánó, keserű könnyeket sírva, folytatta: — Nem bántott soha, mindenben mindig a kedvemet kereste... és én mégis... — Görcsös zokogás rázta meg az asszony testét, annyira erőt vett rajta a sírás, hogy megint várni kellett egy jó negyedórát, amíg kissé összeszedte magát.

Gál Imre türelemmel várt és aztán megnyugtatóan, jó-ságos hangon biztatta a vallomásra: — Hát most aztán azt mondja el, hogyan történt tegnapelőtt az eset?

Sziliné kiegyenesedett: — Az uram fáradt volt és korán lefeküdt. Én a konyhában törülgettem, amikor Péter a konyhaajtón kopogtatott...

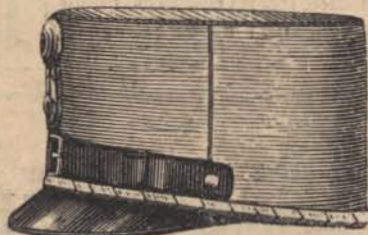
— Honnan tudta, hogy ő kopogtatott? — szakította meg Gál Imre az özvegy vallomását.

Sziliné egy ideges vállvonással ellenkezett: — Hogy tudhattam volna?! Hiszen esztendők óta a híret sem hallottam, Isten látja a lelkemet, hogy eszemben sem volt... Csak most

FUCHS SÁNDOR

CSENDŐRSÉGI CIKKEK
SZAKÜZLETE

BUDAPEST, VI.,
LÁZÁR-UTCA 22. SZ.

Sapkák minden alakban, kizárólag saját műhelyemben a legjobb anyagból, szakszerűen készülnek.

Társasági sapka, selyem zsinórzattal . . . 6.— P   Társasági sapka, ezüst zsinórzattal . . . 6.20 P

Az őszi idény beálltával felhívom b. figyelmét nagy kesztyűraktáramra:

1-a nyári kesztyű, fehér-khaki-crém színben	2.30 P	1-a barna naopa bőrkesztyű, nyomós gombbal	10 P
Téli trikot-kesztyű	1.90 P	1-a barna naopa bőrkesztyű, átszaloh. pánttal	11 P
1-a fehér bőrkesztyű	11.50 P	1-a „ „ bőrkesztyű, nyomós gomb., bélelt	12 P
1-a fehér glacékesztyű	8.40 P	1-a „ „ „ átszaloható pánttal „	13 P

Legelsőrendű bevásárlási forrás!   Mindent szállít, amire szüksége van, — részletre — felár nélkül!

mondom, hogy Péter kopogtatott, mert hát ő nyitott be a kopogtatás után a konyhába.

— No, jól van, értem — fogadta el Gál Imre Sziliné indokolását. — Mit mondott, amikor Hejő Pétert meglátta?

— Szólni se tudtam nagy ámulatomban. Egész testemben reszkettem, mi lesz, ha az uram felébred. Amikor első meglepetéséből felocsúdtam, hamar behuztam Pétert a konyhába...

— Minek?

— Attól tartottam, hogy meglát valaki Péterrel az ajtóban...

— Az nem volt elég ok még, hogy ezért behúzza magához — vetette ellene Gál Imre —, hiszen mint látom, Hejő Pétert itt nem ismerték. Nem tudta azt senki, hogy valaha valami közük volt egymáshoz. És ha éppen szóvá tették volna, azzal védekezhetett volna, hogy egy idegen kopogtatott be, aki nem ismerte a faluban a járást és útbaigazítást kért...

— Féltém, hogy megláthatnak valamit, amit nem kéne... — Mit?

Sziliné zavartan vállat vont: — Hát csak...

— Attól félt — segítette ki Gál Imre —, hogy Hejő Péter megtalálná csókolni s nem akarta, hogy ezt mások lássák.

Sziliné szemérmesen igent intett és Gál Imre rögtön megkérdezte: — A konyhában megcsókolta?

— Nem! — rázta meg a fejét Sziliné. — Azután sem. Ugy volt kérem, hogy amikor Péter bejött a konyhába, leültem a lócára. Megmondtam, hogy az uram alszik, hát egész nyugodtan beszélgethetünk. De kértem, hogy csendben legyen. Akkor aztán Péter elmondotta, hogy Amerikában járt pénzt keresni s hogy azért jött vissza, hogy engem elvegyen feleségül...

— Megmondta Hejő Péter, hogy mennyi pénzt keresett? — kérdezte Gál Imre.

— Meg. De már nem tudom biztosan. Talán ötszáz dollárt mondott.

— Maga aztán mit felelt neki?

— Azt mondtam Péternek — felelte indulatosan Sziliné — hogy most már késő. Miért nem adott magáról életjelt ennyi ideig. Miért nem írt. Nem írt az nekem a négy eszendő alatt egy sort sem. Azzal védekezett, hogy olyan nehéz sorsa volt odakint Amerikában, hogy nem akart engem annak a hírével megszorítani...

— Hát maga erre mit felelt Hejőnek? — kérdezte tovább Gál Imre.

— Faggatott, hogy szeretem-e még, — folytatta Sziliné a vallomást. Akkor aztán minden keserűségem a torkomra szaladt, sírva fakadtam és azt mondtam, hogy szeretem. Ekkor kiderült a Péter képe, hogy nincs semmi baj. Biztatott, hogy váljak el az uramtól, ő elvesz feleségül. Nem lehet, mondtam én. Miért nem lehet, kérdezte ő, hiszen nincs gyerek. Nincs gyerek, mondtam, mégsem lehet. Nem válhatok el az uramtól, mert nagyon szeret engem... — Hiába küzdött Sziliné feltörő könnyeivel, megint úrrá lett rajta a zokogás. Sírva folytatta: — Mondtam, hogy nem lehetek ilyen hálátlan, mert soha még egy rossz szóval sem illetett, mindig jó volt hozzám...

— Mit felelt erre Hejő Péter? — érdeklődött Gál Imre.

— Unszolt tovább, hogy de igen is, vegyem rá az uramat a válásra. Én mind hajtogattam, hogy nem lehet, nem lehet. Akkor egyszerre úgy hallottam, mintha az uram kiáltott volna. Figyeltünk feszülten. Nagy félelmemben úgy za-

katolt a szívem, hogy majd kiugrott. Igazán nem tudom, hogy valóban kiáltott-e szegény uram, de aztán még egyszer hallottam a kiáltását. Szóltam Péternek, hogy menjen, mert az uram kiáltott és minden pillanatban bejöhet. De Péter nem mozdult, úgy nézett rám, mint aki elvesztette az eszét. Én borzasztóan féltém, nem tudtam, mitévő legyek. Remegő kezembe takartam az arcomat és úgy vártam a rámszakadó sorsot. Így ültem egy ideig, hogy meddig, nem tudom. Egyszer aztán mégis megbátorodtam és felpillantottam. Péter nem volt mellettem. Néztem a kerti ajtót, be volt téve, de a szobaajtó nyitva volt. Jó ideig hallgatództam, de nem hallatszott belülről semmi nesz. Lassan, lábujjhegyen bemelegszkedtem a szobába. Sötét volt a szobában és én mégis láttam. Péter ott ült az ágyon és két kézre markolta az uram nyakát... Megfojtotta. Sírva ráborultam és megkérdeztem, hogy mit csinált. Akkor eszmélt Péter, elengedte az uram nyakát és azt mondta, hogy megfojtotta. Leültem az ágyra és sirtam, csak sirtam. Nem tudtam, hogy mihez kezdjek. Átgondoltam mindent és beláttam, hogy csinálni kell valamit a holttesttel, különben baj lesz. Mondtam Péternek, de az olyan volt, se holt, se eleven. Fel kellett ráznom, hogy megértsen. Azt terveztem, hogy a holttestet a malomárokba dobjuk, hogy elvigye a víz. Úgy eszeltem ki ezt akkor hirtelenjében és elhatároztam, hogy reggel keresni fogom az uramat mindenfelé s azt mondom, hogy délután ment el hazulról és nem tért vissza. Péter ráállt és ketten akkor éjten-éjten kivittük a holttestet s a pallóról ledobtuk a malomárokba...

— Amikor kifelé vitték — vetette közbe Gál Imre —, ki ment elől?

— Én, mert Péter nem ismerte a járást. Én mentem elől, a halott lábát fogva s mögöttem jött Péter; ő a vállánál fogva vitte...

— Nem találkoztak útközben senkivel? — kérdezte Gál Imre.

— Nem, de olyan sötét volt, hogy ha találkoztunk volna is valakivel, nem látott volna semmit.

— Nem vették észre, hogy a malomárokban nincs víz?

— Nem, — felelte Sziliné. — Nagyot loccsant, amikor ledobtuk. Eszemágában sem fordult meg, hogy a malomárokban ne legyen víz...

— Visszafelé együtt jöttek egymás mellett?

— Igen.

— Miről beszélgettek útközben?

— Nem szoltunk egymáshoz egy szót se, nehogy meghallja valaki. Nagyon siettünk visszafelé.

Gál Imre ráfüggesztette kutató tekintetét Szilínére: — Hát bent a házban mit beszéltek?

— Hol? — kérdezte Sziliné álméklődően.

— Amikor visszajöttek, bementek ketten a házba.

Sziliné türelmetlen, tagadó mozdulatot tett: — Nem voltunk mi aztán már együtt a házban. A kertben váltunk el egymástól. Péter azt mondta, hogy visszamegy a Polgárdi-tanyára, hogy úgy nézzen ki a dolog, mintha még mindig keresne. Megígérte, hogy éjszaka visszajön érdeklődni s akkor a továbbiakat megbeszéljük. Így volt, ennyi volt — végezte Sziliné s megkönnyebbülnen sóhajtott fel.

— Maga mit mondott Hejő Péternek, amikor ígérte, hogy visszajön? — kérdezte Gál Imre.

— Azt mondtam neki, hogy várni fogom. Vártam is egész éjszaka hiába — fejezte be komoran Sziliné.

— Pedig ott volt — mentette ki Hejő Pétert Gál Imre —, csak mi nem engedték be a házba, mert előbb idehúztuk.

Csendőrség és honvédség

számára szükséges

könyvek és térképek

kaphatók

GRILL -féle könyvkereskedésben,

BUDAPEST, V. KERÜLET, ODROTTYA UCCA 2.

FINOM ÓRÁK között legolcsóbbak A BRAUSWETTER ÓRÁK!

A m. kir. csendőrség tagjai
legolcsóbban

vásárolnak posztót, fehérneműt és textilárut

FEKETE JÓZSEF

áruházában, Budapest, VI., Király-utca 84.

Kedvező fizetési feltételek. Kérjon költségmentes vételkenyiser nélkül próbacsomagot!

Kérem
a címre
ügyelni!

Butor leg-
kedvezőbb **havi**

RÉSZLETRE, NEMZETI BÚTORHÁZ

előleg nélkül Dohány-utca 46. (Klauzál-u. sarok)

Sziliné szeme felragyogott és úgy nézett Gál Imrére, mint akinek most gyűl ki a világosság a fejében.

Gál Imre felnevezett az írásából: — Azt mondja még meg Sziliné, hogy volt-e valami terve a jövőre nézve?

— Nem — válaszolta Sziliné. — Nem volt. Amikor Péter elment, lefeküdtem, de nem tudtam aludni. Egész éjszaka gondolkoztam. Átgondoltam ezt az egész dolgot. Elhatároztam, hogy másnap éjjel, ha visszajön Péter, megkérem, hogy egy évre menjen ki megint Amerikába. Ha aztán letelt a gyászestendő s minden elcsöndesedett, akkor hozzámegeyek feleségül.

Sziliné éppen befejezte beismerő vallomását, amikor megjött a vizsgálóbíró. — Már készen is van? — lepődött meg, hogy Gál Imre befejezett nyomozással fogadta. Minden, legkisebb részletre is kiterjedő érdeklődéssel, figyelmesen hallgatta meg Gál Imre jelentését és elolvasta feljegyzéseit. Aztán elismerően bólintott a fejével: — Jól van, derekas munkát végeztek. Úgyes nyomozás volt, hamar eredményt értek. Eszerint tulajdonképpen készen is vagyunk. Már csak a boncolás van hátra s akkor befejeztük. A két foglyot kísértesse be aztán hozzám a törvényszékhez.

Hamar telestek a boncoláson is, mely mindenben igazolta Gál Imre feltevését, hogy Szili Gáspárt álmában fojtották meg. Azután Gál Imre a két megtévedt szerelmezt rábízta Orbán őrvezetőre, maga pedig előresietett, hogy befejezze a őrsné a megkezdett írásbeli munkát. Mire Orbán őrvezetőék megjöttek, már készen is volt a tényvázlattal.

— Itt a tényvázlat — szölt Orbán őrvezetőhöz —, készen van. Vezényelj ki új járórt fogolykíséretnek, hogy azonnal induljon a két fogollyal a törvényszékhez. — Aztán elégedett mosollyal vette fel a visszatartott sürgönyt az íróasztalról és örvendő mondotta: — Most már ezt is elküldheted a postára.

(Folytatjuk.)

Megfejtés.

A folyó évi 27. számunkban közölt „Egy megrendelés következményei” című pályázatunk helyes megfejtése a következő:

1. Szikora Pétert, a gramofonügynököt a Btk. 389. §-ába ütköző (ú. n. hitelezési) csalás vétségének gyanuja terheli. Ravasz fondorlattal, csaló célnélkül, tévedésbe ejtette Sz. Kovács Istvánt, hogy attól magának hitelezést eszközöljön ki. A hitelügylet fondorlatos megkötése eszerint a hitelezőre éppúgy vonatkoztatható, mint az adósra. Az eljárás a kir. járásbíró hatáskörébe tartozik.

2. Sz. Kovács Istvánt a vasúti töltésen való legeltetés miatt a Kbt. 111. §-ába ütköző testiétség ellen elkövetett kihágás, a temetőben való legeltetés miatt a Btk. 421. §-ába ütköző ingatlan vagyontalan elfoglalásának vétsége, vagyontalan a várható hatósági végrehajtás elől való elidegenítése miatt a Btk. 386. §-ába ütköző, a Btk. 380. §-a szerint

minősülő (ú. n. végrehajtási) csalás büntette, a kataszteri felmérés jeleinek megsemmisítése miatt az 1891. évi XLI. t.-c. 4. §-ába ütköző vétség, a magánhatárjel eltávolítása miatt az 1894. évi XII. t.-c. 93. §. b) pontjába ütköző mezőrendőri kihágás, a 350 pengős váltóhamisítás miatt a Btk. 401. §-ába ütköző, a 403. §. 1. pontja szerint minősülő magánokirathamisítás büntette, a Bn. 50. §-ába ütköző, a Btk. 380. §-ába ütköző csalás büntette, a hamis közjegyzői hitelesítés kieszközölése miatt a Btk. 400. §-ába ütköző, a 2. bekezdés szerint minősülő közokirathamisítás büntette gyanuja terheli. A Kbt. 111. §-ába ütköző kihágás, a Btk. 421. §-ába és az 1891. évi XLI. t.-c. 4. §-ába ütköző vétség a kir. járásbíró hatáskörébe tartozik, a megjelölt mezőrendőri kihágás a közigazgatási hatóság, a felsorolt büntettek a kir. törvényszék hatáskörébe tartoznak.

3. Sz. Kovács Jánosné, akire az öreg Sz. Kovács István ingatlan vagyontal tekkönyvileg átruházta, mint a Btk. 386. §-ába ütköző, a Btk. 380. §-a szerint minősülő csalás büntetében való bűnségét esik gyanu alá.

4. Ugyane bűncselekményben bűnségesség bűnrészességének gyanuja terheli Sz. Kovács Istvánt is, mert Pólya Zoltántól vett tanács alapján az ő eszméje volt a cselekmény.

5. Ugyancsak e bűncselekmény gyanuja alá esik mint bűnségű bűnrész Pólya István is, mert annak elkövetésére ő adott útmutatást. Őt egyébként még a következő bűncselekmények gyanuja terheli:

Az 1913. évi XXI. t.-c. 3. §-ának 2. pontjába ütköző közveszélyes munkakerülés vétsége, mert rendszerint bűncselekmények elkövetéséből tartja fenn magát, továbbá az 1912. évi LIV. t.-c. 16. §-ába ütköző zugirászat kihágása, beadványok üzletszerű készítése miatt; a Btk. 50. §-ába ütköző, a Btk. 380. §-a szerint minősülő csalás büntette a hamis váltónak a takarékpénztár által való beváltásában való közreműködése miatt; a Btk. 400. §-ába ütköző, a 2. bekezdés szerint minősülő közokirathamisítás büntette a közjegyzői hitelesítéscsalás kieszközölése miatt. A közveszélyes munkakerülés vétsége és a zugirászat kihágása a kir. járásbíró hatáskörébe tartozik, a többi a kir. törvényszékébe.

6. Tanos Aladárt a Btk. 400. §-ába ütköző, a 400. §. 2. bekezdése szerint minősülő közokirathamisítás büntetének gyanuja terheli a téves közjegyzői hitelesítés család kieszközölése miatt. Terheli ezenkívül az 1913. évi XXI. t.-c. 3. §-ának 2. pontjába ütköző közveszélyes munkakerülés vétsége is. Ennek elbirálása a kir. járásbíró hatáskörébe, míg a másik cselekménye a kir. törvényszék hatáskörébe tartozik.

7. A fiatalkorú Gébics Józsefet a Flaubert-pisztolyból való lövés miatt a Kbt. 41. §-ába ütköző közcsend ellen való kihágás gyanuja terheli. Az eljárás a fiatalkorúak bíróságának hatáskörébe tartozik.

A Btk. 421. §-ába ütköző vétség, valamint a 2. pont alatt megjelölt mezőrendőri kihágás magánindítványra, a többi bűncselekmény hivatalból üldözendő.

Megjegyzendő, hogy a feljelentést az egyes gyanúsítottak ellen a nagyobb hatáskörű bíróságnál kell megtenni a kisebb hatáskörbe tartozó bűncselekmények esetében is.

A Szut. 312. B. 8. pontja szerint elfogni csak Tanos Ala-

REFORM Ruházati Rt. Budapest, VI, Vilmos császár út 5. (TELEFON: Automata 130-96, 132-96)

ÉRTESETÉS!

Szíves tudomásá: a hozzuk, hogy **árjegyzékünket**

Jutányos árak!

1930/31. évi őszi-téli nagy képes tájékoztató szétküldöttük. Amennyiben bármely oknál fogva nem kapta volna kézhez, kérje egy levelezőlapon, vagy telefonon, hogy pótlólag megküldhessük. **Rendkívül dús választókönyvünk van: Kész női, férfi és gyermek átmeneti és télikabátokban, szövet-, selyem-, vászon- és divatárunkban, stb., stb. Kedvező fizetési feltételek!**

Figyelmes kiszolgálás!

Vidékre postal szétküldés,

A világ legjobb hangszerei: hegedű, zongora, harmonika, harmónium, gramofon stb.

Reményi Mihálynál
Budapest, VI., Király-u. 58—60

Öfensege Dr. József Ferenc kir. herceg kamarai és a Zeneművészeti Főiskola szállítója.
Csendőröknek kivételes részletfizetési kedvezmény.

Minden hangszerről külön-külön árjegyzék díjmentes.

dárt és Polya Zoltánt kell, mert rendes foglalkozásuk nincs így tartózkodóhelyüket sem lehet állandónak minősíteni.

*

Beérkezett összesen 47 pályamunka. Ezek közül a legjobb *Kéri András* törzsőrmester dolgozata. Jó megoldást küldöttek még be kevés hibával: *Hajdó Márton* tórm. (Budaörs), *Molnár János* th. (Zalaegerszeg), *Menyhárt István* tórm. (Szombathely), *Cseh Gábor* csendőr (Somoskőújfalu), *Györgyik János* őrm. (Bódvaszilás), *Füleki József* alhdgy. (Toponár), *Ber-*

náth Zsigmond őrm. (Gara), *Ligeti Alajos* alhdgy. (Kiskun-dorozsma), *Csap Mihály* őrm. (Szeghalom), *Balogh György* őrm. (Sóskút), *Erdélyi Bálint* őrm. (Sóskút), *Juhász József* csendőr (Pocsaj), *Szerdahelyi Elek* őrm. (Szirák), *Makra Mihály* őrm. (Zsadány), *Gévai János* tórm. (Sárbogárd), *Deák Kálmán* csendőr (Veszprém), *Illés Mihály* őrm. (Berettyóújfalu).

*

A pályadíjra kitűzött zseborát *Kéri András* törzsőrmester (Hajdusámson) címére elküldöttük.

Távolsági kimutatás.

(A Csendőrségi Lapok pályázata.)

A községek és tereptárgyak megnevezése		13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	Leportyázásra szükséges idő pihenővel együtt
		Ókrós patak	Gombás-telep	Veresrét	Patak völgy	Fenyves-telep	Rákóczi völgy	Vizköz	Ökörmező	Németmokra	Felsőszinevér	Dezső-telep	Tócska-telep	
1	Alsószinevér	5·2	5·4	4·2	4·3	1·3	1·2	3·8	2·5	1·6	3·2	2·3	1·6	
2	Tócska-telep	6·3	4·8	2·3	1·2	0·7	3·3	0·7	4·3	2·3	4·4	3·3		
3	Dezső-telep	8·2	6·8	5·3	1·6	2·3	4·2	2·1	4·6	1·6	5·1			
4	Felsőszinevér	6·5	3	6·1	1·6	2	4·2	2·1	3·2	2·3				
5	Németmokra	4·2	4	5·3	2·5	3·2	1·8	6·9	5·2					
6	Ökörmező	7	4·3	3·7	4·1	3·2	3·4	8·1						
7	Vizköz	4·3	4	8·2	3·7	5·3	6·1							30 perc
8	Rákóczi völgy	5	4·3	4·2	4·1	3·7								30 perc
9	Fenyves telep	6·5	6·7	4·6	2·1									
10	Patak völgy	3·7	5·2	4·3										
11	Veresrét	4	2·7											30 perc
12	Gombás-telep	2												

E távolsági kimutatás alapján egy 29 és fél órás őrjáratot kell összeállítani, és pedig úgy, hogy az őrjáratban — Vizköz és Veresréten kívül (e két tereptárgynál jelenleg állandó járőr van) — minden tereptárgy szerepeljen s a járőr a Rákóczi-völgyben, *kerek* húsz kilométer portyázás után a munkások leváltásánál jelen lehessen. Az őrjáratot nem kell szolgálati lapon összeállítani, hanem úgy, ahogy a megfejtéseknél közölni szoktuk. (L! a folyó évi 9. számunkban közölt megfejtést.)

Határidő f. évi november hó 10.

Megfejtést csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadunk el. A helyes megfejtők között egy fényképezőgépet sorsolunk ki. Az eredményt a f. évi november 20-iki számunkban közöljük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.
Felelős üzemvezető: Gyóry Aladár.